

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: כִּי תִשָּׂא

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עַרְשׂוֹק טו' אָדָר תִּשְׁע"ח (2.3.18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אַחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֵת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ כִּי אוֹת הוּא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדַרְתֵּיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי ה' מִקְדְּשְׁכֶם" (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

עַל הַכְּתוּב, "וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר", שׁוֹאֲלִים חו"ל: לְמָה שָׁנָה הַקִּב"ה כָּאֵן מִכָּל הַפְּעָמִים שְׁדַּבֵּר עִם מֹשֶׁה, שֶׁבָּהֵן נֶאֱמַר "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", וְאֵילוּ כָּאֵן הוֹסִיף הַקִּב"ה "וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"? בְּ"לִיקוּטֵי תוֹרָה" לְרַבְּנוּ הָאֲרִיז"ל מִיּוֹשֵׁב עֲנִין זֶה בְּטוֹב טַעַם וְדַעַת, עַל-פִּי מָה שִּׁדּוּעַ, שֶׁמֹּשֶׁה רַבְּנוּ בָּחַר לְיִשְׂרָאֵל עוֹד בְּהִיוֹתָם בְּמִצְרַיִם אֵת הַשַּׁבָּת לְיוֹם מְנוּחָה מִעֲבוֹדַת הַפָּרֶךְ. וּכְפִי שְׁכָתוּב בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה א', כח): "וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אַחִיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם, רָאָה שָׂאִין לָהֶם מְנוּחָה. הֲלֹךְ וְאָמַר לְפָרְעֹה: מִי שֵׁישׁ לוֹ עֶבֶד, אִם אֵינוּ נַח יוֹם אֶחָד בְּשַׁבּוּעַ, הוּא מֵת. וְאֵלוּ עֲבָדֶיךָ, אִם אֵין אֵתָּה מְנִיחַ לָהֶם יוֹם אֶחָד בְּשַׁבּוּעַ (לְמְנוּחָה) – הֵם מֵתִים. אָמַר לוֹ (פְּרָעֹה): לֵךְ וַעֲשֵׂה לָהֶן כְּמוֹ שֶׁתֹּאמַר. הֲלֹךְ מֹשֶׁה וַתִּקַּן לָהֶם אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת לְנוּחַ".

עַל-פִּי הָאֲמוּר, רוֹאִים אָנוּ, שֶׁבְּמִצְרַיִם שָׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל אֵת הַשַּׁבָּת רַק כְּדֵי לְנוּחַ מִמְּלֶאכֶתָם הַמְּפָרֶכֶת. אוּלַּם, בְּרוּר שֶׁהַתְּכֵלִית הַנֶּרְצָה הִיא לְשִׁמּוֹר עַל הַשַּׁבָּת כְּדֵי לְהַתְקַדֵּשׁ לָהּ יִתְבָּרַךְ. וְזֶה שֶׁאָמַר הַקִּב"ה לְמֹשֶׁה: "וְאַתָּה", שֶׁבְּחֶרֶת אֵת הַשַּׁבָּת לְיִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם כְּדֵי שִׁנּוּחֹו מִמְּלֶאכֶתָם, עֵתָּה "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֵת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ". "אַךְ" הוּא בָּא לְמַעַט/לְהַחְסִיר וְלוֹמַר, שֶׁעֵתָּה לֹא תִשְׁמְרוּ אֵת הַשַּׁבָּת רַק כְּדֵי לְנוּחַ, אֲלֹא "לְדַעַת כִּי אֲנִי ה' מִקְדְּשְׁכֶם" – לְשִׁמּוֹר אֵת הַשַּׁבָּת כְּדֵי לְהַתְקַדֵּשׁ לָהּ יִתְבָּרַךְ.

אַךְ, כְּדֵי לְהַבִּין עֲנִין זֶה בֵּיתֵר שָׂאת, הִבֵּה נִתְבוּנִן בְּכָתוּב, "וַיְהִי בְּרִדַּת מֹשֶׁה מֵהָר סִינַי וַשִּׁנִּי לַחַת הָעֵדוּת בְּיַד מֹשֶׁה בְּרִדְתוֹ מִן הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו בְּדַבְּרוֹ אִתּוֹ". שֶׁכֵּן, מֵהִיכֵן זָכָה מֹשֶׁה לְקַרְנֵי הַהוֹד? פֶּרֶשׁ רַש"י: "רַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ: מִן הַמַּעֲרָה שֶׁנִּתְּן הַקִּב"ה יָדוֹ עַל פָּנָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (לֵג', כב'): "וַיְהִי בַעֲבַר כְּבָדִי וְשִׁמְתִּיךָ בְּנִקְרַת (=מַעֲרָה) הַצּוּר וְשִׁכְתִּי כְּפִי עֲלֶיךָ עַד עֲבָרִי".

וּמִצִּינּוּ בִּיאוֹר עַל-כֵּךְ בְּגִמְרָא (שַׁבָּת פח'): "דְּרַשׁ רַבִּי סִימְאִי: בְּשַׁעָה שֶׁהִקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל לְנַעֲשֵׂה לְנִשְׁמָע' בָּאוּ שְׁשִׁים רִיבּוּא שֶׁל מְלָאכֵי הַשָּׂרֵת, (ו)לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל קִשְׂרוּ לוֹ שְׁנֵי כְּתָרִים, אֶחָד כְּנִגְדַּ לְנַעֲשֵׂה' וְאֶחָד כְּנִגְדַּ לְנִשְׁמָע'. וְכִיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל (בְּעַגְלָה) יָרְדוּ מֵאָה וְעֶשְׂרִים רִיבּוּא מְלָאכֵי חֲפָלָה וּפְרָקוּם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת לג', ו): 'וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת עֲדָיִם מֵהָר חוֹרֵב'... אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וְכֵלָן זָכָה מֹשֶׁה וּנְטָלָן... אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַחְזִירָן לָנוּ, שֶׁנֶּאֱמַר: 'וּפְדוּיֵי ה' יִשְׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים".

נִמְצָאוּ לְמִדֵּים מְדַבְּרֵי הַגְּמָרָא, שֶׁלְאַחַר חֲטָא הָעַגְלָה אָבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת שְׁנֵי הַכְּתָרִים שֶׁנִּתְּנוּ לָהֶם כְּאֲשֶׁר אָמְרוּ "נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע". וְאוּלַּם, מֹשֶׁה רַבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, זָכָה לְכְתָרִים אֵלוּ, כְּמוֹ שֶׁמְבָאָר הַתּוֹסְפוֹת (שָׁם): "שְׁנֵי כְּתָרִים שֶׁל הוֹד הָיוּ, לְפִיכֵךְ כְּשֶׁנְּטָלְם מֹשֶׁה – קָרַן עוֹר פָּנָיו", כְּפִי שְׁכָתוּב בַּתּוֹרָה (שְׁמוֹת לד', כט'): "וַיֵּרָא אֶהָרֶן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹהֵי".

וְהִנֵּה, מְגַלָּה לָנוּ הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ (שַׁעַר הַפְּנוּת, עֲנִין מְזוּמָר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת), שֶׁבְּכָל שַׁבָּת קָדַשׁ מְחִזֵּר מֹשֶׁה רַבְּנוּ אֵת שְׁנֵי הַכְּתָרִים לְיִשְׂרָאֵל, וְכְפִי לְשׁוֹן קוֹדְשׁוֹ שֶׁל הָאֲרִיז"ל: "וְהִנֵּה, בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת, בְּבוֹא לֵיל הַשַּׁבָּת, חוֹזֵר מֹשֶׁה רַבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, לְקַחַת (אֵת) אוֹתָם הָאֲרוֹת (=הָאֲרוֹת)... וְלוֹקְחָם בְּסוּד תּוֹסְפַת קְדוּשַׁת שַׁבָּת. וְכִיּוֹן שֶׁלּוֹקְחָם מִשְׁלוֹ, הוּא מְחִזֵּר לְיִשְׂרָאֵל (אֵת) אוֹתָם הָאֲרוֹת... וְאֵלוּ הָאֲרוֹת נִתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת בְּסוּד תּוֹסְפַת קְדוּשַׁת שַׁבָּת... וְזֶה סוּד 'שִׁמְחַת מֹשֶׁה בְּמִתְנַת חֲלָקוֹ'... כִּי מֹשֶׁה הוּא שִׁמַּח עֵתָּה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּמִתְנַת חֲלָקוֹ... (וְזוֹהֵי) מַעֲלַת מֹשֶׁה רַבְּנוּ, כִּי אָף-עַל-פִּי שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ בְּתַחֲלִילָה הָאֲרוֹת וְהַכְּתָרִים מִחֲלָקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הִנֵּה, הוּא שִׁמַּח בְּחֲלָקוֹ, וְדִי לוֹ בּוֹה, וְתִיכָף מְחִזֵּר הָאֲרוֹת (אֵלוּ) שֶׁל יִשְׂרָאֵל לָהֶם, וְאֵינוּ נוֹטְלִים לְעַצְמוֹ, כִּי חֲפִץ הוּא לְזַכּוֹת אֵת הָרַבִּים...".

וּמִמְשִׁיךְ וְאוֹמֵר הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ: "וְכָל זֶה הוּא לְהַגִּיד (מַעֲלַת מֹשֶׁה רַבְּנוּ, כִּי עֶבֶד נֶאֱמָן קִרְאָתָּ לּוֹ, כִּי אָף-עַל-פִּי

שהפקיד השם יתברך בידו פקדון חלקם של ישראל, הנה עתה, ביום שבת, הוא עבד נאמן להחזיר הפקדון לבעליו, והם ישראל... (ולכן) בכל ערב שבת מקבלים ישראל תוספת נשמה וקדושת שבת מאותם האורות (=הפתרים) שלקח משה מישראל כנזכר. וזהו שאמר (דוד המלך) 'מזמור שיר ליום השבת' (הם אותיות למשה). כלומר, ראוי לשורר ולזמר על יום השבת, לפי שאז... אנו לוקחים חלקינו של תוספת שבת, כנזכר, כי מה שיש לנו תוספת קדושת שבת הוא מה (=מהאורות) שיש למשה...".

עתה, בא וראה מה שמצאנו פנינה יקרה טמונה בתוך דברות הרה"ק מאפטא זיע"א, ב"אוהב ישראל" (ויקהל), שמגלה לנו, שהטעם שהקב"ה מחזיר למשה בשבת את האורות/הפתרים הללו (שאבדו מישראל בחטא העגל), הוא כדי שלא ישלטו החיצונים באורות קדושים אלו.

וכפי דבריו הקדושים: "שרש הדברים הוא כף, דידוע מחז"ל (שבת פח'), דבמעמד הנבחר בהר סיני, כשהקדימו כנסת ישראל 'נעשה' ל'נשמע', אז נתן השם יתברך בראש כל אחד ואחד מישראל שני פתרים, ואח"כ כשחטאו בעגל נסתלק זה מהם, כמו שכתוב (שמות לג, ו): 'ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב' – נאבדה מהם כל הארת הקדושה שקבלו מהר חורב. והנה, כל האורות והפתרים, שהם התכשיטין של ישראל, שנטלו מהם בחורב, כלם נטלם משה רבנו, עליו השלום, לעצמו. אך משה הוא עבד נאמן, ובשבת קדש, שאז שורה הקדושה על ישראל, אזי הוא מחזיר את הפתרים לכל אחד ואחד מישראל. וכל אחד ואחד מקבל לפי קדושתו, כידוע מכונת הארז"ל על 'ישמח משה במתנת חלקו', עיי"ש.

וזהו שנאמר: 'ויקהל משה את כל עדת בני ישראל'. 'עדת' הוא מלשון 'עדים', כלומר התכשיטין. הינו שמשה הקהיל את כל העדי והקישוט שקבלו ישראל מהר חורב. ועל-ידי חטא העגל נסתלק מהם והיה מתירא משה שלא ישלטו בהם ידי זרים וחיצונים וקליפות, חס ושלום. אשר על-כן הקהיל משה את כל ניצוצות הקדושה לעצמו... וזהו 'ישמח משה במתנת חלקו'. וזה מה שכתוב 'אלה הדברים אשר צוה ה' לעשת אתם ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה'...'. הינו, על-ידי שתשמרו את השבת, אז כל אחד ואחד מזרע ישראל יוכל לחזור ולקחת האורות והפתרים שגחסרו מהם על-ידי חטא העגל, וכנ"ל. כי שבת היא תיקון גדול על חטא העגל, כמאמר חז"ל (שבת קיח'): 'כל המשמר שבת כהלכתו – אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש, מוחלין לו. ואז משה מחזיר לכל אחד ואחד מישראל את חלקו'.

"וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם" (לב, לד')

הרב הקדוש רבי חנוך העניך מאלכסנדר פרש פסוק זה בדרך דרוש: כאן הבטיח הקדוש ברוך הוא למשה כי זכרונו של חטא זה ישמר לישראל לדורות, כף ש"ביום פקדי" – בכל עת שיחטאו לפניו וירצה ה' להענישם. "ופקדתי עליהם חטאתם" – הקב"ה ידרש קל וחומר: אם על חטא חמור ונורא כחטא העגל מחל הוא לישראל, על אחת כמה וכמה שעליו למחל ולסלוח להם על עון זה. (וכל המאמינים)

"זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש" (ל' יג')

כותב כאן רש"י, על-פי המדרש: הראה ה' למשה כמין מטבע של אש, שמשקלו מחצית השקל, ואמר לו: כזה יתנו! ועל זה שואלים כמה מחכמי ישראל, מדוע הראה ה' למשה מטבע של אש דוקא? הסביר זאת הצדיק רבי נחמן מברסלב בדרך הבאה: קים צד שוה בין האש לבין הממון. האש היא, ללא ספק, אחד הדברים החשובים והחיוניים לאדם, ואין העולם יכול להתקיים בלעדיה. אך באותה אש מסוגל האדם גם להחריב עולם ומלואו. הוא הדין בממון: הוא חשוב ומועיל, אם יודעים לנהוג בו פראוי (צדקה וחסד וכו'). אך באותה מידה, טמונה בו סכנה גדולה – אם הוא נופל לידיים שאינן טובות...

"שלא עשני גוי!"

פעם ספר הרב הקדוש בעל "שפע חיים" מקלויזנבורג לחסידיו על יהודי שנשרף ביתו, ובו כל רכושו. החל אותו היהודי לרקד ולקפץ מעל תלי האפר כשפיו ממלל ללא הרף "שלא עשני גוי!" ומיד הסביר "נס ארע לי שלא נולדתי גוי... כי כף היה גם אליל העץ שלי עולה בלהבות.

עכשיו, שהנני יהודי, גם אם כל מה שהיה לי אבד, הלא נשאר לי אלקי, שהוא חי וקים לנצח". (וכל המאמינים)

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: כִּי תִשָּׂא

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עַרְשׂוֹן טו' אָדָר תִּשְׁע"ח (2.3.18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אַחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּפְדוּיֵי ה' יִשְׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים..."

עַל הַכְּתוּב: "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", אוֹמְרִים חו"ל שְׁמֹשֶׁה הִקְהִיל/קִבֵּץ אֶת כָּל הַעֲדָיִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הֵם הָאוֹרוֹת שֶׁל הַכְּתָרִים שֶׁנִּטְלוּ בַחֲטָא הָעֶגְלָה. אוֹלָם, מִהֲמִשְׁךְ הַכְּתוּב "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה'... שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבָּת שַׁבְּתוֹן לַה'", מִשְׁמַע שֶׁהַדְּבָרִים שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַכְּנָה בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל, כְּדֵי לְזַכּוֹת שְׁמֹשֶׁה רַבְּנוּ יַחְזִיר לָנוּ אֶת הַכְּתָרִים. וּמַהי אוֹתָהּ הַכְּנָה? תַּחֲלִילָה, נִקְדָּיִם הַקְּדָמָה יִקְרָה מִמִּשְׁנַתֶּם הַטְּהוֹרָה שֶׁל רַבִּי צְדוֹק הַכֹּהֵן מְלוֹבְלִין זִיע"א ב"פְּרִי לְצַדִּיק" ("חֲנוּכָּה", "קְדוּשִׁים") וְהַ"שֵּׁשֶׁת אָמֶת" (שָׁבוּעוֹת תְּרַמ"א), הַמְּבָאָרִים שֶׁהַקְּב"ה נָתַן לָנוּ הַנְּחַת תְּפִילִין שֶׁל יָד וְתְּפִילִין שֶׁל רֵאשׁ, כְּנֶגֶד הָאוֹרוֹת שֶׁל שְׁנֵי הַכְּתָרִים שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל, כְּאֲשֶׁר הַקְּדִימוֹ נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע.

וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, שֶׁתְּפִילִין שֶׁמְנִיחִים עַל הַיָּד הוּא כְּנֶגֶד מָה שֶׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל "נַעֲשֶׂה". שָׁכֵן, כָּל הַפְּעוּלוֹת שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה הֵן עַל-יְדֵי שְׁתֵּי הַיָּדִים. וְאֵילוֹ תְּפִילִין שֶׁל רֵאשׁ, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם מְנִיחַ כְּנֶגֶד הַפֶּה הוּא מְכֻוֵן כְּנֶגֶד מָה שֶׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל "וְנִשְׁמָע". שָׁכֵן, הַשְּׁמִיעָה וְהַחֲבָנָה הֵן בְּמַח שְׁבָרָאשׁ.

וּמִצִּינּוּ מְקוֹר בְּרוּר לְכַף בְּזוֹהַר הַקְּדוּשׁ (חֶלֶק א', רִס"ב, מִתּוֹרָגִים): "וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדָיִם מִהַר חוֹרֵב" – אוֹתָם עֲדָיִים/קִישׁוּטִים עֲלִיּוֹנִים הֵם תְּפִילִין שֶׁל רֵאשׁ וְשֶׁל יָד, שֶׁלְּקַחוּ מֵהֶם (=מִיִּשְׂרָאֵל לְאַחַר חֲטָא הָעֶגְלָה). הֵנָּה, מְבוֹאָר שְׁאוֹתָם שְׁנֵי הַכְּתָרִים שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל, כְּאֲשֶׁר אָמְרוּ "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע", וְנִטְלוּ מֵהֶם לְאַחַר חֲטָא הָעֶגְלָה, הֵם בְּבַחֲנֵי תְּפִילִין שֶׁל רֵאשׁ וְתְּפִילִין שֶׁל יָד.

לְפִי זֶה נִשְׁכִּיל לְהַבִּין מָה שֶׁשְּׁנִינּוּ בַגְּמָרָא, שֶׁצָּרִיךְ לְהַקְדִּים תְּפִילִין שֶׁל יָד, לְתְּפִילִין שֶׁל רֵאשׁ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מִנְחָוֹת לו'): "תְּנָא: כְּשֶׁהוּא מְנִיחַ – מְנִיחַ שֶׁל יָד, וְאַחֲרַיִם מְנִיחַ שֶׁל רֵאשׁ... דְּכַתְּבִין (=שָׁכֵן כְּתוּב): 'וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יָדָךְ'. וְהָדָר (=וְאַחֲרַיִם כְּתוּב) 'וְהָיוּ לְטַטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ'". אִם כֵּן, צְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מִדּוּעַ הַקְּפִידָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁצָּרִיךְ לְהַנִּיחַ קוֹדֶם תְּפִילִין שֶׁל יָד, וְרַק אַחֲרַיִם כְּדֵי שֶׁל רֵאשׁ?

וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, שֶׁכְּמוֹ שֶׁהַקְּדִימוֹ יִשְׂרָאֵל "נַעֲשֶׂה" ל"נִשְׁמָע", כֵּן צָרִיךְ לְהַקְדִּים תְּפִילִין שֶׁל יָד, שֶׁהוּא כְּאֲמוֹר כְּנֶגֶד "נַעֲשֶׂה", לְתְּפִילִין שֶׁל רֵאשׁ, שֶׁהוּא כְּנֶגֶד "וְנִשְׁמָע".

עַל-פִּי הָאֲמוֹר יֹאִיר לָנוּ לְהַבִּין מִדּוּעַ אֵין מְנִיחִים תְּפִילִין בְּשַׁבָּת קֹדֶשׁ. שָׁכֵן, מֵאַחַר וּמִשֶׁה רַבְּנוּ מַחְזִיר אֶת הָאוֹרוֹת שֶׁל שְׁנֵי הַכְּתָרִים לְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּת קֹדֶשׁ, אֵין צוֹרֵךְ לְהַנִּיחַ תְּפִילִין בְּשַׁבָּת, מִכִּיּוֹן שֶׁהָאוֹר שֶׁל שַׁבָּת מְמַלֵּא אֶת מְקוֹם הַתְּפִילִין. וְעַתָּה, בֵּא וּרְאֵה, שֶׁעַל-פִּי הָאֲמוֹר יִפְתַּח לָנוּ פֶּתַח לְהַבִּין מָה שֶׁמְבוֹאָר בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ (או"ח סִימָן ל"ב, ס"מ"ד), שֶׁהִלְכָה לְמִשְׁנֵי מְסִינֵי לְכַרְוֹךְ עַל הַפְּרָשִׁיּוֹת שִׁיעָר שֶׁל בְּהֵמָה אוֹ חֲזֵה טְהוֹרִים. וְהוֹסִיף הַמְּחַבֵּר בְּשֵׁם הָרֵאשׁוֹנִים: "וְנִהְגוּ שִׁיחָה שִׁיעָר שֶׁל עֶגְלָה".

וּבֵאָר הַ"לְבוּשׁ" (שָׁם) אֶת הַטַּעַם: "כְּדֵי שִׁיזְכוּר מַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה, וְלֹא יִחְטָא עוֹד. וְגַם, שִׁיחָה מְצוֹת תְּפִילִין כְּפָרָה עַל אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה, אֲשֶׁר לֹא הוֹטְהָרְנוּ מִמֶּנּוּ". וְהוּבָא ב"מִשְׁנַת חֲסִידִים" (תִּיקוֹן תְּפִילִין פ"ח), שֶׁצָּרִיךְ לְהַשְׁאִיר מְקַצֵּת מִשִּׁיעָר הָעֶגְלָה, שִׁיֵּצֵא מִחוּץ לְבֵית הַתְּפִילִין שֶׁל רֵאשׁ, כְּדֵי לְתַת שׁוֹחַד לְמִקְטָרְג, שֶׁלֹּא יִקְטָרְג עֲלֵינוּ.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מִדּוּעַ צָרִיךְ בְּמִצְוֹת תְּפִילִין לְתַת שׁוֹחַד לְמִקְטָרְג?

אֵךְ לְפִי הָאֲמוֹר, הַבְּאוֹר נִפְלָא. שָׁכֵן, מֵאַחַר וּבַחֲטָא הָעֶגְלָה אָבְדוּ יִשְׂרָאֵל אֶת שְׁנֵי הַכְּתָרִים שֶׁנִּתְּנוּ לָהֶם, כְּאֲשֶׁר הַקְּדִימוֹ נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע. וְכְּאֲמוֹר שְׁנֵי כְּתָרִים אֵלוֹ הֵם בְּבַחֲנֵי תְּפִילִין שֶׁל יָד וְשֶׁל רֵאשׁ. הֵנָּה, עַל-יְדֵי שֶׁאָנוּ מְנִיחִים אֶת הַתְּפִילִין, אָנוּ זוֹכִים לְקַבֵּל הָאָרָה מִשְׁנֵי הַכְּתָרִים הַלְלוּ. אוֹלָם, כְּאֲשֶׁר אָנוּ מְנִיחִים אֶת הַתְּפִילִין, יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שִׁיבּוֹא הַמְּקָטָרְג לְקָטָרְג עֲלֵינוּ, כִּיֵּצֵד יִשְׂרָאֵל מְנִיחִים תְּפִילִין וּמְקַבְּלִים הָאָרָה מִשְׁנֵי הַכְּתָרִים שֶׁנִּטְלוּ מֵהֶם בְּגִלְלַת חֲטָא הָעֶגְלָה?

לְכוּ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת תִּיקוֹן לְחֲטָא הָעֶגְלָה, עַל-יְדֵי שֶׁאָנוּ כּוֹרְכִים אֶת הַפְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל הַתְּפִילִין בְּשִׁיעָר שֶׁל עֶגְלָה, וְגַם

4 משאירים קצת מהשיער מחוץ לבית התפילין - כדי לשחד את המקטרג, שלא יקטרג עלינו. ומעתה, נראה ללמוד מדברי רבותינו הקדושים יסוד גדול וחשוב: תכלית מצות הנחת תפילין של יד ושל ראש (שהם פאמור כנגד שני הכתרים) בששת ימי החול, היא כדי לעשות הכנה לשבת קדש, שאז זוכים ישראל לקבל ממשה רבנו את האורות שנטלו מהם בעון חטא העגל. מעתה, יומתק לפי זה להבין מה שכתב רבנו בחיי (בראשית יז, כד), שכל אחד מישראל צריך שיהיו עמו תמיד ב' אותות, שהם בבחינת שני עדים המעידים עליו. והנה, בימי החול יש לנו את המילה ואת התפילין, שהם שני עדים. ובשבת קדש, שאין מניחים תפילין, השבת היא במקום התפילין, כפי שכתוב בספרים הקדושים: "שבת" - ראשי תיבות שבת במקום תפילין.

על-כן, בזכות מצות תפילין של יד ושל ראש שאנו מקימים בששת ימי החול, זוכים אנו לקבל בשבת ממשה רבנו את האורות של שני הכתרים עצמם. ומכאן נמצא, ששבת היא אמנם במקום התפילין. וזהו מה שכתוב: "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל", שקבץ וקהיל את כל "עדת" - העדיים, אלו הכתרים של ישראל, שנטלו מהם בחטא העגל. "ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות" - אם אתם רוצים לזכות לקבל בחזרה את שני הכתרים - "ששת ימים תעשה מלאכה" - תקימו בששת ימי החול מצות הנחת תפילין של יד ושל ראש, שהם כנגד הכתרים נעשה ונשמע. וזאת, כדי שבזכות זה - "ויביוס השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה" - תזכו בשבת לקבל את אורות הכתרים בחזרה. וזה מה שאמר הקב"ה למשה: "ואתה", שזכית לקבל את הכתרים שנטלו מישראל בחטא העגל, "ידבר אל בני ישראל לאמר אף את שבתתי". שכן, בזכות שמירת השבת תקבלו את הכתרים. ומביא ראיה לדבר: "כי אות הוא ביני וביניכם לדרתיכם" - שהרי השבת היא אות בין הקב"ה לבין ישראל, במקום האות של התפילין. וכל זאת "לדעת כי אני ה' מקדשכם", בשבת קדש על-ידי הכתרים שמחזיר לכם משה, עד שתזכו לגאולה השלימה, שאז יחזרו הכתרים בשלימות לישראל, כהבטחת הנביא: "ופדויי ה' ישבון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם...". (על פי "אורך של תורה" להרח"ק פינחס פרידמן)

אשת הגאון מוילנא היתה גבאית צדקה, בשותפות עם צדקת נוספת מוילנא. נוהגות היו שתיהן לעבור בין הבתים, ולדפוק על לבבות ישראל, שיפתחו ידם לעזרת הנצרכים. לעת זקנותן, סכמו השתים בתקיעת כף, שהראשונה שתלך לבית עולמה, תבוא בחלום לחברתה, ותדווח לה על הנעשה בדינה בעולם העליון, ועל השכר שקבלה עבור מעשי הצדקה. בחלוף הימים, נפטרה חברתה של אשת הגאון מוילנא, וכמו שסופם ביניהן, באה בחלום לאשת הגאון, ואמרה לה: "דעי לך, כי אין לי רשות לגלות לך את הנעשה למעלה, כיון שאם ידעו מהו השכר, לא תהיה בחירה, והכל ירוצו לקים מצות. רק מחמת שהבטחתי בתקיעת כף שאספר מהנעשה שם, הרשוני לספר לך דבר אחד: האם את זוכרת את אותו יום גשום, בו הלכנו שתינו לערוך מגבית לצדקה? בקרנו אצל אשה פלונית, אך היא לא שהתה בביתה, ואנו המשכנו בדרפנו. לפתע, נשאת ידך ואמרת "הנה היא, מעבר לרחוב", ואז נגשנו אליה וגבינו ממנה כסף לצדקה. ובכך דעי לך, שזכות צדקה זו נרשמה בשמים על שם שתינו בשוה, אך אצלך שמור בשמים שכר עצום נוסף על-כך שהרמת את ידך ונפנת לה...!".

על הכתוב, "כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו... מחצית השקל תרומה לה", אמרו חז"ל: "בשעה שעלה משה למרום, אמר לפני הקב"ה: רבונו של עולם, במה תרום קרנם של ישראל? אמר לו הקב"ה: ב-כי תשא". דהינו, במצות "מחצית השקל" שנותנים ישראל בכל שנה ושנה, אפילו שאין בית המקדש קיים, הם מכניעים את הקליפות (=המקטרגים). שכן מחצית השקל באה להראות את אחדותם של ישראל, שכל אחד הוא בבחינת "חצי", ורק עם חברו הם מתחברים להיות שלם.

וזהו "שקל": ראשי תיבות שובר קליפות למעלה, שהאחדות שוברת את הקליפות. ועל כן, שקל" גמטריה "נפש". שכן, על-ידי שנותנים מחצית השקל, פודים ישראל את נפשם מיד המקטרגים והמשטינים למעלה בשמים. ועל-כך אמר שלמה המלך (משלי יא, ד): "וצדקה תציל ממות". הנה, במלה "מחצית", האות צ' במרכז, רומזת על הצדקה. האותיות הקרובות ל-צ' הן "חיי" (מחצית), והאותיות הרחוקות הן "מת" (מחצית). לרמז, שהקרוב לצדקה הוא בבחינת "חיי", ומי שרחוק ממנה הוא בבחינת "מת" ועוד, המלה "מחצית" (=548) היא בדיוק הגמטריה של "פן יחרה אף ה' אלהיך בך" (=548). לומר לך, שעל-ידי הצדקה של מחצית השקל אנו מסירים את חרון האף מעלינו. וצריך לדעת שהנותן צדקה לעולם לא חסר, כפי שרמז הכתוב: "ונתנו איש כפר נפשו". "ונתנו" - אפשר לקרוא ישר והפוך. ללמדך, שכל מה שהאדם נותן לצדקה חוזר אליו, ואין הוא חסר מאומה מקיום מצות הצדקה (ומי שאין הפרוטה בכיסו לתת צדקה, ישמור את השבת כהלכתה. שכן, "שבת קדש לה" - ראשי תיבות "שקל" - לומר שגם שמירת השבת כהלכתה היא פדיון ופפרת נפשו של האדם).

לסיום, צריך לזכור תמיד, שבמעשה הצדקה יגאלו ישראל, כפי שמבואר בגמרא (שבת קלט:): "אין ירושלים נפדית - אלא בצדקה, שנאמר (ישעיה א', כז): 'ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה'". וכן אמרו חז"ל (ב"ב י'): "גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה, שנאמר (ישעיה נ"ו): 'כֹּה אָמַר ה', שִׁמְרוּ מִשְׁפָּט וְעֲשׂוּ צְדָקָה, כִּי קְרוּבָה יִשְׁוֹעֲתִי לְבָא, וְצְדָקָתִי לְהַגְלוֹתִי" - במהרה בימינו, אמן!

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: כִּי תִשָּׂא

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עֲרֵשׁ"ק טו' אדר תשע"ח (2.3.18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אֶחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּתְפָּרְקוּ כָּל הָעָם אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאַזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל אֶהָרֹן. וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצֵּר אֹתוֹ בַּחֶרֶט וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסֶּכֶה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל" (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לַחֲרַח"ק פִּינְחָס פְּרִיֶדְמָן)

עַל הַכְּתוּב, "וַיִּקַּח (אֶהָרֹן) מִיָּדָם וַיַּצֵּר אֹתוֹ בַּחֶרֶט וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסֶּכֶה", יֵשׁ פְּלִיאָה עֲצוּמָה שֶׁל חִז"ל עַל-כֵּן! שָׁכַן, אֵיךְ נִסְתוּבָב מִן הַשָּׁמַיִם שְׁאֶהָרֹן הִכְהֵן, קָדוֹשׁ ה', יַעֲשֶׂה אֶת הָעֵגֶל?

וְהָרִי אֶהָרֹן הִכְהֵן נִבְחָר עַל-יְדֵי הַקַּב"ה לְהִיּוֹת הַכְהֵן הַגָּדוֹל, הָעֵתִיד לְשֶׁרֶת בְּקֹדֶשׁ הַקּוֹדְשִׁים בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים, לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל (כְּמוֹ שְׁכַתוּב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א' כ"ג, יג'): "בְּנֵי עַמְרָם אֶהָרֹן וּמֹשֶׁה, וַיִּבְדַּל אֶהָרֹן לְהַקְדִּישׁוּ קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים, הוּא וּבְנָיו עַד עוֹלָם, לְהַקְטִיר לִפְנֵי ה' לְשֶׁרֶתוֹ וּלְבָרָךְ בְּשֵׁמוֹ עַד עוֹלָם"). אִם כֵּן, אֵיךְ נִכְשַׁל אֶהָרֹן בְּעוֹן נוֹרָא שְׁכָזָה שֶׁל יְצִירַת הָעֵגֶל?

פְּתַח דְּבָרֵינוּ יֹאמֵר מָה שְׁמַגְלָה לָנוּ הָאֲרִיז"ל, שְׁאֶהָרֹן הִכְהֵן הָיָה גְלוּלוֹ וְתִיקוּנוֹ שֶׁל הָרֹן, אַחֵי אַבְרָהָם אֲבִינוּ, שְׁמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ עַל קְדוּשַׁת ה' בְּאוֹר כְּשִׂדִּים.

וְזֹאת, כְּפִי שְׁכַתוּב בְּפִרְשַׁת "נַח" (בְּרֵאשִׁית י"א, כח'): "וַיִּמַּת הָרֹן עַל פְּנֵי תִרְחַ אָבִיו...בְּאוֹר כְּשִׂדִּים", פֶּרֶשׁ רִש"י בְּשֵׁם מִדְרָשׁ אֲגָדָה: "עַל פְּנֵי תִרְחַ אָבִיו, שְׁעַל-יְדֵי אָבִיו מֵת. שְׁקַבֵּל(=הַתְּלוּנָה) תִּרְחַ עַל אַבְרָם בְּנוֹ לִפְנֵי נִמְרוֹד, עַל שְׁ(אֲבָרָהָם) כְּתַת(=שְׁבַר) אֶת צַלְמֵיו. וְהַשְּׁלִיכוֹ(=נִמְרוֹד אֶת אַבְרָהָם) לְכַבֵּשׁן הָאֵשׁ. וְהָרֹן יוֹשֵׁב וְאוֹמֵר בְּלִבּוֹ: אִם אַבְרָם נּוֹצַח(=מְנַצַּח) אָנִי מִשְׁלוֹ, וְאִם נִמְרוֹד נּוֹצַח אָנִי מִשְׁלוֹ. וְכַשְׁנִיצַל אַבְרָם (מִכַּבֵּשׁן הָאֵשׁ) אָמְרוּ לוֹ, לְהָרֹן: מִשָּׁל מִי אַתָּה? אָמַר לָהֶם הָרֹן: מִשָּׁל אַבְרָהָם אָנִי, הַשְּׁלִיכוֹהוּ לְכַבֵּשׁן הָאֵשׁ וְנִשְׂרָף (הָרֹן), וְזֶהוּ אוֹר כְּשִׂדִּים".

נִמְצָאוּ לְמִדֵּים מִכֵּן כִּי מִסִּירוֹת נַפְשׁוֹ שֶׁל הָרֹן עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם הִיְתָה רְחוּקָה מִלְהִיּוֹת בְּתַכְלִית הַשְּׁלִימוֹת. שְׁהָרִי, מִתְחִילָה נִסְתַּפֵּק אִם לְמִסוֹר אֶת נַפְשׁוֹ, וְאָמַר בְּלִבּוֹ "אִם אַבְרָם נּוֹצַח אָנִי מִשְׁלוֹ, וְאִם נִמְרוֹד נּוֹצַח אָנִי מִשְׁלוֹ". וְלְבִסוּף מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ רַק לְאַחַר שֶׁרָאָה שְׁאֲבָרָהָם נִיצַל מִכַּבֵּשׁן הָאֵשׁ.

עַל-כֵּן מְגַלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ הָאֲרִיז"ל, שְׁמִטְעַם זֶה נִתְגַּלְגַּל הָרֹן לְאַחַר מִכּוֹן בְּאֶהָרֹן הִכְהֵן, וְעַל-יְדֵי כֵּן בָּא אֶל תִּיקוּנוֹ. וְכִפִּי דְבָרָיו הַקְדוּשִׁים ("שֶׁעַר הַגְּלוּלִים", הַקְדָּמָה לג'): "**אֶהָרֹן**, גִּי אוֹתִיּוֹת מִן הָרֹן, וּבְנוֹסֵף עָלָיו אוֹת א'...כִּי הוּא (**אֶהָרֹן**) הָרֹן בֶּן אַחֵי אַבְרָהָם, וְהָרֹן בָּא לְתַקֵּן אֶת חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׁעַבַד עֲבוּדָה זָרָה, וְלֹא דִי שְׁלֹא תִקֵּן, אֲלֵא שְׁגַם עֲתָה לֹא הֶאֱמִין בֵּה', אֲלֵא עַד שֶׁנִּצָּא אַבְרָהָם מִכַּבֵּשׁן הָאֵשׁ...וְלָכֵן נִשְׂרָף הָרֹן בְּאוֹר כְּשִׂדִּים, וְאַחֲרֵי-כֵן נִתְגַּלְגַּל בְּאֶהָרֹן, לְתַקֵּן הַחֲטָא הַנְּזָפֵר".

וְהִנֵּה, מָה שְׁכַתַּב הָאֲרִיז"ל, שְׁהָרֹן הָיָה צָרִיךְ לְתַקֵּן אֶת חֲטָא אָדָם רֵאשׁוֹן שְׁעַבַד עֲבוּדָה זָרָה, כּוֹנְתוֹ הִיְתָה עַל מָה שְׁאָמַר הַנְּחָשׁ לְאָדָם וְחוּהָ (בְּרֵאשִׁית ג', ה'): "כִּי יִדַע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ(=מֵעֵץ הַדַּעַת), וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיִּיתֶם כְּאֱלֹהִים...". וּפֶרֶשׁ רִש"י, בְּשֵׁם הַמִּדְרָשׁ, שְׁהַנְּחָשׁ אָמַר לְחוּהָ: "כֹּל אִמּוֹן שׁוֹנֵא אֶת בְּנֵי אוֹמְנוֹתוֹ, מִן הָעֵץ אֲכַל (הַקַּב"ה), וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם".

וְאִין לָךְ כְּפִירָה גְדוּלָה מִזֹּאת לְהֶאֱמִין בְּשִׁקְרָיו שֶׁל הַנְּחָשׁ, שְׁאֲפָשַׁר לְהִיּוֹת כְּאֱלֹהִים. וְלָכֵן, אוֹמֵר הָאֲרִיז"ל, הָרֹן בְּגְלוּלֵי אָדָם הָרֵאשׁוֹן חֲטָא בְּעֲבוּדָה זָרָה, כְּאֲשֶׁר הֶאֱמִין לְנְחָשׁ, וְהָיָה צָרִיךְ כֵּדִי לְתַקֵּן עַנְיָן זֶה, עַל-יְדֵי שִׁמְסוֹר אֶת נַפְשׁוֹ לְהִשְׂרָף עַל קִידוּשׁ הַשֵּׁם בְּאוֹר כְּשִׂדִּים.

אוֹלָם, אוֹמֵר הָאֲרִיז"ל, הָרֹן, כְּאֲשֶׁר הוּשְׁלַךְ לְכַבֵּשׁן הָאֵשׁ, לֹא הִיְתָה כּוֹנְתוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם (שְׁהָרִי חֲשַׁב שֶׁיִּנְצַל מִאוֹר כְּשִׂדִּים, כְּמוֹ אַבְרָהָם). וְלָכֵן, לְמִרוֹת שֶׁנִּשְׂרָף בְּפוֹעַל עַל קְדוּשַׁת ה', עֲדִין לֹא הִשְׁלִים אֶת תִּיקוּנוֹ, וְהָיָה צָרִיךְ לְהִתְגַּלְגַּל בְּאֶהָרֹן הִכְהֵן לְתַקֵּן עַנְיָן זֶה, עַל שְׁמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ שְׁלֹא לְשֵׁם שָׁמַיִם. וְזֶהוּ הָעֵנָן שֶׁשָּׁמוֹ שֶׁל **אֶהָרֹן** הוּא מִמֶּשׁ אוֹתִיּוֹת הָרֹן בְּתוֹסַפַּת הָאוֹת א'.

כֵּדִי לְהַבִּין עַנְיָן זֶה בְּיִתְרָ שְׁאֵת, הִבֵּה נִישֵׁב פְּלִיאָה עֲצוּמָה עַל אֶהָרֹן, קָדוֹשׁ ה'. שָׁכַן, מָה רָאָה אֶהָרֹן כִּכָּה לַעֲשׂוֹת אֶת עֵגֶל הַזָּהָב. וְהָרִי, יָכוֹל לְמִסוֹר אֶת נַפְשׁוֹ וְלְהִיָּהָרֵג, וְלֹא לַעֲשׂוֹת אֶת הָעֵגֶל, כְּפִי שְׁעֲשֶׂה חוֹר בֶּן מֶרְסֵי הַנְּבִיאָה.

וְכִפִּי שְׁמִבוֹאֵר בְּמִדְרָשׁ (נִיקְרָא רַבָּה י', ג'): "בְּשַׁעָה שְׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה(=הָעֵגֶל), בְּתַחֲלִילָה הִלְכוּ אֲצֶל חוֹר (בֶּן מֶרְסֵי), אָמְרוּ לוֹ (שְׁמוֹת לִב'): 'קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים'. כִּיּוֹן שְׁלֹא שָׁמַע לָהֶן, עָמְדוּ עָלָיו וְהִרְגוּהוּ(=אֶת חוֹר)...אַחֲרֵי-כֵן הִלְכוּ אֲצֶל אֶהָרֹן. אָמְרוּ לוֹ: 'קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים'. כִּיּוֹן שֶׁשָּׁמַע אֶהָרֹן בֶּן, מִיָּד נִתְיָרָא...אָמַר אֶהָרֹן (בְּלִבּוֹ): מָה אַעֲשֶׂה? הָרִי הָרִגוּ אֶת חוֹר, שְׁהָיָה נְבִיא. עַכְשָׁיו, אִם הוֹרְגִים אוֹתִי, שְׁאָנִי

כהן, מתקיים עליהם המקרא שכתוב (איכה ב'): 'אם יהרג במקדש אדני כהן ונביא - ומיד הם (=ישראל) גולין... אמר אהרן: אם בונין הן אותו (=את העגל), הסרחון נתלה בהן. (לכן), מוטב שיתלה הסרחון בי ולא בישראל... אמר לו הקב"ה, לאהרן: 'אהבת צדק' - אהבת לצדק את בני, ושנאת מלחיבן, על כן משחד אלהים אליהיך. אמר לו (הקב"ה): חייך, שמכל שבטו של לוי, לא נבחר לכהונה גדולה, אלא אתה'. (וזהו שאמר דוד המלך: "אהרן), אהבת צדק ותשנא רשע על כן משחד אלהים אליהיך").

הנה, נמצאנו למדים מכאן, שאהרן, מצד עצמו היה מוכן ומזומן באמת למסור את נפשו ולהיהרג על קידוש ה', כדי שלא לעשות את העגל. אולם, לאחר שראה שהרגו את חור, שהיה נביא, השפיל להבין, שאם יהרגו גם אותו יתקיים בהם הכתוב: 'אם יהרג במקדש אדני כהן ונביא, ושוב לא יהיה לישראל תיקון ויתקומה לעולם, חס ושלום, לכן אמר אהרן: מוטב לי לעשות לישראל את עגל הזהב, ועל-ידי כך יתלה הסרחון בי, ולישראל בודאי שיהיה תיקון, על חטא זה (=של העגל) כאשר יעשו תשובה שלימה.

מעתה, יאיר לנו להבין איך תקן אהרן הכהן את פגם הרוח, שנשרף באור כשדים שלא לשם שמים. שכן, כאשר נתבונן, נראה שהרוח ראה איך אברהם אחיו מוסר את נפשו על קדושת השם, ונצל מכבשן האש, ובכך מקדש שם שמים ברבים (כפי שלא היה מעולם). והנה, לא רק שאברהם מסר נפשו להישרף על קדושת ה' יתברך, אלא זכה, והקב"ה הצילו שלא כדרך הטבע מלהישרף בכבשן האש. ובכך יצא אברהם חי מהכבשן הנורא, ונתקדש שם ה' בעולם כולו.

ולכן, כאשר ראה הרוח כך, שאברהם אחיו קדש שם שמים, ונצל גם מכבשן האש, השתוקק גם הוא לעשות כמעשהו, ולמסור את נפשו על קדושת ה', בחושבו שגם הוא ינצל מן האש ויתפרסם גם שמו. ובכך היה הפגם הגדול של הרוח. שכן, הוא לא רצה באמת למסור את נפשו להישרף על קדושת השם, שכן, חשב בלבו שינצל כמו אברהם אחיו.

וכעין מעשה זה קרה לאהרן הכהן. שהרי, קודם באו ישראל לחור בן מרים הנביאה, ובקשו ממנו לעשות את העגל. ומאחר ולא רצה חור לעשות את העגל, ומסר נפשו על-כך, והרגוהו - בכך נתקדש שמו של חור בכל הדורות, כאדם שמסר את נפשו על קדושת ה'.

לאחר מכן, כאשר באו העם אל אהרן ובקשו ממנו לעשות את העגל - אהרן הכהן היה מוכן ומזומן, כמו חור, למסור את נפשו על קדושת השם, ולא לעשות את העגל. אלא, שהשפיל והתבונן, שאם יהרגוהו יתקיים בהם הכתוב: "אם יהרג במקדש אדני כהן ונביא", שאז לא יהיה להם (=לישראל) תיקון ויתקומה עולמית (חלילה). ואין לה חילול השם גדול יותר, שישראל, עם סגולתו של הקב"ה, לא יהיה להם תיקון חלילה לעולם.

לכן החליט למסור את נפשו באופן נשגב ונעלה יותר, על-ידי שהיה מוכן לאבד את חלקו בעולם הזה ובעולם הבא, כאשר יעשה את העגל כדי שלא יהרגוהו, ובלבד להציל את ישראל מכליה (על-ידי שיהיה להם תיקון לחטא העגל על-ידי תשובה שלימה).

וזהו שאמר אהרן בגדל קדושתו: "מוטב שיתלה הסרחון בי ולא בישראל". דהיינו, מוטב שאאבד את חלקי בשני העולמות - בעולם הזה ובעולם הבא - ובלבד שאזכה להציל את ישראל מכליה.

הנה כי כן, נשפיל להבין איך אהרן הכהן, במסירות נפשו על חטא העגל, תקן את פגם נשמתו של הרוח, שנתגלגלה בו. שכן, בניגוד להרוח שמסר נפשו (שלא לשם שמים) להיות כאברהם, שנצל מכבשן האש, סרב אהרן למסור את נפשו, ולהיות כחור בן מרים. ובמקום זה בחר למסור את נפשו באופן נשגב ונעלה יותר, על-ידי שהיה מוכן לאבד את חלקו בעולם הזה ובעולם הבא, כדי להציל את ישראל, העם הנבחר מכליה, ועל-ידי כך תקן את נשמתו של הרוח, שמסירות נפשו לא היתה לשם שמים.

מעתה יש לומר, שזהו ענין האות **א'** שנתוספה בשמו של **אהרן** (אותיות **א' הרו**). שכן, הרו אמן מסר את נפשו ונשרף באור כשדים, אבל, כאמור לעיל, פונתו לא היתה לשם שמים - לכן חסרה בשם הרו האות **א'**, המרמזת שיש לעשות מעשינו ולכון פונותינו לשם **אלופו** של עולם, הקב"ה. אבל **אהרן**, שמסר את נפשו לאבד את חלקו בעולם הזה ובעולם הבא, בשביל כבוד ה' להציל את ישראל מכליה, הנה בכך תקן את נשמתו של הרו, ולכן נתוספה לשמו האות **א'**, לרמז שכל מעשיו היו לשם שמים.

"שלא עשני גוי"

מעשה היה בחוזה מלבלין, שפעם הבחינו מקרבינו כי דלג באמירת ברכות השחר על ברכת "שלא עשני גוי". לאחר התפלה, כאשר הביעו את תמיהתם על פשר הנהגתו, הסביר להם: "כשהתעוררתי הבקר משנתי תקפה אותי חלשת הנפש עד שלא עלה בידי לקום ממטתי. לבי נשבר בקרבי על עניי, על שפלותי ומעוט מעשי אולם לפתע נזכרתי כי לכל הפחות יהודי הנני ובודאי מעלתי גדולה מן הגוי. עובדה זו גרמה לי לקפץ בשמחה ממטתי ולברך בהתלהבות "שלא עשני גוי"! ועל כן עתה דלגתי על ברכה זו.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: כִּי תִשָּׂא

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עֲרֵשׁ"ק טו' אדר תשע"ח (2.3.18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אַחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר הָרְאֵנִי נָא אֶת כְּבוֹדְךָ... וַיֹּאמֶר ה' הִנֵּה מָקוֹם אֲתִי וְנִצַּבְתָּ עַל הַצּוּר... וְשִׁכַּתִּי כַּפִּי עָלֶיךָ עַד עֲבָרִי... וְהִסְרֵתִי אֶת כַּפִּי וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ" (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לַהֲרַח"ק פִּינְחָס פְּרִיִדְמָן)

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה, "וְשִׁכַּתִּי כַּפִּי עָלֶיךָ עַד עֲבָרִי", מְפָרֵשׁ רַש"י: "וְשִׁכַּתִּי כַּפִּי", מִכָּאן שֶׁנִּתְּנָה רְשׁוּת לְמַחְבְּלִים לְחַבֵּל". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֲנִיָּן זֶה. שָׁכָן, לְאִיזָה מַחְבְּלִים מִתְּכַנֵּן רַש"י הַקְּדוּשָׁה?
ה'חֲתָם סוּפֵר", בְּסִפְרוֹ "תּוֹרַת מֹשֶׁה" (ד"ה "וְהָיָה פִי רֹאשׁוֹ"), מִבִּיא דְבַר נְחֻמָּד מֵהַגְּאוֹן הַמְּקוּבֵּל הָאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפְאֵלִי זִיע"א, שֶׁם הוּא כּוֹתֵב שֶׁהִנֵּה יְדוּעַ, שֶׁשְׁמוֹ שֶׁל יֶצֶר הָרָע הוּא **סמא"ל**, וְשֶׁם בֵּת זּוּגוֹ לִילִי"ת. וְאוֹלָם, צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁכְּאֲשֶׁר מִתְּחַבְּרִים שְׁנֵי כּוֹחוֹת אֵלוֹ (**סמא"ל** וְלִילִי"ת) בִּיחַד – כּוֹחַם רַב מְאֹד, וְהֵם מִבִּיאִים נֶזֶק גְּדוֹל לְעוֹלָם (רַחֲמָנָא לִי צְלוּ).

אָבֵל, אוֹמֵר רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפְאֵלִי, יֵשׁ לְכָךְ תְּרוּפָה, וְהִיא הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ שֶׁנִּקְרָא "**כפִי**", שֶׁהוּא מְסוּגָל, וַיֵּשׁ בְּכוּחוֹ לְהַפְרִיד בֵּין **סמא"ל** לְבֵין בֵּת זּוּגוֹ לִילִי"ת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְהַזִּיק לְנוּ.
וְהִבִּיא עַל-כֵּךְ רִמְזוֹ מֵהַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה "תְּצוּהָ" (שְׁמוֹת כח, לא): "וְעֲשִׂיתָ אֶת מַעֲיֵל הָאֶפֹּד כְּלִיל תְּכֵלֶת, וְהָיָה פִי רֹאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ שֶׁפֶה יִהְיֶה לְפִיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אֲרָג **כפִי** תִּחְרָא יִהְיֶה לוֹ לֹא יִקְרַע". הִנֵּה, שֶׁם הַיֶּצֶר הָרָע מְרוֹמְזוֹ בְּכְתוּב "**ל** פִּי **סָבִיב מַעֲשֵׂה אֲרָג**" – רֹאשֵׁי תִיבוֹת **סמא"ל**. וְאִילוֹ שֶׁם בֵּת זּוּגוֹ מְרוֹמְזוֹ בְּרֹאשֵׁי הַתִּיבוֹת "**ת** תִּחְרָא יִהְיֶה לוֹ לֹא יִקְרַע"
– רֹאשֵׁי תִיבוֹת לִילִי"ת. כְּאֲשֶׁר בֵּין שְׁנֵיהֶם נִמְצָא הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ "**כפִי**", הַמְּפָרִיד בֵּין **סמא"ל** לְבֵין בֵּת זּוּגוֹ לִילִי"ת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְחַבְּרוּ יַחַד לְהַזִּיק אֶת הָעוֹלָם בְּכוֹחֵם הַמְּשׁוּתָף.

וְזֶהוּ מָה שֶׁכָּתַב רַש"י הַקְּדוּשׁ: "וְשִׁכַּתִּי כַּפִּי", מִכָּאן שֶׁנִּתְּנָה רְשׁוּת לְמַחְבְּלִים לְחַבֵּל". דְּהִינּוּ, מִכִּיּוֹן שֶׁ**סמא"ל** וּבֵת זּוּגוֹ לִילִי"ת הֵם מַחְבְּלִים וּמְזִיקִים, וְכוֹחֵם רַב כְּאֲשֶׁר הֵם מִתְּחַבְּרִים בִּיחַד, עַל-כֵּן הִבְטִיחַ הַקֹּב"ה לְמֹשֶׁה "וְשִׁכַּתִּי **כפִי** עָלֶיךָ" – אֲגִן עָלֶיךָ בְּשֵׁם הַקְּדוּשׁ "**כפִי**", שֶׁהוּא כְּאֹמֵר מְפָרִיד בֵּין הַ**ס"מ** (= **סמא"ל**) לְבֵת זּוּגוֹ לִילִי"ת – כְּדֵי שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְחַבֵּל וְלַהֲזִיק.

בְּדִרְךָ זוֹ מְפָרֵשׁ "אֲרָץ הַחַיִּים" (הַמְּקוּבֵּל הָאֱלֹקִי נֶכַד בְּעַל "דְּרִישָׁה") אֶת הַכְּתוּב בְּתֵהִילִים (לב, ז'): "אֵתָהּ סִתֵּר לִי מִצַּר תִּצְרֵנִי רְנִי פִלְט תִּסּוּבְּבִנִי סִלָּה". שָׁכָן, צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁכְּמוֹ שֶׁהַשֵּׁם "**כפִי**" מְפָרִיד בֵּין הַ**ס"מ** לְבֵין בֵּת זּוּגוֹ וּמְבַטֵּל אֶת כּוֹחֵם, כֵּךְ גַּם עֶשֶׂר פְּעָמִים שֶׁם הַ**הוּי"ה** (260=10*26), מִצִּיל אֶת הָאָדָם וּמְפָרִיד אֶת כּוֹחֵם שֶׁל יֶצֶר הָרָע/**סמא"ל** וּבֵת זּוּגוֹ לִילִי"ת. וְלָכֵן אוֹמֵר דּוֹד הַמֶּלֶךְ: "אֵתָהּ סִתֵּר לִי מִצַּר", רֹאשֵׁי תִיבוֹת **סמא"ל**.
"תִּצְרֵנִי" (=תִּשְׁמְרֵנִי) מְמַנּוּ. וּמְפָרֵשׁ וְאוֹמֵר: וְאִיךְ תִּשְׁמְרֵנִי מְמַנּוּ? הִנֵּה עַל-יְדֵי "**רנִי**", שֶׁהוּא גְּמַטְרִיָּה 260 עֶשֶׂר פְּעָמִים שֶׁם הַ**הוּי"ה**. שָׁכָן, "**רנִי**" חוֹצֵץ וּמְפָרִיד אֶת "**פִּלְט תִּסּוּבְּבִנִי**", רֹאשֵׁי תִיבוֹת **תפ**, בְּגַמְטְרִיָּה לִילִי"ת.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֲנִיָּן זֶה. שָׁכָן, מְדוּעַ דּוֹקָא מְכַל שְׁמוֹנֵת בְּגַדֵי הַפֶּהן הַגְּדוֹל, דּוֹקָא בְּמַעֲיֵל רְמִזָּה הַתּוֹרָה עַל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ "**כפִי**", הַמְּפָרִיד בֵּין הַ**ס"מ** לְבֵין בֵּת זּוּגוֹ לִילִי"ת?

נִקְדִּים לְהִבִּיא אֶת דְּבָרֵי הַ"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל", הַמִּבִּיא אֶת דְּבָרֵי הַגְּמָרָא, הַמְּבַאֲרֵת, שֶׁהַמַּעֲיֵל שֶׁל הַפֶּהן הַגְּדוֹל הִזָּה מְכַפֵּר עַל לְשׁוֹן הָרָע, וְכַפִּי שְׁכָתוֹב בְּגַמְטְרִיָּה (עֲרִכִין טז): "אֹמֵר רַבִּי עֲנִי בַר שְׁשׁוּן: לְמָה נִסְמְכָה פְּרִשְׁת קַרְבָּנוֹת לְפָרֶשֶׁת בְּגַדֵי כְהֻנָּה? לֹמֵר לָךְ, מָה קַרְבָּנוֹת מְכַפְּרִין, אֵף בְּגַדֵי כְהֻנָּה מְכַפְּרִין... (ו)מַעֲיֵל מְכַפֵּר עַל לְשׁוֹן הָרָע. אֹמֵר הַקֹּב"ה: יָבוֹא דְבַר שְׁבִקוּל, וַיְכַפֵּר עַל מַעֲשֵׂה הַקּוֹל".

וּפְרֵשׁ רַבְּנֵי גְרֵשׁוּם, שֶׁאֲכֵן הַמַּעֲיֵל הוּא דְבַר שְׁבִקוּל. שָׁכָן, הָיוּ בּוֹ רִימוּנִים וּפְעֻמוֹנֵי זְהָב בְּשׁוּלֵי הַמַּעֲיֵל, הַמְּשַׁמֵּיעִים קוֹל, כְּפִי שְׁכָתוֹב: "וְעֲשִׂיתָ עַל שׁוּלְיוֹ (שֶׁל הַמַּעֲיֵל) רִמְנֵי תְכֵלֶת... וּפְעֻמָּנֵי זְהָב...". וְכֵל זֶה, כְּדֵי "וְהָיָה עַל אֲהָרִן לְשֵׁרֵת, וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ לְפָנָיו ה' וּבִצְאָתוֹ וְלֹא יָמוּת". וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חו"ל: "יָבוֹא דְבַר שְׁבִקוּל, וַיְכַפֵּר עַל מַעֲשֵׂה הַקּוֹל". וּמוֹסִיף עַל-כֵּךְ "בְּעַל הַטּוֹרִים", וְאוֹמֵר: "שֶׁפֶה יִהְיֶה לְפִיו" – שֶׁהַמַּעֲיֵל מְכַפֵּר עַל לְשׁוֹן הָרָע, שְׁאֵם חֲטָא בְּלְשׁוֹן הָרָע, יַעֲשֵׂה שְׁפָה (=גְּדֵר) לְפִיו. שְׁיִמְנַע מִלְשׁוֹן הָרָע, וַיַּעֲשֵׂה תְשׁוּבָה וַיִּתְכַפֵּר לוֹ".

וְהִנֵּה, אֹמֵר ה' "אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל", יָדוּעַ מֶה שֶׁמְבוֹאֵר בְּסֵפֶר הַיְצִירָה, כִּי בְרִית הַלְשׁוֹן מְכוּנֶת כְּגַד בְּרִית הַמַּעֲוֹר (=הַמִּילָה). עַל-כֵּן מְבוֹאֵר בְּסֵפֶרִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהַשׁוֹמֵר עַל לְשׁוֹנוֹ, שְׁלֵא לְדַבֵּר דְּבָרִים אֲסוּרִים וּדְבָרִים בְּטָלִים, זֹכֶה לְקְדוּשַׁת הַבְּרִית (=אוֹת בְּרִית קִדְשׁ). אוֹלָם, לְעוֹמֵת זֹאת, הַמְטַמֵּא וְהַמְנַבֵּל אֶת פִּיו, הָרִי הוּא גּוֹרֵם לְטַמֵּא גַם אֶת בְּרִיתוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם.

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁכַּאֲשֶׁר מְצַלִּיחַ יֵצֵר הָרַע, הוּא הַס"מ (=סמא"ל), לְהַדִּיחַ אֶת הָאָדָם לְטַמֵּא אֶת פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ בְּדְבָרֵי שָׂקָר וּלְשׁוֹן הָרַע. מִיָּד מִגִּיעָה בַת זִוְגוֹ, הִיא לִילִיַּת הָרָשָׁעָה, כְּדִי לְטַמֵּא אֶת הָאָדָם בְּקְדוּשַׁת הַבְּרִית (=בְּעַרְיוֹת).

הִנֵּה כִּי כֵן, מְבוֹאֵר הֵיטֵב מְדוּעַ דּוֹקָא בְּמַעֲיֵל רְמֵזָה הַתּוֹרָה עַל הַפִּירוּד בֵּין הַס"מ (=סמא"ל) לְבֵין בַּת זִוְגוֹ לִילִיַּת. שֶׁהָרִי, הַמַּעֲיֵל מְכַפֵּר עַל לְשׁוֹן הָרַע שֶׁהוּא פָּגַם בְּקְדוּשַׁת הַדִּיבּוּר. לְכֵן מְזַהֵר הַכְּתוּב: "וְהָיָה פִי רֵאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ שִׁפְהָ יִהְיֶה לְפִיו". דְּהִינּוּ, "וְהָיָה פִי" - שִׁיְהִיָּה לְאָדָם פֶּה קְדוּשׁ כְּזֶה שֶׁ"רֵאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ" - שְׁיִשִּׁים רֵאשׁוֹ וְשָׁכְלוּ מִמֶּה שֶׁהוּא מוֹצִיא מִתּוֹכוֹ (=מֵתוֹךְ פִּיו) לְשָׁקוֹל כָּל דְּבָרָיו, שִׁיְהִיו בְּמִישׁוֹר וּבְצִדְקָה. וְלָכֵן, "שִׁפְהָ יִהְיֶה לְפִיו" - שִׁישְׁמֹר לְעֲשׂוֹת לְפִיו גְּדֵר וְשִׁפְהָ, וְעַל-יָדֵי כֶּךָ יִנָּצַל מֵהַס"מ וּמִבַּת זִוְגוֹ לִילִיַּת.

בְּעֵינַי זֶה רֵאוּי לְהִבִּיא מֶה שֶׁכָּתַב ה' "בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר" (מֵאֲמָרֵי שְׁבַתוֹת, מֵאֲמָר ב', אוֹת ג'), שֶׁשָּׁמַע מֵהֵרָה"ק רַבִּי מֹשֶׁה מִפְּשָׁעוֹ אֲרִסְקָה, שֶׁעַל-יָדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה נִיתֵן לְבַטֵּל אֶת הַס"מ וְאֶת בַּת זִוְגוֹ לִילִיַּת, שֶׁהִבִּיא לְכַךָ רְמִזוֹ נֶאֱמָר, שֶׁ"סמא"ל לִילִיַּת" עוֹלָם לְמַנִּין "תּוֹרָה", הַמְבַטֵּלֵת אוֹתָם בְּמִסְפָּר שְׁוֵה.

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה' "בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר": "יָדוּעַ (כִּי), הַמְרַכְּבָה (ה) טְמֵאָה הֵם דְּכָר (=זָכָר) וְנוֹקְבָא (=נְקִבָּה) שֶׁבְּקִלְיָפָה (=שֶׁהֵם סמא"ל וְ- לִילִיַּת). (ו) יָדוּעַ (ש) מְסַפְּרֵן תְּרִי"א (=611). וְהִנֵּה, "תּוֹרָה" בְּגַמְטְרִיָּה תְּרִי"א (=611) - בְּקְדוּשָׁה מְבַטֵּלֵת אוֹתָם. וְשִׁמְעָתִי מֵאֵת פֶּה קְדוּשׁ מֵהֵרָב מֵהֵר"מ סוֹפֵר (מִפְּשָׁעוֹ אֲרִסְקָה) זְצוּק"ל רְמִזוֹ לְכַךָ, מֵהַמְשַׁנָּה (שְׁבַת קַח): 'כּוֹפִיִן (=מְכּוֹפְפִים) אֶת הַסֵּל לְפָנָי הָאֲפָרוּחִים'. 'סֵל' רֵאשִׁי תִיבוֹת (סמא"ל לִילִיַּת, שֶׁהֵם) דְּכָר (=זָכָר) וְנוֹקְבָא שֶׁבְּקִלְיָפָה. (כְּלוֹמֵר), כּוֹפִיִן אוֹתָן לְפָנָי הָאֲפָרוּחִים - הִינּוּ (אֵלֶּה) הַעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, (הַנִּקְרָאִים "אֲפָרוּחִים"), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּתִיקוּנֵי הַזֹּהָר (הַקְּדָמָה א').

הִנֵּה, מְבוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁעַל-יָדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה מְבַטֵּלִין אֶת סמא"ל וְאֶת לִילִיַּת, שֶׁהֵם בְּגַמְטְרִיָּה תּוֹרָה. וְזֹאת, כְּמוֹ שֶׁאֲמַר ה' "בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר": "כּוֹפִיִן (=מְכּוֹפְפִים) אֶת הַסֵּל (רֵאשִׁי תִיבוֹת סמא"ל לִילִיַּת) לְפָנָי הָאֲפָרוּחִים" - שֶׁהֵם לּוֹמְדֵי הַתּוֹרָה.

"וַיַּעֲבֵר ה' עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא" (לד', ו')

עַל הַכְּתוּב, "וַיַּעֲבֵר ה' עַל פָּנָיו", דָּרַשׁ רַב יוֹחָנָן: מִלְּמַד, שֶׁיֵּרֵד הַקַּב"ה מִן הָעַרְפֵּל כְּשֶׁלִּיחַ צְבוּר שֶׁמֵּתְעַטֵּף בְּטַלִּיתוֹ וְעוֹבֵר לְפָנָי הַתִּיבָה, וְגִלָּה לּוֹ (לְמִשָּׁה) "סֹדֵר הַסִּלְיָתָה". אָמַר לוֹ הַקַּב"ה, לְמִשָּׁה: כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל חוֹטְאִים, יַעֲשֶׂה לְפָנָי כְּסֹדֵר הַזֶּה: "ה', ה' אֵל רַחוּם וְחַנוּן... " (יְגִידוּ יֵג' מִידוֹת הַרַחֲמִים), וְאֲנִי מוֹחֵל לָהֶם. (עַפ"י הַגְּמָרָא, רֵאשׁ הַשְּׁנָה יז').

אֶת דְּבָרֵי חַז"ל בְּאֵר הַגָּאוֹן בַּעַל "אֲמָרֵי בִינָה" כֶּךָ: כַּאֲשֶׁר הִרְאָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה "סֹדֵר תְּפִלָּה" בְּקִשׁ בְּעֵצָם לְלַמְּדוֹ סִגְלָה מִיַּחַדֵּת לְקַבֵּלֵת הַתְּפִלָּה: דְּהִינּוּ, אִם יַעֲשֶׂה הָאָדָם "כְּסֹדֵר הַזֶּה", כְּפִי שֶׁעָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא "שְׁנַתְעַטֵּף... כְּשֶׁלִּיחַ צְבוּר", וַיַּחֲוֵשׁ כְּ"שֶׁלִּיחַ צְבוּר", דְּהִינּוּ, שִׁיְכוּן אֶת עֵינָיו תְּפִלָּתוֹ עַל צַעֲרָם שֶׁל כָּלֵל הַצִּיבּוּר, הִנֵּה מְבֻטָּח הוּא שֶׁתְּפִלָּתוֹ תַעֲנֶה בְּרָצוֹן (וְכָל הַמַּאמִּינִים).
"לָךְ רַד כִּי שַׁחַת עִמָּךְ..."

פַּעַם, בְּאֶחָד הַכְּנָסִים שֶׁל הַרְבָּנִים, קָם אֶחָד הַרְבָּנִים, וְקָבַל בְּאֲזְנֵי הַמְּסוּבִים עַל טְרִדוֹתָיו שֶׁל רַב, שֶׁדָּלְתוֹת בֵּיתוֹ פְּתוּחוֹת לְפּוֹנִים אֵלָיו בְּכָל שְׁעוֹת הַיּוֹם וְהַלֵּילָה, וְלַעֲיָתִים אֵין בִּידוֹ זְמַן לְהַגּוֹת בַּתּוֹרָה כְּרֵאוּי, וְנִמְצָא שֶׁתְּלַמְּדוֹ מְשַׁתְּכֵם מִמֶּנּוּ. הַתַּעֲרַב רֵאשׁ הַמְּסוּבִים, הָרַב וְרַנֵּר זצ"ל, וְאָמַר בְּהַתְּרַגְּשׁוֹת: כְּשֶׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּחָטָא הָעֵגֶל, קָרָא הַקַּב"ה לְמִשָּׁה: "לָךְ רַד כִּי שַׁחַת עִמָּךְ אֲשֶׁר הָעֲלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם!". אוֹתָהּ שָׁעָה הָיָה מִשֶׁה רַבֵּנוּ בְּמִרוּמֵים וְלִמַּד תּוֹרָה מִפִּי הַגְּבוּרָה. וְהָרִי זֶה טְבַעִי, שֶׁבְּשָׁעָה חֲמוּרָה זוֹ לַעַם, שֶׁבְּגַד בְּאֵלֵהוּ, יִרְצֶה מִשֶׁה לְהַשְׁאֵר בְּמַחִיצַת כְּסֵא הַכְּבוֹד, וְלַהֲדַבֵּק בְּקְדוּשָׁה הָאֵלֶקֶית, כִּי מֶה לוֹ וְלַעוֹבָדֵי עֲגָלִים?

מִשׁוּם כֶּךָ צוּהוּ הַקַּב"ה "לָךְ רַד" - כְּדַבְּרֵי חַז"ל: רַד מִגְּדוּלְתָךְ! עַכְשָׁיו אֵין זֶה הַזְּמַן שֶׁתְּשַׁהֵחַ כָּאֵן וְתַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה. "כִּי שַׁחַת עִמָּךְ" - עֲלִיךָ לְרַדֵּת אֶל הָעָם וְלִרְאוֹת מֶה נִיתֵן לַעֲשׂוֹת כְּדִי לְכַפֵּר עַל חֲטָאתָם. וְזֶהוּ הַתְּפִקִיד הָאֲמִיתִי וְהָעִיקָרִי שֶׁל רַב בְּיִשְׂרָאֵל - הַמְּשִׁיךְ הָרַב וְרַנֵּר בְּלַהֵט, כְּשֶׁעֵינָיו עֲצוּמוֹת לְמַחְצָה - אֲסוּר לוֹ לְהַתְּרַחֵק מִבְּנֵי הָעָם, שֶׁסָּרוּ מִן הַדֶּרֶךְ הַיְשָׁרָה וְהַתְּרַחֲקוּ מִן הַתּוֹרָה וּמִקְיוּם הַמִּצְוֹת, אֵלֶּה עֲלָיו לְדַאֵג כָּל הַיָּמִים וּלְחַפֵּשׁ דְּרָכִים וּנְתִיבִים, אֵיךְ לְקַרֵּב אֶת הַמוֹנִי הָעָם הַפְּשׁוּטִים לְדֶרֶךְ ה', כְּדִי לְהַצִּילֵם כְּכָל הָאֲפָשָׁר מִכָּל חֲטָא וְעוֹן.

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשְׁמֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוֹן!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: כִּי תִשָּׂא

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עַרְשׂוֹן טו' אָדָר תִּשְׁע"ח (2.3.18)

moshe45@bezeqint.net (הזמנים לפי העיר חיפה)

לְקַבֵּל תְּעֵלוֹן בְּדוּא"ל שֶׁל הַדּוּעָה ל

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצַּר אֹתוֹ בַּחֶרֶט וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסְכָּה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל"

עַל מַעֲשֵׂה עֵגֶל הַזֶּהב, אֲשֶׁר עָשׂוּ הָעָם, כְּתוּב בְּתִיקוּנֵי הַזֶּהָר (תִּיקוּן ה', קמב'): "אָמְרוּ עֲלֵיו (=עַל הָעֵגֶל) בְּאַגְדָּה, שֶׁמִּחְצִיתוֹ כְּלָפִי רָאִשׁוּ הָיָה כְּתַבְנִית שׁוֹר אוֹכֵל עֵשֶׂב, וּכְלָפִי זָנְבוֹ הָיָה חֲמוֹר, וְהֵן שְׁתֵּי מִידוֹת בְּקָלִיפָה (שׁוֹר וְחֲמוֹר)... וְעַל כָּלֵאִים זֶה אָמְרוּ 'אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל...'. (וְעַל-כֵּן) צוֹנַחַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְאוֹמְרַת: 'יָדַע שׁוֹר קָנְהוּ וְחֲמוֹר אִבּוּס בְּעַלְיוֹ, יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עָמִי לֹא הִתְבוּנָן".

הִנֵּה, נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים מִהַכְּתוּב בְּתִיקוּנֵי הַזֶּהָר, שֶׁעֵגֶל הַזֶּהָב אוֹתוֹ עָשׂוּ הָעָם, חֲצִיּוֹ הָיָה מְלֻפְּנִים בְּצוֹרֵת שׁוֹר, וְחֲצִיּוֹ מֵאַחֵר הָיָה בְּצוֹרֵת חֲמוֹר.

וַצָּרִיךְ לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. שְׁפָן, מְדוּעַ עֵגֶל הַזֶּהָב הָיָה דוֹקָא בְּשְׁתֵּי צוֹרוֹת אֵלוֹ שֶׁל שׁוֹר וְחֲמוֹר? וְגַם צָרִיךְ לְהַבִּין מָהוּ הָעֲנִיָּן שְׁבַת הַקּוֹל צוֹעֶקֶת "יָדַע שׁוֹר קָנְהוּ וְחֲמוֹר אִבּוּס בְּעַלְיוֹ, יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עָמִי לֹא הִתְבוּנָן".

תַּחֲלִילָה, נִקְדָּים לְהַבִּיא מָה שֶׁשָּׁנִינוּ בְּמִשְׁנָה (מִנְחוֹת כג'), שֶׁהָיָה בֵּית דִּין גּוֹזְרִים עַל הַחוּטָא עֲנֵשׁ שֶׁל מְלָקוֹת, הָיוּ מְלָקִים אוֹתוֹ ל"ט מְלָקוֹת בְּשׁוֹט בְּעַל שְׁתֵּי רְצוּעוֹת: רְצוּעָה שֶׁל שׁוֹר וְרְצוּעָה שֶׁל חֲמוֹר, כְּפִי שְׁמוּבָא בְּגִמְרָא: "אָמַר רַב שֵׁשֶׁת מִשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: מִנֵּיִן לְרְצוּעָה שֶׁהִיא שֶׁל עֵגֶל? שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כה'): 'אֲרַבְעִים יִכְנּוּ לֹא יִסִּיף' (ל"ט מְלָקוֹת), וְסָמִיךְ לִיָּה, (שָׁם) 'לֹא תַחֲסֵם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ".

וְעוֹד כְּתוּב בְּגִמְרָא (שָׁם): "וּשְׁתֵּי רְצוּעוֹת עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת בָּהּ. תִּנְא, וְשֶׁל חֲמוֹר, כְּדֹרֶשׁ הָהוּא גְלִילָאָה... (יִשְׁעִיָּה א') 'יָדַע שׁוֹר קָנְהוּ וְחֲמוֹר אִבּוּס בְּעַלְיוֹ, יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע'. אָמַר הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא: יָבֹא מִי שֶׁמְכִיר אִבּוּס בְּעַלְיוֹ (אֵלוֹ הַשׁוֹר וְהַחֲמוֹר), וַיִּפְרַע מִמִּי שְׁאִינוֹ מְכִיר אִבּוּס בְּעַלְיוֹ (זֶה יִשְׂרָאֵל שְׁחָטָא)".

וְכַתֵּב עַל-כֵּן רַבֵּנוּ בְּתוֹרַי (דְּבָרִים כה, ג'): "וְטַעַם שְׁתֵּי רְצוּעוֹת עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת בָּהּ, כְּנֶגֶד 'נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע'. וְטַעַם שֶׁהֵן שֶׁל חֲמוֹר – כְּדִי לְהַצְטַרֵּף יַחְדָּו שׁוֹר וְחֲמוֹר, עַל שֵׁם שְׁפָתוֹב: 'יָדַע שׁוֹר קָנְהוּ וְחֲמוֹר אִבּוּס בְּעַלְיוֹ, יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע...'. כִּי מִי שֶׁעָבַר עַל הַמִּצְוָה וְהִתְנַפֵּר בְּחֲסָדֵי ה' וְלֹא הִפְיָרָם, רָאוּי הוּא שֶׁיַּעֲנֵשׁ וְשִׁילָקָה בְּרְצוּעָה שֶׁל שׁוֹר וְחֲמוֹר (שְׁלֻמֹּת שֶׁהֵם בְּהִמּוֹת)... מְכִירִים (הֵם) אֶת בְּעַלְיָהֶם".

וְהִנֵּה, שָׁנִינוּ בְּגִמְרָא (עֲבוּדָה זָרָה ד'): "אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: לֹא עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הָעֵגֶל – אֶלָּא (כְּדִי) לְתַת פְּתַחוֹן-פֶּה לְבַעֲלֵי תְשׁוּבָה" (=שְׁאִפִּילוֹ עַל חֲטָא חֲמוֹר זֶה שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה ה' יִתְבָּרַךְ סוּלַח). וּפְרַשׁ רש"י: "כְּלוּמַר, גְּבוּרִים וְשְׁלִיטִים בִּיצְרָם הָיוּ (יִשְׂרָאֵל)... אֶלָּא גְזִירַת הַמְּלָךְ (הַקַּב"ה) הִיָּתָה לְשִׁלוֹט בָּהֶם, כְּדִי לִיתֵן פְּתַחוֹן-פֶּה (=אֶפְשָׁרוּת) לְבַעֲלֵי תְשׁוּבָה (לְחַזוֹר בְּתְשׁוּבָה). שְׁאֵם יֹאמַר הַחוּטָא: לֹא אֲשׁוּב, שֶׁלֹּא יִקְבְּלֵנִי (=כִּיּוֹן שְׁבַטַח לֹא יִקְבְּלֵנִי ה') – (אֲזִי) אוֹמְרִים לוֹ: צֵא וְלִמַּד מִמַּעֲשֵׂה הָעֵגֶל – שֶׁכִּפְרוּ (יִשְׂרָאֵל) בָּהּ' (בְּחֲטָא חֲמוֹר זֶה שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה), (וּבְכָל זֹאת) וְנִתְקַבְּלוּ בְּתְשׁוּבָה".

מַעֲתָה יְרוּחַ לָנוּ לְהַבִּין אֶת הַטַּעַם לְכַךְ שֶׁעֵגֶל הַזֶּהָב, יִצָּא בְּדַמּוֹת שֶׁל שְׁתֵּי צוֹרוֹת – מִחְצִיתוֹ הָיָה שׁוֹר, וּמִחְצִיתוֹ הָיָה חֲמוֹר. שְׁפָן, הָיוּ וְחֲטָא הָעֵגֶל הָיָה "גְזִירַת הַמְּלָךְ" (=הַקַּב"ה), כְּדִי לְהוֹרוֹת תְשׁוּבָה לְרַבִּים, לְכֹן, כְּמוֹ שֶׁהַחוּטָא הָיָה לוֹקָה בְּשׁוֹט בְּעַל שְׁתֵּי רְצוּעוֹת – שֶׁל שׁוֹר וְחֲמוֹר – כְּדִי שֶׁיִּזְכּוֹר שְׁבוּמָן שְׁחָטָא יָרַד מִתַּחַת לְמִדְרַגַּת הַבְּהֵמָה, וְעַל-יָדֵי כֵן יִתְעוֹרֵר בְּלִבּוֹ לְחַזוֹר בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְקוֹנְהוֹ (שֶׁהָרִי אִפִּילוֹ הַשׁוֹר וְהַחֲמוֹר מְכִירִים אֶת בְּעַלְיָהֶם כְּפִי שְׁפָתוֹב: "יָדַע שׁוֹר קָנְהוּ וְחֲמוֹר אִבּוּס בְּעַלְיוֹ"). כֵּן, מֵאוֹתָהּ סִבְּהָ נִתְגַּלְגַּל הַדְּבָר מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁהָעֵגֶל יִצָּא כְּלוּל מִשׁוֹר וּמִחֲמוֹר, כְּדִי שֶׁיִּזְכּוֹרוּ יִשְׂרָאֵל תְּמִיד לְקָיָם וְלְהַפְּנִים אֶת הַמְּקָרָא "יָדַע שׁוֹר קָנְהוּ וְחֲמוֹר אִבּוּס בְּעַלְיוֹ", לְהַכִּיר בְּטוֹבַת הַבוֹרָא, וְעַל-יָדֵי כֵן יִחְזְרוּ בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"זֶה יִתְנוּ כָּל הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים מִחְצִית הַשְּׁקָל"

אֶחָד מִתְלַמִּידֵי הַקְּרוֹבִים שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי יוֹאֵל סִירְקִישׁ (הב"ח) הָיָה עָשִׂיר גְּדוֹל מְאֹד וּבְעַל צְדָקָה. כָּל מַעֲשֵׂי

התלמיד – הגלויים והנסתרים – נעשו בעצה אחת עם רבו, ועל דעתו. יום אחד בא אל הב"ח מוזג באחד הפפרים, ושטח לפניו את צרתו: שנים הוא חוכר בית מוזיגה מיד הפריץ המקומי, ומתפרנס בכבוד. והנה, בא אדם אחר, המבקש לחכור במקומו את המקום ולנשלו מפרנסתו. הפריץ נוטה לקבל את הרעיון, ולכן הוא איני יודע את נפשו מרוב דאגה.

"גש אל תלמידי הגביר" – יעץ הרב לאיש – "ובקש ממנו בשמי, שיידבר למענך על לב הפריץ. משוכנע אני כי בזכות עושרו ועסקיו המסועפים יתחשב הפריץ בדבריו, וישאיר ברשותך את בית המוזיגה".

עשה המוזג כפי עצת הרב, ופנה אל בית התלמיד העשיר. באותה שעה נערך הלה לנסיעה ליריד השנתי הגדול, שעמד להיפתח למחרת היום, וכל עיכוב בנסיעה היה עלול להסב לו נזק כספי כבד. נחמו העשיר בדבריו, והבטיח לו כי מיד עם שובו מהיריד ישוחח בענינו עם הפריץ. "והלא עד אשר תסע ותחזור אני עלול לאבד את מקור פרנסתי! מה יהיה עלי ועל אשתי וילדי?!!" – הביע המוזג את חרדתו, ונשא אל הגביר מבט מתחנן.

אולם הגביר לא נדבק בתחושת החרדה והבהילות של המוזג. "מוזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה, ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלוא הנימה" – בקש הגביר לחזקו בדברי אמונה וביטחון.

כשנוכח המוזג כי אין בכונת הגביר לשנות את תוכניותיו, הודה לו על נכונותו לסייע לו לאחר שובו מהיריד, ופנה לביתו בלב כבד. בבית צפתה לו אשתו, שהיתה חרדה לשלום פרנסתם לא פחות ממנו. הוא ספר לה על עצת הרב, ועל הבטחת הגביר לדבר עם הפריץ בתום היריד. גם האשה – כבעלה – מאנה להירגע. בעומס רגשותיה, פרצה בבכי, והקימה על בעלה קול צעקה: "בטלן שכמותך! כיצד הנחת לעשיר לדחותך בקש?! מדוע לא דרשת ממנו בתוקף לגשת אל הפריץ מיד...?!"

הימים הבאים היו ימים של מתח ומדון בבית המוזג. אך גם הם חלפו עברו, וסוף טוב – הכל טוב. הגביר שב מהיריד, ולאחר שיחה קצרה עם הפריץ נשאר בית המוזיגה בידי המוזג הוותיק.

חלפו שנים, ואותו תלמיד עשיר שעזר למוזג, שבק חיים לכל חי. כל בני העיר ליווהו למנוחות, ובכו את איש החסד, שמעולם לא דחה אדם במצוקה, ועזר לכל ביד נדיבה ובפנים מאירות. גם רבו, הב"ח, הגאון רבי יואל סירקיש, נשא דברי הספד מרגשים על תלמידו הקרוב והחביב. והנה, כעבור כשבוע הופיע התלמיד אצל הב"ח בחלום, וספר לו כך: "בבואי לפני בית-דין של מעלה, פגשתי כמה נשמות שרחפו בחוסר מנוחה, וממתנות לגזר-דין. ביניהן היו נשמות של אנשים שהפרכתי בעודי חי. אחד מהם, למשל, היה קצב פלוני, שהתרשל בתפקידו והכשיל את הרבים.

בשלב מסוים החל משפטו. המחנה עורר אימה. כלבים וחיות שונות הגיחו מכל עבר, וטענו כנגדו שגזל מהם את מזונם, ומכרו ליהודים. פתאום נשמעה בת-קול קוראת לעברו בקול גדול: 'כיצד העזת להאכיל את בני נבלות וטרפות?!'. אלא שאז הופיע מלאך מליץ-ישר וספר, כי הקצב כבר הודה והתודה על חטאיו בעודו בחיים, ואף קבל עליו דרך תשובה. את כל רכושו תרם לצדקה, ועד יום מותו צם והתענה, עד שזנף את נפשו, וזכה להגיע לדרגת בעל תשובה. בית-דין של מעלה זכה את הקצב, ושלח אותו להיכל בעלי התשובה.

בבוא תורי, התיצבתי בפיק-ברכים לפני בית-הדין. הדיון בעניני היה קצר, ובסופו יצאתי זכאי. מיד הובלתי על-ידי שירת מלאכים לעבר גן-העדן. בהגיעי אל שערי, התיצב בדרכי מלאך שחסם את דרכי. 'מי אתה, ומדוע תחסום את דרכי?!', תמהתי. 'אני המלאך שנברא מהחסד שגמלת עם המוזג הפפרי בשעה שהלכת לדבר למענו עם הפריץ, ענה המלאך. לשמע התשובה גברה פליאתי שבעתים. היתכן שמלאך של גמילות-חסד יתיצב לי לשטן?!'

בתשובה, נאנח המלאך, ואמר: 'אמנם גמלת טוב עם יהודי זה. אך האם אתה יודע כמה צער הסבת לו ולבני משפחתו בימים שבליתי ביריד? האם חשבת על הדמעות הרבות שנשפכו בגללך? על הצעקות והמריבות שיכולות היו להיחסך לו פעלת מיד, ולא דחית את שיחתך עם הפריץ?!'. כל טענותי והצטדקויותי לא הועילו לי. 'החסד שעשית עם המוזג נפגם, ועליך לתקן פגם זה בטרם תזכה לבוא בשערי גן עדן, אמר המלאך, והודיע לי כי איאלץ להמתין בשערי גן העדן כמספר הימים שעשיתי ביריד הגדול, ושבהם גרמתי צער ודמעות למוזג ולמשפחתו...'. כעבור זמן ספר הגאון רבי יואל סירקיש את הסיפור המופלא לבני עירו, וסיים: מכאן אנו למדים, עד כמה צריך האדם להיזהר בכל מצוה שלא להחמיצה. ועל אחת כמה וכמה כשמדובר במצוה שחיי יהודי אחר תלויים בה – עליו להיות מן הזרזים המקדימים. שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: כִּי תִשָּׂא

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עֲרֵשׁ"ק טו' אדר תשע"ח (2.3.18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אַחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה כְּתֹב לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אֶתְךָ בְּרִית וְאֵת יִשְׂרָאֵל"

עַל הַפְּתוּב בַּפְּרָשָׁה, "כְּתֹב לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אֶתְךָ בְּרִית וְאֵת יִשְׂרָאֵל", כְּתוּב בְּגִמְרָא (גִּטִּין ס'): "אָמַר ר' יוֹחָנָן: לֹא כָרַת הַקַּב"ה בְּרִית עִם יִשְׂרָאֵל, אֲלָא בְּשִׁבִיל דְּבָרִים שְׁבַע-פְּהָ, שְׁנַאָמַר: '...עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אֶתְךָ בְּרִית וְאֵת יִשְׂרָאֵל". וּבֵימֵי הַמְהָרָה לְמִפְרָאָה, שְׁעִיקָר הַבְּרִית בֵּין הַקַּב"ה לְבֵין יִשְׂרָאֵל מִתְגַּלָּה בַּתּוֹרָה שְׁבַע-פְּהָ. שָׁכֵן, הַקַּב"ה מְסַר לְחֻכְמֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כְּדִי שֶׁהֵם יִדְרְשׁוּ וַיִּגְלוּ אֶת רְצוֹן הַקַּב"ה, הִרְמוּז בַּפְּתוּב בְּהָ. וְכָל מָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹסְקִים וּמְתַיְגְעִים בַּתּוֹרָה שְׁבַע-פְּהָ, הוּא כְּדִי לְבָרַר, לְהַשִּׁיג וּלְהַבִּין, אֶת רְצוֹן ה', יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ – רְצוֹן שְׁטִמּוֹן בַּתּוֹרָה שְׁבַע-פְּהָ. כִּי רַק כֹּךָ מִתְגַּלֵּית הַבְּרִית בֵּין יִשְׂרָאֵל לְבֵין אֲבֵיהֶם שְׁבַע-פְּהָ. שָׁכֵן, כֹּךָ הֵיא דְרָכּוֹ שֶׁל הַבֵּן הַנְּאֻמָּן, שְׁעַמַּל וַיִּגַּע לְהַשִּׁיג אֶת הַרְצוֹן הָאֻמִּיתִי שֶׁל אָבִיו, כְּדִי לַעֲשׂוֹת לוֹ נַחַת-רוּחַ.

בְּעֵינֵינוּ זֶה כְּתֹב רַבְּנוּ בַּחֲיִי, בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "וְרַבְּנוּ הַקְּדוּשָׁה, שְׁחַבֵּר הַמְּשֻׁנָּה, וְלִמַּד אוֹתָהּ בְּרַבִּים, וּכְתוּבָה הַכֹּל בְּיָמָיו – כְּוִנָּתוֹ הָיְתָה כְּדִי שְׁלֹא תִשְׁכַּח תּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל. (כִּיּוֹן) שְׂרָאָה הַרְשָׁעָה מִתְפַּשְׁטָה בְּעוֹלָם, וַיִּשְׂרָאֵל מִתְפַּזְרִין בְּגִלּוֹת, עַל-כֵּן הוֹתֵר לוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן, מִשׁוּם שְׁנַאָמַר (תְּהִלִּים קיט'): 'עַתָּה לַעֲשׂוֹת לָהּ הִפְרוּ תּוֹרָתְךָ". מִכָּאֵן נִמְצָאנוּ לְמִדִּים חִידוּשׁ גְּדוֹל: כָּל כְּתִיבַת הַתּוֹרָה שְׁבַע-פְּהָ, שְׂרַבְּנוּ הַקְּדוּשׁ כְּתָבָהּ, נִכְתְּבָהּ בְּגִדְרָ עֲבִירָה לְשִׁמָּה, מִשׁוּם "עַתָּה לַעֲשׂוֹת לָהּ הִפְרוּ תּוֹרָתְךָ". שָׁכֵן, אִם לֹא הָיוּ כּוֹתְבִים אוֹתָהּ, הָיְתָה הַתּוֹרָה שְׁבַע-פְּהָ מִשְׁתַּכַּחַת מִיִּשְׂרָאֵל.

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר נִתְבַּוְּנָה, נִרְאָה שִׁישׁ כְּאֵן פְּלִיאָה עֲצוּמָה. שְׁהָרִי גְלוּי לְפָנֵי הַקַּב"ה, שִׁיִּצְטָרְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַחֲרִית הַיָּמִים לְכְתוּב אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַע-פְּהָ עַל הַכְּתָב, כְּדִי שְׁלֹא תִשְׁתַּכַּח. אִם כֹּךָ, מִדּוּעַ לֹא נָתַן הַקַּב"ה מְלַכְתְּחִילָה אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַע-פְּהָ בְּכְתָב?

תְּחִילָה, נִקְדִּים לְהַבִּיא מָה שְׁכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה, עַל שְׁבִירַת הַלּוּחוֹת (לִב, יט'): "וַיְהִי כְּאֲשֶׁר קָרַב אֶל הַמַּחֲנֶה וַיֵּרָא אֶת הָעֵגֶל וּמַחֲלַת וַיַּחַר אָפָּ מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלּוּחַת וַיִּשְׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר". וְגִלּוֹ לָנוּ חוֹ"ל בְּמִדְרָשׁ, שֶׁהַסִּיפָה לְשְׁבִירַת הַלּוּחוֹת הִיא, מִכִּיּוֹן "שְׁפָרְחוּ הַפְּתוּבִים מִן הַלּוּחוֹת – לְכֵן שְׁבָרְןָ (מֹשֶׁה)" (שְׁמו"ר מו', א'). וּבְמִדְרָשׁ יְלָקוּט שְׁמַעוֹנִי ("כִּי תִשָּׂא") כְּתוּב דְּבַר פֶּלֶא: "נִסְתַּפַּל מֹשֶׁה בַּלּוּחוֹת, וַרְאָה הַכְּתָב שְׁבַע-פְּהָ, וְכַבְּדוּ-נַעֲשׂוּ (כְּבָדִים) עַל יְדֵי מֹשֶׁה, וְנִפְּלוּ מִיָּדוֹ וְנִשְׁתַּבְּרוּ".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֵינֵינוּ זֶה. שָׁכֵן, מִדּוּעַ לְפָתַע כְּבָדוֹ הַלּוּחוֹת עַל יְדֵיו שֶׁל מֹשֶׁה, וְנִפְּלוּ וְנִשְׁתַּבְּרוּ? אוֹמֵר עַל-כֵּן הַ"בֵּית הַלְלוּ" רַעֲיוֹן נִשְׁגָּב, עַל-פִּי הַמְּבֹאָר בִּירוּשָׁלַיִם (שְׁקָלִים כה'): "חֲנַנְיָהּ בֶּן אַחִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: (בַּלּוּחוֹת הַבְּרִית), בֵּין כָּל דִּיבּוּר וְדִיבּוּר, (הָיוּ כְּתוּבִים) דְּקְדוּקָה וְאוֹתִיוֹתֶיהָ שֶׁל הַתּוֹרָה. הִנֵּה, מְבֹאָר מִכָּאֵן, שְׁבַלּוּחוֹת הָרֵאשׁוֹנִים, בַּתּוֹךְ הַלּוּחוֹת עֲצָמָם, בֵּין דִּיבּוּר לְדִיבּוּר, הָיוּ כְּתוּבִים כָּל דְּקְדוּקֵי הַהִלְכוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁבַע-פְּהָ. לְפִי זֶה, מִתְדַּרְשׁ לָנוּ הַ"בֵּית הַלְלוּ", שְׁבַלּוּחוֹת הָרֵאשׁוֹנִים, טָרָם חֲטָא הָעֵגֶל, לֹא הָיוּ צָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לַעֲמוֹל, כְּדִי לְהַשִּׁיג אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַע-פְּהָ, אֲלָא הַכֹּל הָיָה כְּתוּב עַל הַלּוּחוֹת, מוֹכֵן וּמְזוּמָן לְיִשְׂרָאֵל. (כְּלוּמַר, כָּל הַתּוֹרָה שְׁבַע-פְּהָ הָיְתָה כְּתוּבָה עַל הַלּוּחוֹת הָרֵאשׁוֹנִים. אֲבָל, בַּלּוּחוֹת הַשְּׁנָיִים לֹא נִכְתְּבָה הַתּוֹרָה שְׁבַע-פְּהָ, אֲלָא נִמְסְרָה לְמֹשֶׁה רַבְּנוּ שִׁילְמָדָה לְיִשְׂרָאֵל).

הוֹכַחָה בְּרוּרָה לְכֹךָ מְצִינוּ בְּדְבָרָיו שֶׁל הַרְמ"ע מִפְּאֵנוּ בְּ"עֲשֵׂרֵת הַמְּאֻמְרוֹת" (מִאֲמַר חִיקוֹר הַדִּין טז'): "וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הִהָרָה וְהָיָה שָׁם וְאֶתְנַה לְךָ אֶת לַחַת הָאֲבֵן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כְּתַבְתִּי לְהוֹרְתָם. לּוּחוֹת – אֵלוֹ עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת. תּוֹרָה, זֶה מִקְרָא. הַמִּצְוָה, זֶה מְשֻׁנָּה. אֲשֶׁר כְּתַבְתִּי – אֵלוֹ נְבִיאִים וּפְתוּבִים. לְהוֹרְתָם – זֶה גְמִרָא. מְלָמַד, שְׁפָלָם נִתְּנוּ לְמֹשֶׁה מִסִּינַי".

וַרְאוּי לְהַבִּיא אֶת דְּבָרֵי הַמְּדַרְשׁ (שְׁמו"ר מו', א'): "בְּשַׁעָה שְׁנַגְּלָה הַקַּב"ה בְּסִינַי, לִיתֵן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, אֲמָרָה לְמֹשֶׁה

על הסדר, מקרא ומשנה, תלמוד ואגדה, שנאמר (שמות כ'): 'וידבר אלהים את כל הדברים האלה'. ואפילו
מה שהתלמיד שואל לרב, אמר הקב"ה למשה. באותה שעה, מאחר שלמדה מפי הקב"ה, אמר לו: למדה
לישראל. אמר (משה) לפניו: רבש"ע, אכתוב אותה להם? אמר לו: איני מבקש לתנה להם בכתב, מפני
שגלוי לפני, שעובדי פוכבים עתידים לשלוט בהם, וליטול אותה מהם, ויהיו בזויים בעובדי פוכבים.
אלא, (את) המקרא אני נותן להם במכתב. והמשנה והתלמוד והאגדה אני נותן להם על-פה, שאם יבואו
עובדי פוכבים וישתעבדו בהם, יהיו מובדלים מהם".

כלומר, הטעם לכך שהקב"ה צוה לא לכתוב את התורה שבעל-פה היה, משום שגלוי לפניו יתברך,
שעתידים ישראל לצאת לגלות בין הגויים. וכדי שלא יקחו הגויים את התורה שבעל-פה מהם, צוה
הקב"ה לא לכתוב אותה. ומדוע צריכים ישראל לגלות בין אומות העולם?

אלא, מובא בגמרא, שלאחר שחטאו בעגל, ונשתברו הלוחות, נתנה יכולת לאומות העולם לשלוט
בישראל. וכפי שהדברים פתובים בגמרא (עירובין נד'): "אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות... אין כל
אומה ולשון יכולה לשלוט בהן, שנאמר: 'חרות על הלוחות'. אל תקרי 'חרות', אלא 'חירות'".

מעשה מובן מדוע היתה התורה שבעל-פה כתובה רק על הלוחות הראשונים. שכן, לאחר שנשתברו
הלוחות, קבלו אומות העולם את היכולת לשלוט על ישראל. ולכן לא נכתבה התורה שבעל-פה על
הלוחות השניים, כדי שלא יטלו אותה הגויים, באשר יגלו ישראל בין האומות.

לפי זה, מבאר ה"בית הלוי" את דברי המדרש: "נסתכל משה בלוחות, וראה הכתב שבהן, וכבדו (=נעשו
כבדים) על-ידי משה, ונפלו מידיו ונשתברו". והפונה בזה היא, שכל האותיות של התורה שבעל-פה פרחו
להן. ולאחר שמשה ראה כך, כבדו על משה הלוחות, כי איך אפשר לקים את התורה שבכתב ללא
התורה שבעל-פה?

וכפי דברי ה"בית הלוי": " (לאחר מעשה העגל)... כבדו (הלוחות) על ידי של משה, כי התורה שבכתב
בלא התורה שבעל-פה אי-אפשר להיות בשום אופן... (שכן) מהו תפילין, ואיך דין כתיבתם, ואיך עושים
ציצית, ומהו פרי עץ הדר... וזהו שאמר המדרש... וכבדו על ידי משה ונשתברו, כי הוא דבר בלתי אפשרי
להחזיק בידו את התורה שבכתב בלא התורה שבעל-פה".

וכידוע, הסכים הקב"ה עם משה, כי בלי התורה שבעל-פה ראוי לשבור את הלוחות, כמבואר בגמרא
(שבת פז'): "ומנא לן (=מהיכן אנו יודעים) דהסכים הקדוש ברוך הוא על ידו? שנאמר: 'אשר שברתי'.
ואמר ריש לקיש: יישר כחך ששברתי". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויהי כאשר קרב (משה) אל המחנה וירא את העגל... ויחר אף משה וישלך מידו את הלחת וישבר אתם"

על הכתוב, "ויחר אף משה וישלך מידו את הלחת וישבר אתם", מביאים חז"ל טעמים שונים, מדוע שבר
משה את הלוחות הברית. טעם אחד, כפי שמובא בגמרא (שבת פז'), שדרש משה רבנו "קל וחומר": "מאי
דרש? אמר: ומה פסח - שהוא אחד משש מאות ושלוש עשרה מצות, אמרה תורה (שמות יב): 'כל בן נכר לא
יאכל בו' - התורה כלה - וישראל מומרים - על אחת כמה וכמה" (=דהיננו, אם על קרבן פסח, שהוא רק
אחד מתרי"ג המצות, מצוה התורה ש"בן נכר", שהוא עובד עבודה זרה, אסור לו לאכול ממנו, על אחת
כמה וכמה) (=קל וחומר") שאסור לישראל לקבל את הלוחות (שהם שרש כל התורה כלה) באשר הם
"מומרים" (=עבדו את העגל, שהוא עבודה זרה).

ואילו במדרש יש טעם אחר על הסיבה שבגללה שבר משה את הלוחות, כפי שמובא שם (שמות רבה מג, א):
"בשעה שעשו ישראל אותו מעשה (=חטא העגל), ישב הקב"ה עליהם בדין לחיבתם, שנאמר: 'הרף ממני
ואשמידם ואמחה את שמם'... (ו)בא לחתום גזר דינם (למיתה), שנאמר: 'זבח לאלהים (אחרים) יחרם
בלתי לה' לבדו". מה עשה משה? נטל את הלוחות מידיו של הקב"ה, כדי להשיב את חמתו. ולמה הדבר
דומה? לשר ששלח שליח לקדש לו אשה. הלך השליח אל האשה, וראה שקלקלה (=זנתה) אותה האשה
עם איש אחר. מה עשה? נטל את כתובתה, שנתן לו השר לקדשה, וקרעה. אמר אותו השליח: מוטב
שתדון את האשה כפנויה, ולא באשת-איש. כך עשה משה: כיון שעשו ישראל את מעשה העגל, מיד נטל
את הלוחות ושבדם. אמר משה: מוטב שיהיו נידונים כשוגגים (=שחטאו בלא פונה) ואל יהיו נידונים
כמזידיים" (=שחטאו בכונה).

"ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת"

פעם בא יהודי לפני ה"חפץ חיים", ובקש להרים תרומה לשיבה בראדיו, אלא שאותו יהודי היה מחלל שבת.
החזיק ה"חפץ חיים" את ידו של התורם, לטפה בחום, והחל בוכה. תמה התורם לפשר בכיו של הרב, ושאל את
ה"חפץ חיים", על מה ולמה רבנו בוכה? השיב לו ה"חפץ חיים", שהוא בוכה על היד הזאת שתשרף בגיהנום.
"כואב לי עליך מאד, הרי אתה מחלל שבת". לאחר כמה רגעים החל גם התורם לבכות, ואמר ל"חפץ חיים" שהוא
רוצה לחזור בתשובה ולשמור שבת. "אלא, שאני מוכן להתחיל רק מהשבת הבאה. את השבת הזאת אינני יכול
לשמור, עלי לסים את עסקי". אמר לו ה"חפץ חיים": "אני הייתי מוכן להרשות לך זאת, לו השבת היתה שלי.
אבל השבת היא לא שלי, אלא של הקב"ה... " שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: כִּי תִשָּׂא

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עַרְשׁוֹן טו' אָדָר תִּשְׁע"ח (2.3.18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אַחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהִנֵּה רוּחַ סַעְרָה בָּאָה... וּמִתּוֹכָהּ דְמוּת אַרְבַּע חַיּוֹת" (יחזקאל א', ה) (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הפתוב, "וַיַּעֲשֶׂהוּ עֶגְל מִסְכָּה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֹךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם", אומרים חז"ל הקדושים, שעל חטא העגל הנורא מתלוננת כנסת ישראל לפני הקב"ה, ואומרת (ישעיהו מט', טו'): "וַתֹּאמֶר צִיּוֹן (=כְּנִסַת יִשְׂרָאֵל) עֲזַבְנִי ה', וְאֲדַנִּי שִׁכְחִנִּי". ועל-כך עונה הקב"ה לכנסת ישראל: "הַתְּשַׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָה מֵרַחֵם בֶּן בִּטְנָה (הִיתְכֵּן)? גַּם אֵלֶּה תִשְׁכַּחַנָּה וְאֲנֹכִי לֹא אֲשַׁכַּחְךָ".

ומבארים חז"ל ענין זה בגמרא (ברכות לב'): "אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה: רבונו של עולם, הואיל ואין שכחה לפני פסא כבודך, שמא לא תשכח לי מעשה העגל? אמר לה (הקב"ה לכנסת ישראל): "גם אלה תשכחנה" ("אלה" זה מעשה העגל, שנאמר בו: 'אלה אלוקיך ישראל', רש"י). אמרה לפניו, רבונו של עולם, הואיל ויש שכחה לפני פסא כבודך, שמא תשכח לי מעשה סיני? אמר לה (הקב"ה לכנסת ישראל), "ואנכי לא אשכחך" ("אנכי" זה מעמד הר סיני, שנאמר בו 'אנכי ה' אלוקיך', רש"י). והינו דאמר רבי אלעזר, אמר רבי אושעיא: מאי דכתיב, "גם אלה תשכחנה" – זה מעשה העגל. "ואנכי לא אשכחך" – זה מעשה (=מעמד) סיני".

כדי להבין ענין זה ביתר שאת, הבה נקדים תחילה מה שמובא בספר "פנינים יקרים" ("ויצא") מהקדוש רבי שמשון מאוסטרופאלי זצ"ל הי"ד, על הכתוב בפרשת "וישלח" (בראשית כח', טז): "וַיִּקַּץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ ה' בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי".

ומפרש רבי שמשון מאוסטרופאלי ואומר: הנה, ידוע שיש ארבע חיות קדש בכסא הכבוד, שכביכול הקב"ה יושב עליו. ואותן חיות קדש הן בעצם מלאכים בצורת אריה כרוב נשר ואדם, כפי שראה יחזקאל בנבואתו (יחזקאל י', יד): "וְאַרְבַּעַת פְּנִים לְאֶחָד פְּנֵי הָאֶחָד פְּנֵי הַכְּרוּב וּפְנֵי הַשְּׂנִי פְּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי אַרְיָה וְהָרְבִיעִי פְּנֵי נֶשֶׁר".

והנה, ידוע שדמותו של יעקב אבינו חקוקה בכסא הכבוד בדמות פני אדם, כמבואר בגמרא (חולין צא'): "וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם וַיִּלֶן שָׁם... וַיַּחֲלֵם וְהִנֵּה מְלָאכִי אֱלֹהִים עֲלִים וַיִּרְדּוּ בּו'. תנא: (המלאכים היו) עולים ומסתכלים בדיוקנו של (יעקב) (למעלה) (החקוקה בכסא הכבוד), ויורדים ומסתכלים בדיוקנו של (יעקב) (למטה). ופרש רש"י: "פרצוף אדם (היה) בארבע (ה)חיות (שבכסא הכבוד), בדמות יעקב". וכן, בתיקוני הזהר מבואר (סה'): "דיוקנו של יעקב חקוקה בכסא הכבוד".

והנה, עד החלוש ידע יעקב שישנן שלש חיות הנושאות את כסא הכבוד – אריה כרוב ונשר – אך לא ידע שצורתו חקוקה בכסא הכבוד. אולם, באותו חלוש שחלם בבית אל, נתגלה לו שגם צורתו שלו חקוקה שם בכסא הכבוד. ועל-כך אמר יעקב כאשר הקיץ מחלומו: "אכן יש ה' במקום הזה, ואנכי לא ידעתי". "אכן" ראשי תיבות אריה כרוב נשר. שכן, ידעתי שהם ישנם בכסא הכבוד. אבל, "אנכי" – ראשי תיבות אריה כרוב נשר יעקב – "לא ידעתי!". (עד כאן דבריו הקדושים של הקדוש רבי שמשון מאוסטרופאלי זצ"ל).

ויש להוסיף כאן תבלין, שהנה אמרו חז"ל (רש"י, בראשית כד', מב'): "יפה שיתתן של עבדי אבות לפני המקום (יותר) מתורתן של בני". ויש לומר, שהנה, אליעזר העבד הנאמן של אברהם, שהיה דולה ומשקה מתורת רבו אברהם, ידע כי צריך למצוא אשה ליצחק, אשר מהם יולד בן קדוש, שצורתו תהיה חקוקה בכסא הכבוד. ולכן, בעת מילוי שליחותו פתח ואמר ללבן הארמי: "עבד אברהם אנכי". דהינו, העבדות שלי אצל אברהם היא להשלים את המרכבה של "אנכי" – ראשי תיבות אריה כרוב נשר יעקב.

ועל-כך התפלל הוא גם בדרך ללבן: "ה' אלהי אדני אברהם אם ישך נא מצליח דרכי אשר אנכי הלך עליה" – "אנכי" דוקא, להשלים ארבע חיות המרכבה, שסימנן "אנכי" – אריה כרוב נשר יעקב.

והנה, על מה שראה יחזקאל במעשה המרכבה הקשו חז"ל בגמרא (תגינה יג'), ואמרו: הרי כתוב אחד אומר (יחזקאל א', י): "וְהִנֵּה רוּחַ סַעְרָה בָּאָה... וּמִתּוֹכָהּ דְמוּת אַרְבַּע חַיּוֹת... וּדְמוּת פְּנִיָּהם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיְמִין לְאַרְבַּעַתָּם

וּפְנֵי שׁוּר מֵהַשְּׂמֹאוֹל לְאַרְבַּעַתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן".

וְאֵילוּ בְּמִקּוֹם אַחֵר (שם י', יד) כְּתוּב "וְאַרְבַּעַת פָּנִים לְאַחַד פְּנֵי הָאֶחָד פְּנֵי הַכְּרוּב וּפְנֵי הַשְּׁנַי פְּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי אַרְיָה וְהָרְבִיעִי פְּנֵי נֶשֶׁר". דְּהֵינּוּ, בְּכַתּוּב הָרִאשׁוֹן דְּמוֹת אַרְבַּע חַיּוֹת שֶׁהֵיוּ בְּכֹסֵא הַכְּבוֹד הֵן: אָדָם אַרְיָה שׁוּר נֶשֶׁר. וְאֵילוּ בְּכַתּוּב הַשְּׁנַי דְּמוֹת אַרְבַּע הַחַיּוֹת הֵן כְּרוּב אָדָם אַרְיָה נֶשֶׁר. כְּלוּמֵר, בְּכַתּוּב הַשְּׁנַי הוֹחֵלֵף הַשׁוּר בְּדְמוּת כְּרוּב (=דְּמוּת תִּינוּק). וְצָרִיד לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שָׁכֵן, מְדוּעַ הוֹחֵלֵף פְּנֵי הַשׁוּר בְּפְנֵי כְּרוּב? וּמְתַרְצֵת שֵׁם הַגְּמָרָא: "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: יְחֻזְקָאֵל (הַנְּבִיא) בְּקִשׁ עָלָיו רַחֲמִים וְהִפְכוּ לְכְרוּב. אָמַר לְפָנָיו: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם: אֵין קְטִיגוֹר יַעֲשֶׂה סְנִיגוֹר". וּפְרַשׁ רַשׁ"י: "וְהַשׁוּר קְטִיגוֹר הוּא". שְׁהָרִי, הוּא מְזַכֵּיר אֶת חֲטָא הָעֶגְלָה, שֶׁהָיָה מִמֵּין שׁוּר.

כְּלוּמֵר, בְּתַחֲלִילָה, חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּמִרְכָּבָה הֵיוּ: אָדָם אַרְיָה שׁוּר נֶשֶׁר. אוֹלָם, הַנְּבִיא יְחֻזְקָאֵל בְּקִשׁ רַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל, לְהַחֲלִיף אֶת דְּמוּת הַשׁוּר שֶׁבְּמִרְכָּבָה (שֶׁמְזַכֵּרָה אֶת חֲטָא הָעֶגְלָה), לְדְמוּת שֶׁל כְּרוּב/תִּינוּק, כְּדֵי שֶׁהַשׁוּר בְּמִרְכָּבָה לֹא יִזְכִּיר לְפָנֵי הַקַּב"ה אֶת מַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֲנִין. שָׁכֵן, הֵן אָמַת שֶׁפְּנֵי הַשׁוּר בְּמִרְכָּבָה מְזַכֵּיר אֶת חֲטָא הָעֶגְלָה, שֶׁהָיָה שׁוּר, אֲדָּ מָה רָאָה הַנְּבִיא יְחֻזְקָאֵל לְהַתְּפַלֵּל לְהַחֲלִיפוֹ דוֹקָא בְּפְנֵי כְּרוּב, שֶׁהוּא צוּרֵת תִּינוּק? וַיֵּשׁ לוֹמֵר כָּאֵן רַעֲיוֹן נִכְבָּד עַל-פִּי מָה שֶׁכָּתַב הַמַּהְרַשׁ"א בְּחִידוּשֵׁי אַגְדוֹת (שֵׁם "וְאֵלוֹ שׁוּר"): "לְפִי שֶׁמְלֵאכִים וְכָל צְבֵא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ הוּא, יֵשׁ מִיְמִינִים הַמְּלַמְדִים זְכוּת בְּדִינוֹ שֶׁל אָדָם. וַיֵּשׁ מִשְׂמֵאלִים הַמְּלַמְדִים חוּבָה (בְּדִינוֹ שֶׁל אָדָם)... (וְגַם כָּאֵן) ד' חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ יֵשׁ מְלַמְדִים זְכוּת מִיְמִין כְּדַכְתִּיב (=כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב) 'פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיְמִין'. אֲבָל לְגַבֵּי הַשׁוּר כְּתִיב 'וּפְנֵי שׁוּר מֵהַשְּׂמֹאוֹל'. דְּהֵינּוּ, (שֶׁהָיָה) מְלַמֵּד חוּבָה (עַל יִשְׂרָאֵל). לָכֵן בְּקִשׁ יְחֻזְקָאֵל רַחֲמִים, וְהִפְכוּ לְכְרוּב, שֶׁהוּא גַם כֵּן צוּרֵת אָדָם, שֶׁיְבַקֵּשׁ גַם כֵּן רַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאוּ אָדָם".

בְּהַזְכָּרַת הַשֵּׁם "שַׁבָּת" יֵשׁ סְגוּלָה מְיֻחָדֶת לְהַתְּגַבֵּר עַל הַיָּצָר הָרַע

בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ "אִמְרֵי נֶעֱם" (פְּרֻשַׁת וַיִּשָׁב), הוּא כּוֹתֵב בְּשֵׁם הַרְה"ק רַבֵּי מְנַדֵּל מְרַמְיֵנָאב זִיע"א, שֶׁבְּהַזְכָּרַת הַשֵּׁם "שַׁבָּת" יֵשׁ סְגוּלָה מְיֻחָדֶת לְהַתְּגַבֵּר עַל הַיָּצָר הָרַע. וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים: "...יְדוּעַ אֲשֶׁר מְצוּת שַׁבָּת הִיא סְגוּלָה לְהִינְצֵל מִתְּאֻוֹת רַעוּת, וּבְהַזְכָּר בְּפֶה אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת גַּם כֵּן מְסוּגָל לְבִטּוֹל...עַל-יְדֵי זֶה אֶהְבּוֹת (=תְּאֻוֹת) רַעוּת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן". וְעוֹד מוֹסִיף שֵׁם וְאוֹמֵר הָאֲדַמוּ"ר מֵהַר"מ מְרַמְיֵנָאב: בְּעַת שֶׁמְחַחָה שֶׁל חֲתָן וְכֻלָּה, בְּשַׁעַת הַרִיקוּדִים, שָׂאז יֵשׁ הַתְּעַרְבוּת אֲנָשִׁים וְנָשִׁים, הַמְּנַהֵג הוּא לְצַעוֹק "שַׁבָּת" - כְּדֵי לְהִינְצֵל מִיָּצָר הָרַע.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מָה שֶׁכָּתוּב בְּ"חֻקֵּי יִצְחָק" (פְּרֻשַׁת כִּי תִשָּׂא): "שֶׁמְעַתִּי מֵאֲדוּנִי, אָבִי מוֹרִי וְרַבִּי זַלְלָה" (בְּעַל הַ"אִמְרֵי יוֹסֵף"), שֶׁשָּׁמַע מֵהַרְה"ק ר' שְׁלֵמָה מְדַאֲלִינָא זצ"ל, שֶׁמְקוּבָל מִרְבוּתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שָׂאם (ה) יָצָר מִתְּגַבֵּר עַל הָאָדָם, וְאֵין בִּיכוּלָתוֹ לְהַכְּנִיעוֹ, אֲזִי יִזְכּוֹר (=יִזְכִּיר בְּפִיו) אֶפִּילוֹ בְּחוּל (אֶת הַמֶּלֶךְ) "שַׁבָּת", וּבְכַח קְדוּשַׁת הַשֵּׁם שֶׁל שַׁבָּת דְּהוּא שְׂמָא דְקוּב"ה (=הַשֵּׁם שֶׁל הַקַּב"ה) יוֹכֵל לְהַכְּנִיעוֹ (=אֶת הַיָּצָר הָרַע). "וְנִתְּנוּ אִישׁ כַּפָּר נִפְשׁוֹ לֵה"

כְּאֲשֶׁר הִגָּאוֹן רַבִּי שֶׁמְשׁוֹן רְפָאֵל הִירֵשׁ זצ"ל עֲזַב אֶת הָעִיר פְּרַנְקְפוּרְט, וְעָבַר לָכֵהן בְּעִירָה קֶטְנָה, נִשְׂאָל עַל-יְדֵי הַצִּיּוּר, מָה רָאָה לָכֵהן בְּעִירָה קֶטְנָה זֹו וְלַעֲזוֹב אֶת הָעִיר הַגְּדוֹלָה. עַל-כֵּן הִשִּׁיב: "בְּעִירָה הַקֶּטְנָה יֵשׁ לִי "בְּעַלֵּי בְתִים" שֶׁלֹא אִמְצָא בְּשׁוּם מְקוֹם אַחֵר". כְּשֶׁהַתְּבַקֵּשׁ לְהַסְבִּיר אֶת דְּבָרָיו, נִתֵּן לָהֶם הַגָּאוֹן רַבִּי שֶׁמְשׁוֹן רְפָאֵל הִירֵשׁ דוֹגְמָה עַל אֶחָד מֵהַ"בְּעַלֵּי בְתִים" שֶׁלוֹ, שֶׁצִּוָּה לְאַחַר פְּטִירָתוֹ שֶׁיִּחְמְמוּ אֶת הַמָּיִם שֶׁיִּשְׁמְשׁוּ לְטְהָרָתוֹ מְדַפֵּי הַקְּבָלוֹת שֶׁנִּתְּנוּ כָּל חַיּוֹ לְצַדִּיקָה - וְאֲכֹן כָּל דְּפִי הַקְּבָלוֹת הַסְּפִיקוֹ לְחַמֵּם דוּד שֶׁלֹם!

כְּדֵי שֶׁנוֹכֵל לְהַבִּין, מָהִי מַעֲלַת נְתִינַת הַצַּדִּיקָה, וְעַד כְּמָה הִיא חֲשׁוּבָה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים וּשְׁכָרָה עֲצוּם, רָאוּי לְהַתְּבַוֵּן בְּסִיפּוֹר שֶׁלְפָנֵינוּ, עַל נְדִיב אֶחָד, שֶׁהִרְבֵּה לְתַמּוֹךְ בִּישִׁיבַת וּוּלוֹז'יִן הַמַּעֲטִירָה. יוֹם אֶחָד בְּקִשׁ אוֹתוֹ נְדִיב מְרַאשׁ הַיִּשִּׁיבָה וּמִסְדָּה, הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים מוּלוֹז'יִן זצ"ל, שֶׁלֹאֲחַר אַרְיָכוּת יָמָיו וּשְׁנוּתָיו, יוֹאֵיל לְלַמּוֹד מְשָׁנוּת לְעִילוֹי נִשְׁמָתוֹ! רַבְּנוּ כְּמוּבָן הַסְּפִים לְבַקֵּשׁה זֹו בְּשִׁמְחָה רַבָּה. יָמִים חֲלָפוּ, וְלֹאֲחַר זָמָן מָה הַתְּבַקֵּשׁ אוֹתוֹ נְדִיב לְבֵית-עוֹלָמוֹ.

לְשִׁמְעַת הַבְּשׂוּרָה הַצָּטֵעַר רֹאשׁ הַיִּשִּׁיבָה, אוֹלָם הוּא קִים אֶת הַבְּטָחָתוֹ לְלַמּוֹד לְעִילוֹי נִשְׁמָת הַנְּפִטָר מְשָׁנוּת (כְּיְדוּעַ, "מְשָׁנָה" הִיא אוֹתִיוֹת "נִשְׁמָה", וְהַמְשָׁנוּת מוֹעִילוֹת מְאֹד לְנִפְטָר). וּמִיָּד לְאַחַר הַקְּבוּרָה הַחֵל לְלַמּוֹד לְעִילוֹי נִשְׁמָת הַנְּדִיב. וְהֵנָּה, לְאַחַר דְּקוֹת אַרוּכוֹת שֶׁל לִימוֹד הַגִּיעַ הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים מוּלוֹז'יִן לְמִשְׁנָה אַחַת, וְהַתְּעַמֵּק בָּהּ כְּדֵי לְהַבִּין אֶת פִּירוּשָׁה לְפִי כָּל הַשִּׁטוֹת הַמוֹפִיעוֹת בָּהּ. לְצַעֲרוֹ הִרְבַּת הַתְּקִשָּׁה בְּפִירוּשׁ הַמְשָׁנָה לְשִׁטָּה מְסוּיָמָת, וְנִלְאָה מְלַהֲבִינָה. דְּקוֹת אַרוּכוֹת הַשְּׁקִיעַ בְּנִסְיוֹן לְהַבִּינָה, אוֹלָם לֹא הוֹעִיל - סוּף דְּבַר, הַתְּנַמְנֵם וְנִרְדָּם. וְהֵנָּה בְּחִלוּמוֹ רוֹאֶה אֶת אוֹתוֹ נְדִיב. פְּנָה אֵלָיו וְהֵאִיר אֶת עֵינָיו בְּסוּגִיָּה בְּהַתְּקִשָּׁה. וְהֵיוּ הַדְּבָרִים שֶׁאָמַר הַנְּדִיב מֵאִירִים וּשְׂמִחִים כְּנִתְּנָתָם בְּהַר-סִינִי! פָּקַח רֹאשׁ הַיִּשִּׁיבָה אֶת עֵינָיו, וְאָמַר בְּהַתְּפַלְעוּת: "יְדַעְתִּי מִכְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם הָעֲלִיוֹן מְלַמְדִים אֶת תּוֹמְכֵי הַתּוֹרָה, אֲדָּ לֹא שַׁעֲרָתִי שֶׁבְּזָמָן כֹּה קָצֵר מְגִיעִים לְדַרְגָּה כֹּה גְבוּהָה!" שַׁבָּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: כִּי תִשָּׂא

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עַרְשׂוֹן טו' אָדָר תִּשְׁע"ח (2.3.18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אַחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"קִיְמוּ וְקַבְּלוּ (וְקַבְּלוּ) הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל זְרַעֲמָם... (אסתר ט' כו')

עַל הַכְּתוּב בְּמִתְן תּוֹרָה, וַיִּתְּצוּ בְּתַחֲתֵית הַהֵר, כָּתַב הַגֵּה"ק, בְּעַל הַהִפְלֵא"ה, בְּסִפְר "פְּנִיִם יְפוֹת" ("אִם כְּמוֹת"): הִנֵּה, כְּתוּב בְּגִמְרָא (שַׁבַּת פּח'): "וַיִּתְּצוּ בְּתַחֲתֵית הַהֵר, אָמַר רַבִּי אַבְדִּימִי בַר חֲמַא בַר חֲסָא: מְלַמֵּד, שְׁכַפְפָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם אֶת הַהֵר כְּגִיגִית(=הַעֲמִיד אֶת הַהֵר עֲלֵיהֶם), וְאָמַר לָהֶם: אִם אַתֶּם מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה – מוֹטָב. וְאִם לֹא – שֵׁם תִּהְיֶה קְבוּרַתְכֶם...".

וְהַקְּשׁוּ הַ"תּוֹסְפוֹת": לְמָה הָיָה צוּרְךָ לְכַפּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל הֵר כְּגִיגִית וְלִהְכְרִיחֶם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה? הֲלֹא כְּבָר הִסְכִּימוּ מְרֻצָּנִים הַטוֹב לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כְּשֶׁאָמְרוּ: "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"?

וְתַרְץ הַ"פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ" וְאָמַר, כִּי מָה שֶׁקַּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל מְרֻצָּנִים הַטוֹב הָיָה רַק תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, שֶׁאֲפָשֶׁר לְקִיְמָה בְּנִקְל. אֲבָל תּוֹרָה-שְׁבַעֲל-פֶה, שֶׁהִיא אַרוּכָה מְאֹד מִדָּה, וַיֵּשׁ בָּהּ הַרְבֵּה חוֹמְרוֹת וְסִיגִים, לֹא רָצוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל, וְלָכֵן כָּפָה עֲלֵיהֶם הַקַּב"ה הֵר כְּגִיגִית וְהִכְרִיחֶם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה כְּלָה כְּמִקְשָׁה אַחַת.

תַּרְוִץ זֶה מְבוֹאָר גַּם בְּמִדְרַשׁ תְּנַחוּמָא (נח, ג'): "אִם תֹּאמַר עַל הַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב 'כָּפָה עֲלֵיהֶם אֶת הַהֵר', וְהִלֵּא מִשְׁעָה שֶׁאָמַר לָהֵן 'מְקַבְּלִין אַתֶּם אֶת הַתּוֹרָה?' עֲנֵנו (יִשְׂרָאֵל) כְּלָם וְאָמְרוּ: 'נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע'... אֲלֵא אָמַר לָהֵן עַל הַתּוֹרָה שְׁבַעֲל-פֶה, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ דְּקוּקֵי מִצּוֹת קְלוֹת וְחִמּוּרוֹת, וְהִיא עֲזָה כְּמוֹת, וְקִשָּׁה כְּשֶׁאֲוֹל קְנֵאָתָה, לְפִי שֶׁאֵין לוֹמֵד אוֹתָהּ(=אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַעֲל-פֶה), אֲלֵא מִי שֶׁאוֹהֵב (אֶת) הַקַּב"ה בְּכָל לְבוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ וּבְכָל מְאוּדוֹ".

וּמוֹסִיף הַ"חֲתָם סוֹפֵר" וּמְבָאָר, שֶׁמָּה שֶׁהִקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל "נַעֲשֶׂה" לְפָנֵי "נִשְׁמָע", הַתְּכַוֵּנוּ בְּכָךְ לְקַבֵּל אֶת כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, אֲפִילוֹ טֵרֵם שֶׁשְׁמָעוּ אִם הֵם מְסוּגְלִים לְקִיְמוֹן. שְׁכֵן, בְּטַחוּ הֵם בַּה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא יִצְוֶה עֲלֵיהֶם דְּבַר שֶׁאֵינֶם מְסוּגְלִים לְקִיְמוֹן.

וּכְפִי שֶׁשִּׁנְיָנוּ בְּגִמְרָא (שַׁבַּת פּח'): "אָמַר רַב חֲמַא בַר חֲנִינָא: מֵאִי דְכָתִיב (שֶׁה"ש ב') 'כְּתוּבָתָהּ בְּעֵצֵי הַיַּעַר...?' לְמָה נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל לְתַפּוּחַ? לֹאֲמַר לָךְ, מָה תַּפּוּחַ זֶה – פְּרִי קוֹדֵם לְעֵלְיוֹ, אִף יִשְׂרָאֵל הִקְדִּימוּ נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע. הַהוּא צְדוּקֵי דְחֻזִּייה לְרַבָּא, דְּקָא מְעִין בְּשִׁמְעָתָא, וַיִּתְּבָא אֲצַבְעָתָא דִּידֵיהּ תּוֹתֵי כְּרַעֲיָה, וְקָא מִיץ בְּהוּ, וְקָא מְבַעֵן אֲצַבְעָתֵיהּ דְּמָא. אָמַר לֵיהּ: עֲמָא פְּזִיזָא, דְּקִדְמִיתוּ פּוּמִיכוּ לְאוּדְנִיכוּ"(=צְדוּקֵי אַחַד רָאָה אֶת רַבָּא, שֶׁמְרוּב שֶׁהִיא שְׁקוּעַ בְּלִימּוּדוֹ, לֹא שֵׁם לָב לְכַךְ שֶׁאֲצַבְעוֹתָיו, שֶׁהִיוּ מוֹנַחוֹת מִתַּחַת לְרַגְלָיו, נִפְצְעוּ וְשׁוֹתְתוֹת דָּם, מִהַלְחֵץ שֶׁהִפְעִילוּ עֲלֵיהֶן הַרְגְּלִים. אָמַר לוֹ הַצְּדוּקֵי לְרַבָּא: אַתֶּם עִם פְּזִיזוֹ. שְׁכֵן הִקְדַּמְתֶּם אֶת הַפֶּה לְאוּזְנִים).

דְּהִינּוּ, אַתֶּם, יִשְׂרָאֵל, פְּזִיזִים שֶׁהִקְדַּמְתֶּם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, לֹאֲמַר "נַעֲשֶׂה" לְפָנֵי "נִשְׁמָע" – לְפָנֵי שֶׁשְׁמָעְתֶּם בְּאוּזְנֵיכֶם אִם אַתֶּם יְכוּלִים לְקַבְּלָהּ. עַל-כֵּן הִשִּׁיב לוֹ רַבָּא: כְּתוּב בְּמִשְׁלֵי "תִּמַּת יִשְׂרָאֵל תִּנְחַם", וּפְרַשׁ רַש"י: "הַתְּהַלְכָנוּ עִמּוֹ(=עִם הַקַּב"ה) בְּתוֹם לָב, כְּדָרְךְ הָעוֹשִׂים מֵאֲהָבָה, וְסִמְכָנוּ עֲלָיו (יִתְבָּרַךְ), שֶׁלֹּא יִטְעֲנוּ בְּדָבָר שֶׁלֹּא נוֹכַח לְעִמּוֹד בּוֹ".

אוּלָּם, כָּל זֹאת הִסְכַּמְנוּ לְקַבֵּל רַק בְּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב, אֲבָל, הַתּוֹרָה שְׁבַעֲל-פֶה, שְׁכּוֹלֶלֶת אֶת כָּל הַגְּזִירוֹת וְהַחֻמְרוֹת שֶׁהוֹסִיפוּ חֲכָמֵי הַתּוֹרָה בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, כְּמוֹ "מוֹקְצָה" בְּשַׁבַּת וְכו', אֵלּוֹ לֹא הִסְכִּימוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל בְּרֻצּוֹן, בְּבַחֲיַת "נַעֲשֶׂה" קוֹדֵם וְאַחַר "נִשְׁמָע", אֲלֵא בְּבַחֲיַת "נִשְׁמָע" וְאַחַר-כֵּן "נַעֲשֶׂה". דְּהִינּוּ, קוֹדֵם בְּקִשׁוֹ לְשִׁמּוֹעַ אֶת גְּזִירוֹת חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי לְבַחוֹן אִם הֵם מְסוּגְלִים לְקִיְמוֹן. וְאִם יִגִּיעוּ לְמִסְקָנָה שֶׁאֵין הֵם מְסוּגְלִים לְקִיְמוֹן, לֹא יִתְחַיְבוּ לְקִיְמוֹן אוֹתָן.

וּמִנֵּי לֹמְדִים אָנוּ שְׁכָךְ הַדְּבָר? (שֶׁלֹּא הִסְכִּימוּ לְקַבֵּל אֶת גְּזִירַת הַחֲכָמִים, בְּבַחֲיַת נַעֲשֶׂה קוֹדֵם לְנִשְׁמָע).

אוּמַר הַ"חֲתָם סוֹפֵר" מִהַכְּתוּב בְּפִרְשֵׁת מִשְׁפָּטִים (שְׁמוֹת כד, ז'): "וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע". דְּהִינּוּ, דְּקִדְקוּ לֹאֲמַר "כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה'", שֶׁזֹּאת הַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, שֶׁנִּזְכְּרוּ בָּהּ כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁדִּבֶּר וְצִוָּה הַקַּב"ה. וְרַק עַל-כֵּן אָמְרוּ "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע", וְהִסְכִּימוּ לְהִקְדִּים "נַעֲשֶׂה" לְפָנֵי "וְנִשְׁמָע" – עוֹד

לפני שישמעו ויבינו את טעם הדבר.

אבל גזירות חכמים בתורה **שבועל-פה** לא הסכימו לקבל, אלא רק אם ישמעו וקודם יבינו אותן. ראיה ברורה לדבר יש לנו ממה שכתוב בפרשת "ואתחנן", כאשר בקשו ישראל ממשה רבנו שהוא ידבר אליהם ולא הקב"ה, וכפי שכתוב: "קרבת אתה ושמע את כל אשר יאמר ה' אליהו ואת תדבר אלינו את כל אשר ידבר ה' אליהו אליך **ושמענו ונשינו**".

הנה, הדגישו ישראל לומר **"ושמענו ונשינו"**. דהיינו, אם אתה תדבר אלינו אין אנו מסכימים לקבל את גזירותיך, אלא אם כן **"ושמענו ונשינו"** – קודם **נשמע** מה שיש לך לומר, ואם נשכיל להבין שנוכח הדבר, רק אז **נעשה** מה שתגזור עלינו.

אולם, אומר ה"חתם סופר", בנס פורים נתגלה לכל ישראל הכח הגדול שיש לחכמי התורה. שכן, מרדכי שהיה מראשי הסנהדרין גזר על ישראל שלא ישתתפו בסעודה שערך אחשוורוש (למרות שמצד ההלכה היה מותר, שכן היה שם אכל פשר למהדרין). כיון שחשש מרדכי שלא יתקלקלו באותה סעודה, כמבואר במדרש אסתר רבה (ו'), (ג'): "המן הרשע בעלילה גדולה בא על ישראל... אמר המן לאחשוורוש: אליהם של אלו שונא זימה, העמד להם זונות, ועשה להם משתה, וגזור עליהם שיבואו כלם ויאכלו וישתו ויעשו כרצונם, שנאמר: 'כי כן יסד המלך על כל רב ביתו לעשות כרצון איש ואיש'."

כיון שראה מרדכי כך, עמד והכריז עליהם ואמר להם: לא תלכו לאכול בסעודתו של אחשוורוש. שלא הזמין אתכם כי אם ללמד עליכם **קטגוריא**, כדי שיהא פתחון פה עם מידת הדין **לקטרג** עליכם לפני הקב"ה. ולא שמעו (ישראל) לדברי מרדכי והלכו כלם לבית המשתה. אמר ר' ישמעאל: שמונה עשר אלף וחמש מאות הלכו לבית המשתה, ואכלו ושתו ונשתכרו ונתקלקלו. מיד עמד שטן, והלשין עליהם לפני הקב"ה, ואמר לפניו: רבוננו של עולם, עד מתי תדבק באומה זו...? מיד אמר הקב"ה לשטן: הבא לי מגילה ואכתוב עליה כליה".

והנה, כידוע, לאחר שנגזרה עליהם פליה בגזירת המן, בא מרדכי ופנס את כל היהודים והחזירם בתשובה, והצילם **מגזירת המות** של המן. וכשראו כך ישראל, השפילו להבין את הכח הגדול שמסר הקב"ה לחכמי התורה, לראות את הנולד, כדי שיגזרו גזירות וסיגים לתורה. (שהרי, אם היו שומעים לגזירת מרדכי לא ללכת לסעודתו של אחשוורוש, לא היתה נגזרת עליהם גזירת המן הרשע).

ולכן, דוקא לאחר נס פורים קבלו ישראל על עצמם את גזירת החכמים, בבחינת **"נעשה"** קודם **"לנשמע"**, ועל-כך אמר רבא: "הדר(=חזרו) (ו)קבלוה בימי אחשוורוש".

ומוסיף ה"חתם סופר" דבר נפלא, ושואל: מנין למדו חז"ל שבנס פורים הסכימו ישראל לקבל עליהם את גזירות חכמים, בבחינת **"נעשה"** קודם **"לנשמע"**?

אלא, אומר ה"חתם סופר", הנה כתוב במגילה **"קימו וקבלו"**. ולכאורה תמוה הדבר, הרי צריך להיות להיפך! קודם צריך לקבל ואחר-כך לקיים. וכאן כתוב **"קימו (ואחר-כך) 'וקבלו'**. אלא, מכאן מוכח שקודם **"קימו"** את דברי חז"ל, בבחינת **"נעשה"**, ואחר-כך **"וקבלו"** את דברי חז"ל בבחינת **"ונשמע"**. (אלו תכן דבריו הקדושים של ה"חתם סופר"). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן)

"זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל" (נטל הקב"ה כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד, והראה לו, למשה, ואמר לו: כזה יתנו) (מדרש תנחומא "כי תשא")

מסופר על הצדיק רבי מרדכי מנדבורנא זצ"ל, שפעם בקר אצלו רב אחד, והתגלגלה השיחה ביניהם על המצב החומרי של היהודים. שאל הרב את הצדיק רבי מרדכי מנדבורנא, מה לעשות עם בני ישראל שזוקקים לפרנסה? שכן, הדור הולך הלך וחסור.

השיב הצדיק לאותו רב, ואמר לו: דע לך, כי אין עצה ואין תושיה לך – אלא רק לעשות תשובה. שכן, כידוע לך, מתחת לכסא הכבוד יש אוצר גדול של כסף. ראיה לך אנו מוצאים ממחצית השקל, שהראה ה' יתברך למשה מטבע מתחת כסא הכבוד, ואמר לו: "כזה יתנו". והנה, אמרו חז"ל (יומא פו'): "גדולה תשובה, (מכיון) שמגעת עד כסא הכבוד". אם כך, אמר לו הצדיק רבי מרדכי מנדבורנא לאותו רב, כאשר יהיו השבים בתשובה אצל כסא הכבוד, הם יוכלו בנקל לקחת גם מהכסף של האוצר הגנוז שם, מתחת לכסא הכבוד...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: כִּי תִשָּׂא

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עַרְשׂוֹן טו' אָדָר תִּשְׁע"ח (2.3.18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אַחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּשְׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשָּׁבֶת... כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ"

מְבוֹאָר בְּזֶהר הַקְּדוּשׁ, וְהָאֵרִיכוּ בְּזֶה הַמְּקוּבָּלִים, שְׁעַל-יְדֵי יְחוּד הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה, נַעֲשֶׂה יְחוּד לְמַעַלָּה בֵּין הַקַּב"ה לְבֵין הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה. וְכַמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּסִידוּר "קוֹל יַעֲקֹב" לְהַרְהִיק הַמְּקוּבָּל הַאֱלֹקִי מֵהַר"י קֶאפִּיל (דף צב): "הִנֵּה כָּבֵד נֹדַע, כִּי פִּנְתַּת הַמִּצְוֹת (הִיא שְׁ) בְּעוֹבְדָא דְלִתְתָא אִיתְעַר עוֹבְדָא לְעִילָא (=הַתְּעוֹרְרוֹת לְמִטָּה גּוֹרְמַת לְהַתְּעוֹרְרוֹת לְמַעַלָּה). כִּי (ל) כָּל מִצְוָה יֵשׁ... שְׂרָשׁ לְמַעַלָּה... וְכָל מִצְוָה יֵשׁ לָהּ צִיּוֹר מִיּוֹחַד, אֲשֶׁר עַל-יְדוֹ מִשְׁפִּיעַ זְעִיר אֲנַפִּין (=הַקַּב"ה) לְנוֹקְבָא (=לְשְׂכִינָה). וְהִנֵּה, מִצְוֹת נִישׁוּאִין הִיא, כִּי חֲתָן וְכֶלֶה הוּא דּוֹגְמַת זְעִיר אֲנַפִּין וְנוֹקְבָא (=הַקַּב"ה וְהַשְּׂכִינָה), שֶׁהֵם מִמֶּשׁ חֲתָן וְכֶלֶה שֶׁל מַעַלָּה, כְּנֹדַע. אִם כֵּן, הַמִּשְׁתַּדֵּל לְהַכְנִיסָם (=אֶת הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה) תַּחַת הַחוּפָּה, וְלִיְחָדָם יְחָד, הָרִי הוּא מְעוֹרֵר יְחוּד שְׁלָם... (בֵּין) זְעִיר אֲנַפִּין וְנוֹקְבָא (=הַקַּב"ה וְהַשְּׂכִינָה), וְפוֹתַח (אֶת) כָּל הַצִּיּוֹרוֹת... לְכֵן זֹאת הַמִּצְוָה (=הַכְּנָסַת חֲתָן וְכֶלֶה לְחוּפָּה) – אֵין לָהּ שִׁיעוּר, וְהִיא נִכְלָלַת בְּגַמְלִיּוֹת חֲסִדִים שְׂאִין לָהּ שִׁיעוּר... וְלִכֵּן צְרִיךְ לְהִיזְהַר בְּזֶה מְאֹד."

וְהִנֵּה, מְצִינּוּ יְסוּד גָּדוֹל בְּדַבְרֵי הַרְמ"א בְּשִׁלְחָן עָרוֹף (או"ח הַלְכוֹת רֵאשׁ חֹדֶשׁ, סִימָן תְּכוּל, ב), בְּשֵׁם רַבְּנּוּ בַח"י: "וְנוֹהֲגִין (בְּבִרְכַת הַלְּבָנָה) לֹמֵר 'דוּד מְלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיִם'. (וְזֹאת, מִכִּיּוֹן) שְׁמִלְכוּתוֹ נִמְשָׁלַת לְלִבָּנָה, וְעֵתִיד לְהַתְּחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ, וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל (=הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה) תִּחְזוֹר לְהַדְּבִק בְּבַעֲלָהּ, שֶׁהוּא הַקַּב"ה, דּוֹגְמַת הַלְּבָנָה, הַמַּתְּחַדֵּשֶׁת עִם הַחֲמָה, שְׁנֶאֱמַר: 'שְׁמֵשׁ וּמִגֵּן ה'". וְלִכֵּךְ עוֹשִׂין שְׂמֻחוֹת וְרִיקוּדִין בְּקִידוּשׁ הַחֲדָשׁ (=הַלְּבָנָה), דּוֹגְמַת שְׂמֻחַת נִישׁוּאִין... נִמְצָאנוּ לְמַדִּים מְדַבְרֵי הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֲרִיקוּדִים לְפָנֵי הַכֶּלֶה בְּשְׂמֻחַת הַנִּישׁוּאִין, הֵם בְּבַחֲיִנַת הַרִיקוּד שְׂרוּקָדִים בְּעַת קִידוּשׁ הַלְּבָנָה, מִכִּיּוֹן שֶׁהַלְּבָנָה רוֹמְזַת עַל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל (=הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה), שֶׁתִּחְזוֹר לְהַדְּבִק בְּבַעֲלָהּ, הוּא הַקַּב"ה. וּמִזֶּה נִשְׁפָּיל שְׁגָם הַכֶּלֶה בְּשְׂמֻחַת הַחֲתוּנָה רוֹמְזַת עַל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, וְהֲרִיקוּדִים לְפָנֵי הַכֶּלֶה הֵם כְּדֵי לְעוֹרֵר שְׂמֻחָה שֶׁל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁתִּחְזוֹר לְהַדְּבִק בְּבַעֲלָהּ, הוּא הַקַּב"ה. נִמְצָא לְפִי זֶה, כִּי בְּכָל שְׂמֻחַת חֲתָן וְכֶלֶה כָּאֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה, מְעוֹרְרִים אֶת שְׂמֻחַת הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה לְמַעַלָּה (=בֵּין הַקַּב"ה לְבֵין כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל).

(וְרֵאוי לְהוֹסִיף, שֶׁהִנֵּה כְּתוּב בְּגַמְרָא (כְּתוּבוֹת יז): "כִּי צִד מְרַקְדִין לְפָנֵי הַכֶּלֶה?" דְּהִינּוּ אֵיךְ "מְרַקְדִין" – אֵיךְ מְרַקְדִים (=מְנַקִּים) אֶת הַדִּין? וְהַתְּשׁוּבָה לְכַךְ הִיא "לְפָנֵי הַכֶּלֶה", כְּאֲשֶׁר מְרַקְדִין וּמְשַׂמְחִים אֶת הַכֶּלֶה, הִנֵּה עַל-יְדֵי כֵךְ מְרַקְדִים (=מְנַקִּים) אֶת הַדִּין).

וּבְעֵנִין זֶה, כְּתוּב הַ"אָבוּדְרָהָם" (סֵדֵר מְעָרִיב שֶׁל שָׁבֶת): "...מָה רָאוּ חֲכָמִים לְתַקֵּן בְּשָׁבֶת שְׁלֹשׁ תְּפִילוֹת שׁוֹנוֹת זֹו מִזֹּו – 'אֶתָּה קְדֻשָּׁת', 'יִשְׂמַח מִשֵּׁה' וְ'אֶתָּה אֶחָד' – וּבַיּוֹם טוֹב לֹא תִקְנוּ, אֲלֹא אֶחָת – 'אֶתָּה בְּחֶרְתָּנוּ' – לְעַרְבִית, לְשַׁחְרִית וְלִמְנַחָה?"

וַיֵּשׁ לֹמֵר, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁבֶת נִקְרָאת כְּלָה, וְהַקַּב"ה נִקְרָא חֲתָן. (וְעַל-כֵּן) תִּקְנוּ (חו"ל) 'אֶתָּה קְדֻשָּׁת', עַל שֵׁם הַקִּידוּשִׁין שְׁנוֹתֵן הַחֲתָן לְכֶלֶה. וְאַחֲרֵי-כֵךְ 'יִשְׂמַח מִשֵּׁה', עַל שֵׁם שְׂמֻחַת הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה. וְאַחֲרֵי-כֵךְ 'מוֹסָף', עַל שֵׁם הַתּוֹסֵפוֹת שְׁמוֹסֵף הַחֲתָן עַל כְּתוּבַת הַכֶּלֶה, אוּ... עַל שֵׁם שְׂמֻחַת בֵּין קְרִבּוֹת, כְּעֵין סְעוּדַת מִצְוָה. וְאַחֲרֵי-כֵךְ 'אֶתָּה אֶחָד', עַל שֵׁם שְׂמֻחַת הַחֲתָן עִם הַכֶּלֶה."

וְהַמְשָׁכִיל יֵבִין, כִּי כְּנִסַּת שֶׁל הַ"אָבוּדְרָהָם" הִיא עַל הַיְחוּד בֵּין הַקַּב"ה לְבֵין כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל (=הַשְּׂכִינָה) – יְחוּד שְׁנַעֲשֶׂה בְּשָׁבֶת קְדֻשָּׁה. וְהִנֵּה, הַיְחוּד בֵּין הַקַּב"ה לְבֵין כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל בְּשָׁבֶת נִרְמָז בְּכָתוּב בְּשָׁבֶת (שְׁמוֹת ל"א, יז): "בֵּינֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֵלָם."

וּמְבוֹאָר בְּמִדְרָשׁ (יְלִקוּט שְׁמַעוֹנִי "כִּי תִשָּׂא" רִמּוֹ שְׂצֵא): "אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי חֲנִינָא: כּוֹתִי (=גוֹי) שְׁשִׁמַּר אֶת הַשָּׁבֶת, עַד שֶׁלֹּא קִבַּל אֶת הַמִּילָה – חֵיב מִיתָה... (וְזֹאת, מִכִּיּוֹן) (שְׁ) בְּנוֹהֵג שְׁבַע עוֹלָם מְלֶךְ וּמִטְרוֹנָא (=וְהַמְלָכָה) שִׁישְׁבִין וּמִשִּׁיחִין זֶה עִם זֶה, מִי שְׁבָא וּמְכַנְּסִים רֵאשׁוּ בִּינֵיהֶם, אֵינּוּ חֵיב מִיתָה? כֵךְ הַשָּׁבֶת הִיא (אוֹת) בֵּין הַקַּב"ה וּבֵין יִשְׂרָאֵל, שְׁנֶאֱמַר: 'בֵּינֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֵלָם'. לְפִיכֵךְ כּוֹתִי שְׁבָא וּמְכַנְּסִים עֲצָמוֹ בִּינֵיהֶם חֵיב מִיתָה."

מִכָּל זֶה נִמְצָא, שֶׁהַיַּחֲוֹד לְמַעְלָה, בְּגִבְהַי מְרוֹמִים – בֵּין הַקַּב"ה וְהַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא שָׂרֵשׁ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל¹⁸.
הוא **בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ**. וּמִטַּעַם זֶה קָבְעוּ חֲזו"ל (כְּתוּבוֹת סב'): "עוֹנָה שֶׁל תְּלִמִּידי חֲכָמִים, מֵעֶרֶב שַׁבַּת לְעֶרֶב שַׁבַּת".
שָׁכַן, הַזְּמַן הַזֶּה שֶׁל הַשַּׁבַּת הוּא חָשׁוּב מְאֹד, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ נִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת. וְזֹאת, מִכִּיּוֹן שֶׁגַּם בְּשַׁבַּת לְמַעְלָה זֶה
זְמַן הַיַּחֲוֹד בֵּין הַקַּב"ה לְבֵין הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה. וְלָכֵן, עוֹנָתָם שֶׁל תְּלִמִּידי חֲכָמִים הִיא בְּעֶרֶב שַׁבַּת קֹדֶשׁ. וְזֶהוּ שֶׁכְּתַב
הַ"אֲבוֹדְרָהִם", שְׁחֹז"ל תִּקְנֵנו אֶת כָּל תְּפִילוֹת הַשַּׁבַּת ('אַתָּה קְדֹשֶׁת', 'שְׁמַח מִשָּׁה' וְ'אַתָּה אֶחָד') כַּנִּגְדֵי הַקִּידוּשִׁין
וְהַיַּחֲוֹד שֶׁל הַקַּב"ה וְהַשְּׂכִינָה – יַחֲוֹד שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ.

וְהִנֵּה, כְּבָר אֲמַרְנוּ, שֶׁעַל-יְדֵי יַחֲוֹד הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה כָּאֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה, נַעֲשֶׂה יַחֲוֹד חֲתָן וְכֶלֶה גַם לְמַעְלָה בְּשָׁמַיִם, בֵּין
הַקַּב"ה לְבֵין הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה. וְלָכֵן, אֹמֵר הַרַה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן, כִּי פְּעוּלַת הַרִיקוּד – מֵה שְׁמַרְקֵדִין לְפָנֵי הַכֶּלֶה,
שְׁקוּפְצִים כִּלְפֵי מַעְלָה, וְיוֹרְדִים לְמַטָּה וְחֹזֵר חֲלִילָה – הִיא כְּדֵי לְרַמֵּז שֶׁשְׂמַחַת הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה הִיא שְׂמַחָה כְּפּוּלָה.
שְׁהַרִי, יֵשׁ יַחֲוֹד לְמַטָּה וְיַחֲוֹד לְמַעְלָה. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲזו"ל (בְּזִימוֹן בְּבִרְכַת הַמְּזוּזָן, לְאַחַר סְעוּדָה עִם הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה)
"שֶׁהַשְּׂמַחָה בְּמַעוֹנוֹ". וְזֹאת, מִכִּיּוֹן שֶׁעֵיקַר הַשְּׂמַחָה הִיא בְּמַעוֹנוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, בְּגִבְהַי מְרוֹמִים, שֶׁשָּׁם נַעֲשֶׂה יַחֲוֹד
הַקַּב"ה עִם הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה. וְלָכֵן מְזַכְּרִים אֶת הַשֵּׁם "שַׁבַּת", כְּשְׁמַרְקֵדִים לְפָנֵי הַכֶּלֶה – כְּדֵי לְעוֹרֵר אֶת הַיַּחֲוֹד
הָעֲלִיוֹן, שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרַה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)
"וַיִּפֹּל מִן הָעַם בַּיּוֹם הַהוּא כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ"

עַל פְּסוּקַת זֶה מְצִינּוּ מְדַרְשׁ פְּלִיאָה: "הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (=זֶהוּ שַׁבַּתוֹב): 'חֲמִשָּׁה בְּקָר יִשְׁלַם תַּחַת הַשּׁוֹר". וְצָרִיךְ לְהַבִּין,
מֵה הַקָּשֶׁר שֶׁל פְּסוּקַת זֶה לְמוֹתָם שֶׁל כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ בְּצִוֵּן הָעֵגֶל?
מִסְבִּיר זֹאת הַגָּאוֹן רַבִּי אֱלִיָּהוּ מוּיִלְנָא בְּאוֹרַח מְבָרִיק: נֶאֱמַר בְּמַגִּילַת קֹהֶלֶת (ו', כ"ח): "אָדָם אֶחָד מֵאֲלָף מְצִאֲתֵי
וְאִשָּׁה בְּכָל אֵלֶּה לֹא מְצִאֲתֵי". מַעִיר עַל-כֵּן הַמְדַרְשׁ: "אֶחָד מֵאֲלָף", זֶה מַעֲשֶׂה הָעֵגֶל. וְכּוֹנֵת הַמְדַרְשׁ הִיא, שֶׁאֶחָד
מֵאֲלָף מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִכְשְׁלוּ בַּחֲטָא הָעֵגֶל. "וְאִשָּׁה בְּכָל אֵלֶּה לֹא מְצִאֲתֵי" – לֹא נִמְצְאָה אִשָּׁה אֶחָת שֶׁאֲמָרָה: "אֵלֶּה
אֵלֶּהיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָעֵלּוּךְ מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם". כְּלוּמַר, שֶׁהַנְּשִׂים לֹא חָטְאוּ כָּלל בַּחֲטָא הָעֵגֶל.
וְהַתְּקִשׁוּ חֲכָמֵי הַמְדַרְשׁ עַל כֵּן. שָׁכַן, מְצִינּוּ, שֶׁהַקַּב"ה דָּן אֶת בְּרִיּוֹתָיו "מִיָּדָה כַּנִּגְדֵי מִיָּדָה" (מִשְׁנֵה סוּטָה א', ז'). אִם
כֵּן, וְחָטְאוּ בְּעִשְׂתֵי הָעֵגֶל רַק אֶחָד מִכָּל אֲלָף, מִשְׁמַע שֶׁצְּרִיכִים לְהַעֲנִישׁ כָּאֵן שֶׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ בְּלִבָּד (עֲשִׂירִית הָאָחוּז
מִשְׁשִׁים רִיבּוּא יוֹצְאֵי מִצְרַיִם). וּמִדּוּעַ נִפְלוּ בְּיַד בְּנֵי לִוִּי לֹא פָּחוֹת מִשְׁלֹשַׁת אֲלָפֵי נַפְשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל? עַל-כֵּן הַשִּׁיב
הַמְדַרְשׁ בְּהַבָּאת הַכְּתוּב: "חֲמִשָּׁה בְּקָר יִשְׁלַם תַּחַת הַשּׁוֹר (=הָעֵגֶל)".
בְּכֵן בְּקִשׁוּ חֲכָמֵי הַמְדַרְשׁ לְהַטְעִים, שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִידוֹנוּ עַל חֲטָא הָעֵגֶל כְּדִין – "טוֹבַח וּמוֹכֵר", הַמְשַׁלֵּם פִּי חֲמִשָּׁה מֵעֶרֶךְ
הַגְּנִיבָה (כְּמוֹ שַׁבַּתוֹב: "כִּי יִגְנַב אִישׁ שׁוֹר אוֹ שֶׂה וְטָבְחוּ אוֹ מָכְרוּ חֲמִשָּׁה בְּקָר יִשְׁלַם תַּחַת הַשּׁוֹר"). מִשּׁוּם כֵּן נִפְלוּ
מִיִּשְׂרָאֵל לְמַחֲרַת חֲטָא הָעֵגֶל "כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ" – פִּי חֲמִשָּׁה בְּדִיוֹק מִמְסַפֵּר הַחוּטָאִים בְּקָרֵב הָעַם.
"זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקָדִים מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל..."

פַּעַם נִזְדַּמְּנוּ רַבִּי יִצְחָק אֶלְחָנָן לְבֵיתוֹ שֶׁל גְּבִיר קִמְצָן, לְצָרֵךְ מַגְבִּית חֲשׁוּבָה, שֶׁעֶרֶךְ בְּאוֹתוֹ זְמַן. אוּלַם הַגְּבִיר
לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַתְּגַבֵּר עַל יִצְרָן הַקִּמְצָנוֹת שָׁבוּ, וְחֲרָף הוֹפְעַת הָרֵב בְּבֵיתוֹ סָרַב לְתֵרוֹם לְמַגְבִּית, בְּטַעֲנָה
שֶׁאִינוּ מְחֻיָּבִים בְּמַתָּן צְדָקָה, כִּיּוֹן שֶׁהוּא קוֹבֵעַ עֵתִים לְתוֹרָה שְׁעוֹת אֶחָדוֹת בְּכָל יוֹם. וְהוֹסִיף הַגְּבִיר וְאָמַר:
"לְדַעֲתִי, נִקְבָּעָה הַצְּדָקָה בְּשִׁבִיל פּוֹשְׁעִים וְעוֹזְבֵי עֲבִירָה, כְּפָתוֹב: 'זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקָדִים...'. מִשְׁמַע
מִכָּאֵן: רַק עוֹבְרֵי עֲבִירָה מְחֻיָּבִים בְּמַצוֹת צְדָקָה".
אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֶלְחָנָן לְגְּבִיר הַקִּמְצָן: "אַחֲרֵי מַלְחַמַת קָרִים עָבַר שָׁר הַצָּבָא הַרוֹסִי בְּעָרֵי הַמְּדִינָה, וְעוֹרֵר
אֶת הַתּוֹשְׁבִים שֶׁיִּנְדְּבוּ כְּסָפִים לְהַקְּמַת צִי לְמוֹלָדָת. וְהִנֵּה, הִגִּיעַ שָׁר הַצָּבָא לְכַפֵּר אֶחָד, וְהֵאִיפְרִים שָׁם
תָּרְמוּ לְמַגְבִּית כְּפִי יְכוּלָתָם. לְפָתַע, הִתְּיָצַב בְּפָנֵי הָאוֹרַח אֵיכָר אֶחָד, שֶׁנִּדְּעַ בְּכַפֵּר כְּעֵנִי מְרוּד, וְהַכְּרִיז
קָבֵל-עִם וְעֵדָה: 'הִנְנִי מְנַדֵּב לְמַעַן הַמוֹלָדָת מֵאֵה רוּבֵל!'

תָּמָהוּ עַל-כֵּן כָּל הַנוֹכַחִים. שָׁכַן, מְנִין לְקַבֵּץ סְכוּם נִכְבָּד שֶׁל מֵאָה רוּבֵל? הַסְּבִיר לָהֶם הֵאִיפְר: 'לֹא מִכְּפָר
הַתְּחִיבֹתֵי בְּבֵית הַמְּשַׁפֵּט בְּקִנְס שֶׁל רוּבֵל אֶחָד, וְכִיּוֹן שֶׁלֹּא הָיָה לִי לְשִׁלֵּם אֶת הַקִּנְס שֶׁהוּטַל עָלַי, הַמִּירוּ לִי
אֶת הַתְּשֻׁלוֹם בְּשָׁבוּעַ מֵאֶסֶר. וְהִנֵּה עֵתָה, כְּשֶׁהַמוֹלָדָת שְׁלִי בְּסַפְנָה, מוֹכֵן אֲנִי לְקַבֵּל עָלַי מֵאֶסֶר שֶׁל מֵאָה
שְׁבוּעוֹת!" "סְבוֹרְנִי" - הַמְּשִׁיךְ רַבִּי יִצְחָק אֶלְחָנָן, בְּהַטִּילוֹ מִבֶּט זוּעִים בְּפָנֵי הַגְּבִיר - "שָׁגַם אֶתָּה נוֹהֵג כְּאוֹתוֹ
אֵיכָר שׁוּטָה. חוֹב כְּבֵד שֶׁל הַצֵּלַת נַפְשׁוֹת מִבְּקֵשׁ אֶתָּה לְפָטוֹר בְּתִלְמוּד תּוֹרָה. עֲנִי יִשְׂרָאֵל, הַמְּצַפִּים לְכַסְפִּי
הַמַּגְבִּית, וְיִשְׁעוּ מִתּוֹרַתְךָ בְּדִיוֹק כְּפִי שְׁנוּשָׁע הַצִּי הַרוֹסִי מִמֵּאֶסְרוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אֵיכָר...! וְעוֹד עֲלִיךָ לְדַעַת כִּי,
כְּשֶׁפָקַד מִשָּׁה רַבְּנוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּר, לֹא מָנָה אוֹתָם לְפִי מְסַפֵּר דְּפִי הַגְּמָרָא שְׁלַמְדוּ, אֲלֵא לְפִי
הַשֶּׁקֶלִים שֶׁתְּרַמּוּ...". שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: כִּי תִשָּׂא

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עַרְשׁ"ק טו' אדר תשע"ח (2.3.18)

moshe45@bezeqint.net (הזמנים לפי העיר חיפה)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אֶחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא וַהֲנֵה אֵיל אַחַר נֶאֱחָז בַּסֶּבֶךְ בְּקֶרְנָיו"

עַל מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל אוֹמְרִים חו"ל, שְׂאֲבָרְהֶם אֲבִינוּ צָפָה מֵרֹאשׁ בְּרוּחַ קוֹדֶשׁוֹ שִׁישְׂרָאֵל בְּנָיו יַעֲשׂוּ עֵגֶל מִסְכָּה וַיִּשְׁתַּחֲוּ לוֹ, וְלִכְּנֹן, כְּאֲשֶׁר עָקַד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, בְּקִשׁ שִׁמְעֵשָׂה זֶה שֶׁל הָעֵקֶדָה יַעֲזוּר וְכֹתָה עַל יִשְׂרָאֵל, וְהַקֵּב"ה יִרְחֵם עַל בְּנָיו. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב: "וַיִּקְרָא אַבְרָהָם... ה' יֵרָאֵה אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּהַר ה' יֵרָאֵה". דְּהֵינּוּ "וַיִּקְרָא אַבְרָהָם" – אַבְרָהָם קָרָא, וּבְקִשׁ מֵהַקֵּב"ה שֶׁ"בְּהַר ה' יֵרָאֵה" – שִׁירָאֵה אֶת מַעֲשֵׂה הָעֵקֶדָה (כְּאֲשֶׁר הָיָה מִשָּׂה בְּהַר ה'/בְּסִינַי), וַיִּרְחֵם עַל בְּנָיו.

פִּירוּשׁ מֵתוֹק מִדְּבַשׁ מִבִּיא עַל-כֶּךָ הַגָּאוֹן רַבִּי שִׁמְעוֹן גִּבְאֵי זצ"ל, וְאוֹמֵר, שְׂדַבְרֵי חו"ל אֵלּוֹ רְמוּזִים בְּמַעֲשֵׂה הָעֵקֶדָה בַּפְּסוּק: "וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא וַהֲנֵה אֵיל אַחַר נֶאֱחָז בַּסֶּבֶךְ בְּקֶרְנָיו". שָׁכֵן, צְרִיף לְהַבִּין מָהוּ "אֵיל אַחַר נֶאֱחָז בַּסֶּבֶךְ"?

וַיִּפְרֹשׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן גִּבְאֵי וְאוֹמֵר, שֶׁ"אַחַר נֶאֱחָז בַּסֶּבֶךְ" – צְרִיף לְרֹאוֹת אֶת הָאוֹתִיּוֹת שְׂבָאוֹת אַחַר/אַחֲרֵי "נֶאֱחָז בַּסֶּבֶךְ". וּבְדַק רַבִּי שִׁמְעוֹן וּמִצָּא, שֶׁהָאוֹתִיּוֹת הַבָּאוֹת אַחַר "נֶאֱחָז בַּסֶּבֶךְ" הֵן אוֹתִיּוֹת "ס' בַּטַּח עֵגֶל". הֵנָּה, לְאַחַר נ' (נֶאֱחָז) נִקְבַּל ס', לְאַחַר א' (נֶאֱחָז) נִקְבַּל ב', לְאַחַר ח' (נֶאֱחָז) נִקְבַּל ט', וְלְאַחַר הָאוֹת ו' (נֶאֱחָז) נִקְבַּל ח'. הֵרִי לָנוּ "ס' בַּטַּח".

וְכֵן בַּמִּלָּה "סֶבֶךְ", לְאַחַר הָאוֹת ס' נִקְבַּל ע', לְאַחַר הָאוֹת ב' נִקְבַּל ג' וְלְאַחַר הָאוֹת כ' נִקְבַּל ל', וּבִיחֻד "עֵגֶל". הֵרִי לָנוּ שְׂאֲחַר אוֹתִיּוֹת "נֶאֱחָז בַּסֶּבֶךְ" מִתְקַבֵּל "ס' בַּטַּח עֵגֶל". דְּהֵינּוּ, ס' (=שָׁשִׁים) רִיבּוֹא יִשְׂרָאֵל בְּטַחוֹ בְּעֵגֶל. וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף שֶׁהִתִּיבּוֹת "אֵיל אַחַר" הֵן אוֹתִיּוֹת "י' אֵל אַחַר". דְּהֵינּוּ, י' רוּמְזוֹת לְ-יִשְׂרָאֵל וְצָרוּ אֵל אַחַר, וְעָבְרוּ עַל (שְׁמוֹת לַד', יד') "כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחַר", לֹא עָלִינוּ.

"כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְנִתְּנוּ אִישׁ כֶּפֶר נַפְשׁוֹ... מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לָהּ... לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם"

עַל הַכְּתוּב, "זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקָדִים מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל... תְּרוּמָה לָהּ", פִּרֵּשׁ רַש"י זצ"ל: "זֶה יִתְּנוּ" – הֵרָאֵה לוֹ (הַקֵּב"ה לְמִשָּׂה) מִטְּבַע שֶׁל אֵשׁ, וּמִשְׁקָלָהּ מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל, וְאוֹמֵר לוֹ: כְּזֶה יִתְּנוּ".

וּמִקּוּר הַדָּבָר בְּמִדְרַשׁ תְּנַחֲמוּמָא (נִשְׂא, סִימָן יא'): "בְּשַׁעֲהָ שְׂאֵמֵר הַקֵּב"ה לְמִשָּׂה, וְנִתְּנוּ אִישׁ כֶּפֶר נַפְשׁוֹ לָהּ", אָמַר מִשָּׂה (בְּתַמִּיחָה): מִי יוֹכֵל לִתֵּן כֶּפֶר נַפְשׁוֹ... אָמַר רַבִּי מֵאִיר: נִטַּל הַקֵּב"ה כְּמִין מִטְּבַע שֶׁל אֵשׁ מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְהֵרָאֵה לוֹ, לְמִשָּׂה, וְאוֹמֵר לוֹ: כְּזֶה יִתְּנוּ".

וְתַמְהוּ הַמְּפָרְשִׁים עַל-כֶּךָ. שָׁכֵן, מִדּוּעַ הֵרָאֵה הַקֵּב"ה לְמִשָּׂה מִטְּבַע שֶׁל אֵשׁ מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד? וְכִי אֵין דִּי מִטְּבַעוֹת שֶׁל מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּעוֹלָם הַזֶּה?

אֶלָּא, מוּבָא בַּסֶּפֶר "פְּנֵי מֵאִיר", שֶׁכְּמוֹ שִׁמְדִּלְיָקִים נֵר מִנֵּר, וְלֹא נַחֲסֵר מֵהָאֵשׁ (שֶׁל הַנֵּר הֵרָאוּשׁוֹן) מֵאוּמָה, כֶּךָ אָמַר הַקֵּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: אִם אָדָם נוֹתֵן לִי לֹא יַחֲסֵר מִמֶּנּוּ כֶּלָּל, בְּדִיוֹק כְּמוֹ שְׁלוֹקָחִים מֵהָאֵשׁ, וְלֹא נַחֲסֵר מִמֶּנּוּ כְּלוּם, כֶּךָ מִנְתִּינַת צְדָקָה לֹא מִפְּסִידִים, וְלֹא נַחֲסֵר לְאָדָם כֶּלָּל.

וְכִבֵּר כָּתַב "בַּעַל הַטּוֹרִים, עַל הַפְּסוּק "וְנִתְּנוּ אִישׁ כֶּפֶר נַפְשׁוֹ לָהּ", שֶׁאֵת הַמִּלָּה "וְנִתְּנוּ" אֶפְשָׁר לְקַרְוֵא יִשְׂרָ וְהַפּוּף (=גַּם מִימִין לְשִׁמְאֵל, וְגַם מִשְׁמָאֵל לְיָמִין). דָּבָר זֶה מְלַמֵּד אוֹתָנוּ, שֶׁכָּל מָה שֶׁהָאָדָם נוֹתֵן לְצְדָקָה חוֹזֵר אֵלָיו בְּסוּפוֹ שֶׁל דָּבָר, וְהוּא אֵינוֹ חֹסֵר מֵאוּמָה מִקִּיּוֹם מִצְוֹת הַצְּדָקָה...

בַּסֶּפֶר "מִדְּבַר קְדָמוֹת" לְהַחִיד" א זִיע"א הוּא מְבִיא רֵאִיָּה לְכָף. שָׁכֵן, הַמִּלָּה "צְדָקָה" בְּחִילוּף אוֹתִיּוֹת א-ת ב-ש חוֹזֵר וּמִתְקַבֵּלֶת גַּם כֵּן. הֵנָּה, הָאוֹת צ' מִתְחַלֶּפֶת עִם ה', הָאוֹת ד' מִתְחַלֶּפֶת עִם ק', הָאוֹת ק' מִתְחַלֶּפֶת עִם ד', וְהָאוֹת ה' מִתְחַלֶּפֶת עִם צ' – וְהֵרִי לָנוּ "צְדָקָה" בְּחִזְרוּהָ. וְזֹאת, כִּדִּי לְרַמּוֹ לָךְ, כִּי אָדָם שְׁנוֹתֵן צְדָקָה מְקַבֵּל הוּא מִיָּד צְדָקָה מִשְׁמִים, וּמְקַבֵּל אֶת כֶּסֶפוֹ בְּחִזְרוּהָ...

ועוד מוסיף ואומר: מכאן לנו, כי העשיר עושה חסד עם העני, אך גם העני עושה צדקה וחסד עם העשיר, בלוקח ממנו צדקה...

ואילו הגאון מוילנא זיע"א פרש את המלה "ונתנו" על-פי דברי הגמרא (שבת קנא): "אמר רבי היא לאשתו: כשיבוא וידפוק עני בביתנו, השגיחי ותקדימי לתת לו לחם, בשביל שגם כך ינהגו עם בנינו במקרה שתהיה בהם עניות חס ושלום, כי גלגל חוזר בעולם הוא..."

ולכן נקרא "ונתנו" ישר והפוך, לרמז שגם הנותן יתכן ויצטרך שיתנו לו. אבל, מסים הגר"א ומצין, שהטעם על התיבה "ונתנו" הוא "קדמא ואולא". וזאת, כדי לומר לך שעם כל זאת, מי ש"קדמא" (=מקדים) לעשות ולתת צדקה, אזי "אולא" (=ילך) – על-ידי כך תלך העניות ממנו ומבניו, כיון שגדול הוא כח הצדקה, ועל-ידי הצדקה לא יסובב הגלגל חזרה, ולא תהיה עניות בצאצאיו...

"למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה"

אמרו חז"ל (עבודה זרה ד'): "אמר ר' יהושע בן לוי: לא עשו ישראל את העגל – אלא (כדי) לתת פתחון-פה לבעלי תשובה" (=שאפילו על חטא חמור זה של עבודה זרה ה' יתברך סלח). ופרש רש"י: "כלומר, גבורים ושליטים ביצרים היו (ישראל)... אלא גזירת המלך (הקב"ה) היתה לשלוט בהם, כדי ליתן פתחון-פה (=אפשרות) לבעלי תשובה (לחזור בתשובה). שאם יאמר החוטא: לא אשוב, שלא יקבלני (=כיון שבטח לא יקבלני ה') – (אזי) אומרים לו: צא ולמד ממעשה העגל – שכפרו (ישראל) בה' (בחטא חמור זה של עבודה זרה), (ובכל זאת) ונתקבלו בתשובה."

על-פי האמור, יאיר לנו להבין מה שאמר משה רבנו להקב"ה: "למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה". וכי מה השאלה של משה "למה ה' יחרה אפך בעמך"? וכי משה לא יודע שישראל עשו עגל מסכה ואמרו "אלה אלקיך ישראל"?

אלא, אומר משה להקב"ה: הרי כשהיו עם ישראל במצרים שלחתי ברחיפות להוציאם משם, "לשלוף" אותם במהירות מטומאת מצרים, כדי שלא יפלו בשער החמשים חלילה. ואף ביציאה עצמה כל המהלך של ערב פסח היה בחיפזון, הנשך נאכל בהיותו צלי אש, כיון שכך הוא קל ומהיר לבישול. צורת האכילה היתה אף היא במהרה – "וככה תאכלו אתו מתניכם חגרים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם" – מזומנים לדרך. "ואכלתם אתו בחפזון" בבהלה ובמהירות, שהרי "פסח הוא לה". וגם הזמן שהוקצב לאכילה קצר היה.

אם כך, שואל משה רבנו את הקב"ה: רבנו של עולם, הרי כשהוצאתנו מארץ מצרים השגחת עלינו שלא נתמהמה, והאצת בנו כדי שלא תשתקענה נשמותינו, חס ושלום, בביצת טומאת מצרים. אז מדוע כעת, כשהייתי אצלך בהר סיני, לא האצת בי לרדת לעם ישראל? והרי אם היית שולח אותי כמה שעות לפני כן, לא היה העגל הזה!

אלא, מכאן אנו למדים, שהיתה במעשה העגל גזירת המלך (=הקב"ה) להורות/להודיע דרך תשובה לרבים, ולא היו בחטא זה זדון-לב או קשיות עורף של ישראל, ולכן שואל משה "למה ה' יחרה אפך בעמך (ישראל)?" סלח נא לעון העם הזה!

"ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה"

פעם ספר המגיד הקדוש רבי מרדכי זיע"א: מאז פטירת אבי, הרה"ק רבי נחום "המאור עיניים" זיע"א, נוהג אבי לבוא אלי מידי לילה ולגלות לי רזין דאורייתא. והנה, בשנה האחרונה ארע שבמשך ארבעים יום תמימים לא בא אלי אבי לפקדני. נגע הדבר מאד ללבי, בדקתי את כל איברי, פשפשתי בכל מעשי, ולא מצאתי שום סיבה או פגם שבגללו אענש. צמתי וסיגפתי את עצמי, התפללתי ובכיתי הרבה, אך לשוא.

והנה, במלאות ארבעים יום נגלה אלי אבי ואמר לי: מדוע תרעיש עולמות? שום סיבה לא היתה מצידך, אלא שלפני ארבעים יום נפטר צדיק אחד, הרה"ק רבי דוד מללוב זיע"א, והכריוו בשמים כי כל נשמות הצדיקים יתפנסו לשמוע את דרשתו של רבי דוד ואף אחת לא תשוט בעולמות אחרים כל זמן דרשתו. והוא דרש בגן עדן ארבעים יום רצופים. זו היתה הסיבה שלא באתי אליך עד הנה.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: כִּי תִשָּׂא

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עַרְשׂוֹן טו' אָדָר תִּשְׁע"ח (2.3.18)

moshe45@bezeqint.net (הזמנים לפי העיר חיפה)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אֶחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה "בְּנִס... עוֹמְדִין"

עַל הַפְּתוּב בְּגִמְרָא (שַׁבַּת קד'): "אָמַר רַב חֲסָדָא: מ"ם וְסִמְיָךְ שְׁבִלּוּחוֹת, בְּנִס הָיוּ עוֹמְדִין". וּפְרַשׁ רַש"י, שֶׁהַכּוֹנֵה הָיָה עַל הָאוֹת ט' סְתוּמָה, וְכֵן עַל הָאוֹת ט' – שֶׁעָמְדוּ עַל-יְדֵי נִס, כִּיּוֹן שֶׁהַכֶּלֶה בְּלוּחוֹת הַבְּרִית הָיָה נִרְאָה מִשְׁנֵי הַצְּדָדִים (חֲקוּק מֵעֵבֶר לְעֵבֶר). אִם כֵּן, אֵיךְ עָמְדוּ אוֹתֵיּוֹת ט' ו-ס? שֶׁהָרִי, אֵינן לָהֶן בְּמָה לְהִיאָחוּז (הַכּוֹנֵה לְחֶלֶק הַפְּנִימִי שֶׁבְּתוֹךְ הָאוֹתֵיּוֹת ט' ו-ס', שֶׁאֵינן לָהֶן בְּמָה לְהִיאָחוּז וְלְהַתְּחַבֵּר לְגוֹף הַלוּחוֹת). אֲלָא, שֶׁבְּנִס הָיוּ עוֹמְדִים בְּמִקוּמָם, וְלֹא נָפְלוּ. אוּלָּם, לְאַחַר שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֵגֶל, פֶּסֶק הֵינִס, וְשׁוּב לֹא הָיוּ יְכוּלוֹת הָאוֹתֵיּוֹת ט' ו-ס' שְׁבִלּוּחוֹת לְעָמוֹד וְלִיאָחוּז בְּמִקוּמָן, וּמִיָּד נָפְלוּ לְמַטָּה כָּל הַמַּמְי"ם הַסְּתוּמִים (=) וְהַסְּמְכִי"ם (=ס') שְׁבִלּוּחוֹת, וְזֶה נִקְרָא שְׁבִירַת הַלוּחוֹת. וְהִרְאָה הַגַּה"ק מִקַּמְיִנְקָא, שֶׁבְּכָל עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת שֶׁהָיוּ פְּתוּבִים עַל הַלוּחוֹת, יֵשׁ בְּדִיוֹק 22 אוֹתֵיּוֹת ט', וּשְׁתֵּי אוֹתֵיּוֹת ט' – שֶׁחֲשׁוּבֵנָם הַכוּלָּל עוֹלָה בְּגִמְטְרִיָּה אֶלְף (הָאוֹת ט' הִיא בְּגִמְטְרִיָּה אַרְבָּעִים, וְלִכֵּן 22 אוֹתֵיּוֹת ט' הֵם 880. וְאֵילוּ הָאוֹת ט' הִיא בְּגִמְטְרִיָּה 60, וְלִכֵּן פְּעָמִים ט' הֵם 120, וְסֵה"כ נִקְבַּל בִּיחַד 1000). וְזֶה סוּד אֶלְף הָאוֹרוֹת, שֶׁנִּחְסְרוּ בְּחֲטָא הָעֵגֶל.

לְפִי זֶה יֵאָדָר לָנוּ גַם לְהַבִּין מָה שֶׁאָמַר הַרַה"ק מִהַרְצ"ה מְזִידִיטְשׁוּב זִיע"א, שֶׁטְּבַעַת הַקִּידוּשִׁין צְרִיכָה לְהִיֵּת מְרוּבַעַת מִבְּחוּץ, כְּצוּרַת הָאוֹת ט'. וְכֵן, עֲגוּלָה מִבְּפָנִים כְּצוּרַת הָאוֹת ט', כְּמוֹ שֶׁכָּתַב תַּלְמִידוֹ הַנְּאֻמָּן, הַרַה"ק מִהַר"י א"א מְקַמְאָרְנָא זִיע"א, בְּסִפְרוֹ "זֶהָר חַי" (ח"א ד'): "וְלִזְוָה הַמְּנַהֵג בְּקִידוּשִׁין, הַכֶּלֶה מוֹשִׁיטָה אֲצַבֵּעַ, וְהַחֲתָן נוֹתֵן לָהּ טְבַעַת עֲגוּלָא וְרַבּוּעָא... כְּתַקְנַת מוֹרִי (הַרַה"ק מִהַרְצ"ה מְזִידִיטְשׁוּב), מְרוּבַעַת מִבְּחוּץ וְעֲגוּלָא מִבְּפָנִים, וְהוּא לְסִימָן טוֹב וְלְמִזְל טוֹב...".

וַיֵּשׁ לוֹמַר, שֶׁכְּמוֹ שֶׁקֹּדֶשׁ הַקַּב"ה אֶת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי לוּחוֹת הַבְּרִית, שֶׁשָּׁם עָמְדוּ הָאוֹתֵיּוֹת ט' ו-ס' בְּנִס ("בְּנִס הָיוּ עוֹמְדִין"), כֵּן בְּקִידוּשֵׁי הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה, הַטְּבַעַת שֶׁצוּרַתָּהּ מְרוּבַעַת מִבְּחוּץ, כְּצוּרַת הָאוֹת ט', וְעֲגוּלָה מִבְּפָנִים כְּצוּרַת הָאוֹת ט', בָּאָה לְרְמוּז שְׁגַם הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה "בְּנִס... עוֹמְדִין". דְּהֵינּוּ, הַקָּשֶׁר בֵּין הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה הוּא בְּבַחֲיַנַּת נִס (שֶׁהָרִי הֵם שׁוֹנִים, וְכָל זִיווּג הוּא בְּבַחֲיַנַּת קְרִיעַת יַם סוּף. וְאִם הֵם זֹכִים, גַּם שְׂכִינָה בִּינֵיהֶם, כְּפִי שֶׁדָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָא בְּגִמְרָא (סוּטָה יז'): "אֵלֶּשׁ וְאִשָּׁה שְׁזָכוּ – שְׂכִינָה בִּינֵיהֶם...").

וַיֵּשׁ עוֹד לוֹמַר, שֶׁמָּה קֹדֶשׁ הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּלוּחוֹת הַבְּרִית, שֶׁשָּׁם עָמְדוּ הָאוֹתֵיּוֹת ט' ו-ס' בְּנִס, הִיָּה כְּדִי לְהַכְנִיעַ אֶת אוֹתֵיּוֹת ה-ס' מ', שֶׁבְּשִׁמּוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר הָרַע סַמָּאֵל, וְלְבַטֵּל אֶת כּוּחוֹ. וְלִכֵּן, מִטַּעַם זֶה מְקֻדָּשׁ הַחֲתָן אֶת הַכֶּלֶה בְּטְבַעַת מְרוּבַעַת מִבְּחוּץ, כְּצוּרַת הָאוֹת ט' וְעֲגוּלָה מִבְּפָנִים כְּצוּרַת הָאוֹת ט' (אוֹתֵיּוֹת ס' מ'), כְּדִי שִׁימְשִׁיךְ לָהֶם הַקַּב"ה כַּח שְׁיוּכְלוֹ לְהַכְנִיעַ אֶת אוֹתֵיּוֹת ס' מ', שֶׁבְּשִׁמּוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר הָרַע "סַמָּאֵל" וְלְבַטֵּלוֹ, וְעַל-יְדֵי כֵּן לְעֵבוֹד אֶת ה' יִתְבָּרֵךְ כְּרָאוּי, וְלְבַנּוֹת בֵּית נְאֻמָּן וְכַשֵּׁר בְּיִשְׂרָאֵל, בְּלִי שׁוּם מְנִיעָה וְעִיכּוּב מִצַּד הַיֵּצֵר הָרַע, אֲמֵן.

(רָאוּי לְהוֹסִיף מָה שֶׁכָּתַב הַרַה"ק רַבִּי מֹשֶׁה מִרְאזוּאָדָאוּ זִיע"א, בְּעֵנִין שְׁבַע הַבְּרָכוֹת שֶׁמְבָרְכִים אֶת הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה (מֵאֲמָר לְחַתוּנָה, פְּרִשְׁת "וְאָרָא"): "...סוּד שְׁבַע בְּרָכוֹת (הוּא) בְּסוּד 'אֵינן בְּרָכָה שֶׁל הַקַּב"ה פְּחוּתָה מֵאֶלְף, וְזֶה – שְׁבַע בְּרָכוֹת" – גִּמְטְרִיָּה אֶלְף (=1000) שֶׁהֵם אֶלְף הָאוֹרוֹת/הַבְּרָכוֹת, שֶׁנִּחְסְרוּ בְּחֲטָא הָעֵגֶל.

וּכְּוִנָּתוֹ שֶׁל הַרַה"ק רַבִּי מֹשֶׁה מִרְאזוּאָדָאוּ הִיא עַל מָה שֶׁכָּתַב הַזֶּהָר הַקִּדוּשׁ ("וַיִּצְא", קסא): "וְיִבְרַכְתָּא דְלַעֲיָלָא לָא אִיהוּ פְּחוּת מֵאֶלְף" (=הַבְּרָכוֹת שֶׁל מַעְלָה אֵינָן פְּחוּתוֹת מֵאֶלְף). הֵנָּה מְבוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁהַקַּב"ה מְבָרֵךְ אֶת הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה בְּאֶלְף בְּרָכוֹת, כְּמִנְיָן/גִּמְטְרִיָּה "שְׁבַע בְּרָכוֹת". (עַל פִּי "אוּרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרַה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְנָתַנוּ אִישׁ כֶּפֶר נַפְשׁוֹ... מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לָהּ... לְכַפֵּר עַל נַפְשׁוֹתֵיכֶם"

הַחִידוּשֵׁי הָרִי"ם, בְּסִפְרוֹ "הַזְכוֹת" מְבָאֵר, שֶׁבְּפְתוּב "כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", רְמָזוֹ הַקַּב"ה עַל שַׁבַּת קֹדֶשׁ. וּכְפִי דְבָרָיו הַקִּדוּשִׁים: "כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הִיָּה לוֹ לְכַתּוּב רָאשִׁי (=רָאשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּלִשׁוֹן רַבִּים). אוּלָּם, נְשִׂאוֹת רֹאשׁ הוּא 'שַׁבַּת', שֶׁכָּל אוֹת מִתְנַשֵּׂא לְאוֹת שְׁלִמְעָלָה מִמֶּנּוּ. וּבְשַׁבַּת נַעֲשִׂים כָּל הַרְצוּנוֹת שֶׁל

ישראל (להיות) אחד, רק לרצון ה' יתברך, (על-ידי) שמתאחדין ברוח דאחד (=שמתאחדים בסוד אחד). דהינו, אומר בעל "חידושי הרי"ם", בשבת קדש מתאחדים כל ישראל עם רצון ה' יתברך. וזהו שכתוב: "כי תשא את ראש בני ישראל" – אם תרצה להרים את ראש ישראל, תקשרם עם שבת קדש. שפן, אם מנשאים את אותיות "ראש", מקבלים אותיות "שבת". הנה, למעלה מהאות ר' באה האות ש'. למעלה מהאות א' באה האות ב'. ולמעלה מהאות ש' באה האות ת'. הרי קבלנו אותיות "שבת". וזהו "כי תשא את ראש" – כאשר אתה מנשא/מרים למעלה את אותיות "ראש", תקבל "שבת".

ומוסיף נכדו של "חידושי הרי"ם", בעל ה"שפת אמת" (שקלים תרמ"ז), שמטעם זה תקנו לנו חז"ל לקרוא את פרשת שקלים בשבת קדש. משום שבתחילת הפרשה, בפסוק "כי תשא את ראש בני ישראל", נרמז על השבת, שהוא הזמן המיוחד, לקשר את כל הרצונות של ישראל עם רצון אביהם שבשמים.

וראו להוסיף את דבריו הקדושים של רבי גדליה מליניץ, בספרו "תשואות חן" ("כי תשא"), על הכתוב "ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש לה": "שבתון קדש לה" – ראשי תיבות שק"ל... ומחצית השקל היא שבשבת כפיכחול הקב"ה מקבל תענוג מגוף המאכל, ובשבת ח'ציו לה' וח'ציו לך. והקב"ה מקבל תענוג אפילו מחציו זה (כאשר אנו מענגים את השבת במאכלים). וזהו **מחצית השקל**, שאפילו החציו הזה הוא **שבתון קדש לה'** (ראשי תיבות שקל).

כלומר, אומר בעל ה"תשואות חן", מאחר ובשבת קדש המצוה היא "חציו לה' וחציו לך", דהינו "חציו לה'" הוא בעסק התורה, ו"חציו לך" בענג שבת ובמאכלים. הנה, גם ב"חציו לך" – בתענוג הגוף שלנו, גם מזה יש לה' יתברך תענוג.

ומוסיף הרה"ק פינחס פרידמן ואומר: הנה, כתוב במדרש (פראשית רבה יא, ח'): "תני רבי שמעון בן יוחאי: אמרה (ה)שבת לפני הקב"ה: רבוננו של עולם, לכלן יש בן זוג, ולי אין בן זוג. אמר לה הקב"ה (לשבת): כנסת ישראל היא בן זוגך. וכיון שעמדו ישראל לפני ה' סיני, אמר להם הקב"ה: זכרו הדבר שאמרתי לשבת – כנסת ישראל היא בן זוגך".

מבואר מהמדרש כי השבת היא בבחינת בת זוג לכנסת ישראל. ולכן חז"ל היו קוראים לשבת "כלה", כפי שמוכר בגמרא (בבא קמא לב'): "דאמר רבי חנינא: בואו ונצא לקראת כלה מלכתא. ואמרי לה (=ואמרו לה): לקראת שבת כלה מלכתא. רבי ינאי מתעטף... ואמר, בואי כלה, בואי כלה". וכן מבואר בספר "קרבן שבת" (א, סימן ה'), ששבת קדש היא בבחינת אשה, המתקדשת לישראל, שהם בבחינת איש.

והנה, כידוע, אומר הזוהר הקדוש (ויקרא ז), שזכר בלי נקבה הוא "פלא דגופא" (=חציו גוף). אם כן, והשבת היא הכלה/הנקבה של ישראל, צריכים ישראל, שהם בבחינת הזכר, להתאחד עם השבת, שהיא בבחינת הנקבה. על-פן צוה הקב"ה לישראל להביא **מחצית השקל**, כי שקל (ראשי תיבות "שבתון קדש לה'") רומז על השבת, שהיא בת-זוג של ישראל. ונמצא, כי ישראל הם בבחינת **מחצית השקל**, "פלא דגופא" (=חציו גוף) של השבת. ועל-ידי נתינת **מחצית השקל** מתחברים ישראל עם השבת. (ואין לישראל תיקון ושלימות, אלא רק על-ידי שהם מתאחדים עם השבת, שהיא כלתם). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויחל משה את פני ד' א-לקיו ויאמר למה ד' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול.."

בקהילה אחת היה ראש הקהל עשיר גדול, שלא היה אהוב על הציבור, כיון שלא היה מדקדק במצוות התורה. פעם אחת, לקראת הימים הנוראים בשר ראש הקהל לבני הקהילה, כי במקום לשפור חזן, הוא בעצמו ישמש כשליח ציבור. מהרו נציגי הקהל אל הרב, וספרו לו על-כך. כשהגיע ראש הקהל אל הרב כדי לקבל את ברכתו לתפקיד החדש שלקח על עצמו, אמר לו הרב: כידוע לך יש שלש תפילות בתהילים: "תפלה למשה" (תהילים צ, א'), "תפלה לדוד" (תהילים יז, א', וכו' פו, א'), "תפלה לעני" (שם קב, א').

שלש תפילות אלו הן כנגד שלשה בעלי תפילה: אחד שהוא בגדר "משה" - תלמיד חכם וצדיק. השני, מי שהוא בגדר "דוד", נעים זמירות ישראל - שיש לו קול ערב. והשלישי, מי שאמנם אינו צדיק גדול, ואף לא ניחן בקול נעים, אבל כיון שהוא "עני" ולבו שבור, ה' שומע את תפילתו. אף אתה - פנה הרב אל ראש הקהילה - כדי שתוכל לשמש כבעל תפילה, עליך להשתדל לאחת משלש הקבוצות הללו.

והנה, כיון שאינך נחשב לצדיק גדול, ואינך ידוע כבעל קול נעים במיוחד, הרי האפשרות היחידה שתוכל לשמש כבעל תפילה היא רק בתור "עני". ואם רק תחפוף, מוכן אני לברכך שיתקיים בך הדבר, ותוכל לשמש בעל תפילה בקהילתנו... נבהל אותו עשיר מדברי הרב, וותר על פונתו להיות שליח ציבור בימים הנוראים.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: כִּי תֵשָׂא

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עַרְשׂוֹן טו' אָדָר תִּשְׁע"ח (2.3.18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אֶחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

הַפְּטָרָה עַל חֲטָא הָעֵגְלָה: "וְכָל אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הַטָּמֵא", רֵאשִׁי תִיבוֹת "וַאֲיָבָה" (על פי "אורח של תורה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

עַל הַכְּתוּב בְּסִפְר בְּרֵאשִׁית, "וַיִּבְנֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה, וַיְבַאֶה אֶל הָאָדָם", כְּתוּב בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (יח, א): "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: קִשְׁטָה (הַקַּב"ה) כְּפִלְהָ (=אֶת חוּה), וְאַחֲרֵי-כֵן הִבִּיֵּאָה לּוֹ (=לְאָדָם)... אָמַר רַבִּי חֲמָא בַר חֲנִינְא... קִשְׁטָה (הַקַּב"ה) בְּ-כ"ד (=24) מִיַּי תַּכְשִׁיטִין, אַחֲרֵי-כֵן הִבִּיֵּאָה לּוֹ (=לְאָדָם)".

וְכַךְ גַּם מְבֹאֵר בְּזֶהֱר הַקְּדוּשׁ, שְׁלֹא אַחֲרַי שְׁבָרָא הַקַּב"ה אֶת הָאִשָּׁה מִצֵּלְעוֹ שֶׁל הָאָדָם, קִשְׁטָה אוֹתָהּ בְּ-כ"ד מִיַּי תַּכְשִׁיטִין, וְאַחֲרֵי-כֵן הִבִּיֵּאָה אֶל אָדָם הָרֵאשׁוֹן. וּמְבֹאֵר בְּזֶהֱר, שְׁקִישׁוּטִים אֵלּוּ הֵיוּ אוֹרוֹת גְּדוּלִים שֶׁהַשְּׁפִיעַ הַקַּב"ה עַל חוּה. וּמוֹסִיף הַזֶּהֱר וְאוֹמֵר, שְׁעַנְיָן זֶה שֶׁל כְּד' הַתַּכְשִׁיטִין רְמוּז בְּכְתוּב "וַיְבַאֶה אֶל הָאָדָם". שְׁכֵן, "וַיְבַאֶה" בְּגִימְטְרִיָּה כְּד' (=24). דְּהִינּוּ, שֶׁהַקַּב"ה "וַיְבַאֶה" – הִבִּיא אֶת חוּה לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן לְאַחֲרַי שְׁקִשְׁטָה אוֹתָהּ בְּ-כְד' קִישׁוּטִי כְּלָה.

אוּלָּם, מְבֹאֵר בְּזֶהֱר הַקְּדוּשׁ ("אַחֲרֵי מוֹת", ע"ט), שְׁלֹא אַחֲרַי שֶׁהִנְחַשׁ פֶּתַח אֶת חוּה לְאָכּוֹל מֵעֵץ הַדַּעַת, הִטִּיל בָּהּ הַנְּחָשׁ כְּד' (=24) מִיַּי זֹהֱמָה, כְּמִנְיָן "וַאֲיָבָה", וְעַל-יְדֵי כֵן קִלְקַל אֶת כְּד' (=24) קִישׁוּטִי הַכְּלָה – אֶת אוֹתָם אוֹרוֹת קְדוּשִׁים שֶׁנִּתְּן הַקַּב"ה לְאִשָּׁה. וְכִלְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַזֶּהֱר הַקְּדוּשׁ (מְתוּרְגָם): "עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה (כְּד') סוּגֵי טוּמְאָה הִטִּיל הַנְּחָשׁ כְּאֲשֶׁר הִתְחַבֵּר עִם הָאִשָּׁה, כְּמִנְיָן "וַאֲיָבָה".

הֵינָה, מְבֹאֵר מְכַאן, שְׁכַדִּי לְבִטֵּל אֶת אוֹתָם כְּד' (=24) תַּכְשִׁיטִין שֶׁנִּתְּן הַקַּב"ה לְחוּה, שֶׁהֵם בְּגִימְטְרִיָּה "וַיְבַאֶה", הִטִּיל הַנְּחָשׁ בְּחוּה כְּד' (=24) זִינֵי מְסַאָבוּתָא (=סוּגֵי טוּמְאָה), שֶׁהֵם בְּגִימְטְרִיָּה "וַאֲיָבָה", וְהִפָּךְ אֶת "וַיְבַאֶה" לְ"וַאֲיָבָה" (אוֹתָן אוֹתִיּוֹת).

וְהֵינָה יְדוּעַ, (וְכֵן גַּם מְבַאֵר הַזֶּהֱר הַקְּדוּשׁ), כִּי הָאָבוֹת הַקְּדוּשִׁים תִּקְּנוּ אֶת חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְאֵילוֹ הָאֲמָהוֹת הַקְּדוּשׁוֹת תִּקְּנוּ אֶת הַחֲטָא שֶׁל חוּה, וְעַל-יְדֵי כֵן בְּטִלוּ אֶת כְּד' (=24) מִיַּי הַזֹּהֱמָה שֶׁהִטִּיל הַנְּחָשׁ בְּחוּה, וְעַל-יְדֵי כֵן חֲזָרוּ מִחֲדָשׁ כְּד' (=24) קִישׁוּטִי הַכְּלָה שֶׁל חוּה לְמִקּוּמָם. אֲלָא, עַל-יְדֵי שְׁמִכְרוּ הַשְּׁבִטִים אֶת יוֹסֵף, שׁוּב קִלְקְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָבְדוּ אֶת כְּד' (=24) הַתַּכְשִׁיטִין שֶׁנִּתְּן ה' יְתַבְּרַךְ לְחוּה, וְשׁוּב חֲזָרוּ כְּד' (=24) מִיַּי הַזֹּהֱמָה שֶׁל הַנְּחָשׁ. עַנְיָן זֶה, אוֹמֵר ה' מְגַלָּה עֲמוּקוֹת", נִרְמָז בְּדַבְּרֵי יוֹסֵף אֶל אֶחָיו (בְּרֵאשִׁית מ"ב, יח): "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בְּיָוֶם הַשְּׁלִישִׁי" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "וַאֲיָבָה". דְּהִינּוּ, יוֹסֵף אוֹמֵר לְאֶחָיו: דַּעוּ לָכֶם, שְׁעַל-יְדֵי מְכִירְתִי, הִחְזַרְתֶּם אֶת "וַאֲיָבָה" – אֶת אוֹתָם כְּד' (=24) זִינֵי מְסַאָבוּתָא (=סוּגֵי טוּמְאָה) שֶׁהִטִּיל הַנְּחָשׁ בְּחוּה.

וְהֵינָה, כְּדִי לְזַכֵּךְ אֶת זֹהֱמַת/אַרְס הַנְּחָשׁ, יִרְדוּ יִשְׂרָאֵל לְגָלוּת בְּמִצְרַיִם, וְעַל-יְדֵי שֶׁהָיוּ בְּכוֹר הַבְּרִזֵּל, בְּמִצְרַיִם, הִחְלוּ לְהִזְדַּכֵּךְ מִזֹּהֱמַת הַנְּחָשׁ. וְכִשְׁיָצְאוּ מִמִּצְרַיִם, וְעָמְדוּ עַל הַר סִינַי לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, פָּסְקָה זֹהֱמַת הַנְּחָשׁ לְגַמְרִי, כְּפִי שְׁכָתוּב בְּגַמְרָא (שְׁבַת קמ"ו): "בְּשַׁעָה שְׁבָא נְחָשׁ עַל חוּה, הִטִּיל בָּהּ זֹהֱמָא, יִשְׂרָאֵל – שְׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי, פָּסְקָה זֹהֱמַתוֹ". לָכֵן, מִיָּד זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְכִשְׁרִיד מִשָּׁה רַבְּנוּ עִם לוֹחֹת הַבְּרִית, הִתְבַּטְּלוּ כְּד' (=24) מִיַּי זֹהֱמַת הַנְּחָשׁ, וְחֲזָרוּ כְּד' (=24) קִישׁוּטִי הַכְּלָה לְמִקּוּמָם.

וְזֶהוּ שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת ל"ב, טו): "וַיִּפֶן וַיִּרֶד מִשָּׁה מִן הָהָר וַיִּשְׁנֵי לְחַת הָעֵדֻת בְּיָדוֹ לְחַת כְּתָבִים מִשְׁנֵי עֲבָרֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתָבִים": ב' פְּעָמִים "זֶה" (=12) – בְּגִימְטְרִיָּה כְּד' (=24) – כְּנִגְדַּת כְּד' (=24) מִיַּי זֹהֱמַת הַנְּחָשׁ.

וְהֵינָה, אוֹמֵר ה' מְגַלָּה עֲמוּקוֹת", כִּי בְשַׁעַת חֲטָא הָעֵגְלָה חֲזָרוּ כְּד' (=24) מִיַּי זֹהֱמַת הַנְּחָשׁ לְמִקּוּמָם, כְּפִי שְׁכָתוּב: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מִשָּׁה (לְאַחֲרַי חֲטָא הָעֵגְלָה): אָמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם עִם קִשָּׁה עָרְפָה... וְעַתָּה הוֹרֵד עֲדִידָה (=תַּכְשִׁיטִין) מֵעֲלֶיךָ... וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדִידִים (=תַּכְשִׁיטִיהֶם) מִהַר חוֹרֵב".

וּמְפָרֵשׁ רַבְּנוּ הָאֲרִיז"ל ("עֵץ הַחַיִּים, שֶׁעַר הַתְּפִילָה ב'): "וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדִידִים (=תַּכְשִׁיטִיהֶם), וּנְמַשְׁךְ עֲלֵיהֶם זֹהֱמַת הַנְּחָשׁ. וְכֵן אֲרַע גַּם כֵּן לְאָדָם וְלְחוּה כְּאֲשֶׁר חֲטָאוּ (אָבְדוּ אֶת תַּכְשִׁיטִיהֶם, וְזֶהוּ שְׁכָתוּב) וַיִּדְעוּ כִּי עִירְמָם הֵם".

על-פן מבואר בגמרא (סנהדרין קב): "אמר רבי יצחק: אין לך כל פרענות ופרענות שבאה לעולם, שאין בה אחר מעשרים וארבע... ליטרא (=יחידת משקל) של עגל הראשון, שנאמר (שמות לב'): "וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם". דהינו, היות ומשקל עגל הזהב היה עשרים וארבע ליטרא, הנה על כל אחד ואחד מליטרא של משקלו - יש (לא עלינו) פורענות על ישראל. (ויש לומר שמשקל עגל הזהב (כד') עשרים וארבעה ליטרא זהב, היה מכון על-ידי הסטרא אחרא (=היצר הרע), כדי לבטל את כד' (=24) קישוטי הפלה של ישראל.

ולכן, על פרה אדומה, שהיא כפרה על חטא העגל, נאמר: "וכל אשר יגע בו הטמא", ראשי תיבות "ואיבה" - כדי לבטל את אותם כד' (=24) זיני מסאבותא (=סוגי טומאה) של זוהמת הנחש, שחזרו למקומם בעון חטא העגל. ויש עוד לומר, שמאחר וכל פרענות ופרענות שבאה לעולם, היא כתוצאה מחטא העגל. על-כן, כשדברו ישראל לשון הרע על המן, הם שוב עוררו את כד' (=24) מיני זוהמת הנחש, ועל כן נעשו שהקב"ה שלח בהם את הנחשים השרפים, כמו שכתוב (שמות כא, ו): "וישלח יי בעם את הנחשים השרפים", ראשי תיבות "ואיבה". וזהו גם ענין כד' אלף שמתו במגיפה בשיטים בעצת בלעם הרשע. וכן כד' (=24) אלף תלמידי רבי עקיבא, שמתו בין פסח לעצרת בעצת הנחש, שהטיל כד' (=24) מיני זוהמה בחנה.

ולכן, כדי לתקן את כד' (=24) מיני זוהמת הנחש, תקנו לנו חז"ל כד' פרקים במסכת שבת, כי שבת קדש נקראת "שבת פלה מלכתא". ועל-ידי לימוד כד' פרקים אפשר לתקן את קישוטי הפלה, וזהו שכתוב: "ושמרו בני ישראל את השבת" - ראשי תיבות "ויבאה". (המשך המאמר בהרחבה באתר "בני ציון")
"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה... ולא יהיה בהם נגף"

על הכתוב, "ונתנו איש כפר נפשו לה", אומר הגה"ק רבי יחזקאל טויסיג ממטרסדורף זיע"א, שכאן יש רמז על מה שאמרו חז"ל (שבת קיט'): "אמר רבי יהושע בן לוי: כל העונה 'אמן' היא שמיה רבא מברך, בכל כחו, קורעים לו גזר דינו... רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, אפילו יש בו שמץ של עבודת כוכבים, מוחלים לו". הא כיצד? הנה, כתוב בגמרא (ברכות ו'): "אמר רבי יוחנן, בשעה שבא הקדוש ברוך הוא בבית הכנסת, ולא מצא בה עשרה, מיד הוא כופס, שנאמר (ישעיה נ'): 'מדוע באתי ואין איש? קראתי ואין עונה'". ולכאורה צריך להבין ענין זה, וכי איך מוכח כאן, שהכונה על עשרה אנשים, והלא כתוב במפורש: "מדוע באתי ואין איש?"

אלא, אומר המהרש"ל, בספרו "חוכמת שלמה", "איש" הוא ראשי תיבות "אמן" והא שמיה (רבא). על-כן, כאשר הקב"ה אומר "מדוע באתי ואין איש"? הכונה בזה היא מדוע באתי ולא היו עשרה/מנין מתפללים שיוכלו לומר "אמן" והא שמיה רבא". וזהו שכתוב "ונתנו איש כפר נפשו לה". דהינו, "איש" ראשי תיבות "אמן" והא שמיה (רבא), שזה כפר נפשו של האדם, כי "כל העונה אמן" היא שמיה רבא מברך. בכל כחו, קורעים לו גזר דינו... (ו)אפילו יש בו שמץ של עבודת כוכבים, מוחלים לו".

ויש להוסיף שעל-כך רומז הפתוב בגמרא (בבא בתרא י'): "אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, במה תרום קרן ישראל? אמר לו (הקב"ה), בכי תשא". וצריך להבין, וכי מהי הרמת קרן ישראל? אלא יש לומר, שכאשר ישראל יהיו חוטאים חלילה, יהיו צריכים להרמת הראש (=לכפרה). ומהי תקנתם? אמר לו הקב"ה למשה: "בכי תשא". ראשי תיבות של: בכל כוחכם תענו "אמן" והא שמיה" (רבא), ועל-ידי כך ימחלו כל עונותיהם. שהרי, "כל העונה אמן" היא שמיה רבא מברך, בכל כחו, קורעים לו גזר דינו".
"לחת כתבים משני עבריהם, מזה ומזה הם כתבים"

סוחר נודע השכים פעם לפתחו של רבי חיים אלעזר וקס, רבה של קליש, ושטח בפניו בקשה מיוחדת במינה. מורנו ורבנו! - קרא האיש בעינים דומעות - הגני ידוע בצייבור כאיש עתיר נכסים, אך באחרונה הורע מצבי הפלפלי, וחרף עסקי המסופעים אני נמצא על סף פשיטת רגל. האם ירשה לי לעשות פעם אחת איזו הונאה מחופמת בעסקה חשובה, שאני עומד לעשות בימים הקרובים, העשויה להעמידני מחדש על קרקע מוצקה? השיב לו ר' חיים בסבר פנים חמורות: קרא נא מה שכתוב בפרשת "כי תשא" על הלוחות, שמשה הוריד לישראל: נאמר בהם - "לחת כתבים משני עבריהם, מזה ומזה הם כתבים" - ודבר זה בא לרמוז לנו שלא יזה צד שלא נהפוך את הלוחות, יתבלט עליהם מיד הצו האלקי: "לא תגנב!"

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: כִּי תִשָּׂא

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עֲרֵשׁ"ק טו' אדר תשע"ח (2.3.18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אֶחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקָדִים מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל" (ל' יג') (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

פְּתוּב בְּמִדְרַשׁ תְּנַחוּמָא, כִּי מָה שְׂצוּהָ הַקַּב"ה לְהַבִּיא מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל הוּא כְּפִי לְכַפֵּר לְיִשְׂרָאֵל עַל חֲטָא הָעֵגֶל. צְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֲנִינֵי זֶה, לְמָה דּוֹקָא חֲצִי שֶׁקֶל, וְלֹא שֶׁקֶל שְׁלֹם?

תְּחִלָּה נִקְדָּים מָה שְׂמוּבָא בְּמִדְרַשׁ (יְלִקוּט פִּרְשַׁת כִּי תִשָּׂא): "זֶה יִתְּנוּ" – אָמַר רַבִּי מֵאִיר: נִטְלָה הַקַּב"ה מִטְּבַע שֶׁל אִשׁ מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְהִרְאָהוּ לְמִשְׁה, וְאָמַר לוֹ – זֶה יִתְּנוּ". צְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין גַּם אֵת הָעֲנִינֵי שֶׁהוֹצִיא הַקַּב"ה דּוֹקָא מִטְּבַע שֶׁל אִשׁ מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְהִרְאָהוּ לְמִשְׁה. שְׁהַרִי הָיָה יָכוֹל לְהִרְאוֹת לוֹ מִחֲצִית שֶׁקֶל גְּשָׁמִי, וְלֹא לְמִשְׁה – זֶה יִתְּנוּ?

נִיתֵן לְבָאָר זֹאת עַל-פִּי הַפְּתוּב בְּסוֹף מִסְכַּת עוֹקְצִין: "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: עֲתִיד הַקַּב"ה לְהַנְחִיל לְכָל צְדִיק וְצְדִיק שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵה עוֹלָמוֹת, שְׁנֵאָמַר: 'לְהַנְחִיל אֶהְבִּי יִשׁ(=310) וְאַצְרֵתֵיהֶם אִמְלֵא"'. וְאָמְרוּ חֲכָמִים, שֶׁהֵטַעַם שֶׁה' יִתְּבַרֵךְ יִנְחִיל דּוֹקָא "יִשׁ(=310) עוֹלָמוֹת לְכָל צְדִיק וְצְדִיק הוּא, שְׁהַרִי יִשְׁנֵם תַּרְי"ג(=613) מִצְוֹת דְּאוֹרֵיתָא (=מִהַתּוֹרָה), וְעוֹד ז'(=7) מִצְוֹת דְּרַבְּנָן(=שֶׁל הַחֲכָמִים), וּבִסְפָּר הַכֹּל כַּת"ר(=620) מִצְוֹת. וְכַנְגֵּד כָּל מִצְוָה הַקַּב"ה עֲתִיד לְתַת עוֹלָם אֶחָד.

אָבֵל, מִכִּיּוֹן שְׂמִצְיָנוּ בְּגַמְרָא, שׁ"י צְרוּ שֶׁל הָאָדָם מִתְּגַבֵּר עָלָיו בְּכָל יוֹם, וּמִבְּקֵשׁ לְהַמִּיתוֹ... וְאִלְמָלָא הַקַּב"ה, שְׂעוּזָר לוֹ(=לְאָדָם), אִינוּ יָכוֹל לוֹ(=לְיִצְרָ הַרְעַ). נִמְצָא שֶׁהַקַּב"ה כְּבִיכּוֹל שׁוֹתֵף עִם הָאָדָם בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹת, שְׁכֵן לְלֹא עוֹזֵר ה' יִתְּבַרֵךְ לֹא הָיָה יָכוֹל הָאָדָם לְקַיֵּם אֵת הַמִּצְוֹת. וּבְשׁוֹתֵפוֹת מְגִיעַ לְכָל אֶחָד מִהַשׁוֹתֵפִים מִחֲצִית, וְלִכֵּן מְגִיעַ לְכָל צְדִיק וְצְדִיק יִשׁ(=310) עוֹלָמוֹת, שֶׁהֵם בְּדִיוֹק מִחֲצִית 620 הַמִּצְוֹת.

("יִשׁ(=310) עוֹלָמוֹת אֵלֶּה נִרְמְזִים גַּם בְּמִשְׁנָה: "כָּל יִשְׂרָאֵל יִשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא...").

וְהִנֵּה, הַשֶּׁקֶל רוֹמֵז עַל שְׁלֵמוֹת הָאָדָם. אָבֵל, מִכִּיּוֹן שְׁלִפֵּי הָאָמוֹר לְעִיל, אִין הָאָדָם יָכוֹל לְהַשְׁלִים אֵת עֲצֻמוֹ בְּלִי עוֹזֵר ה' יִתְּבַרֵךְ, לְכֵן צְוָה הַקַּב"ה שְׂיַבִּיא כָּל אֶחָד רַק מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל, כְּלֹמֵר שְׂיִתְרוֹם לְפָחוֹת אֵת הַמִּחֲצִית שְׁלוֹ לְעֵבֹד אֵת ה' בְּכָל כַּחוֹ וְנַפְשׁוֹ, וְאֵז יִשְׁלִים הַקַּב"ה אֵת הַמִּחֲצִית הַשְּׁנִיָּה, כְּדִי שֶׁהָאָדָם יוֹכֵל לְהַתְּגַבֵּר עַל יִצְרוֹ.

וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב: "נִטְלָה הַקַּב"ה מִטְּבַע שֶׁל אִשׁ מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְהִרְאָהוּ לְמִשְׁה, וְאָמַר לוֹ – זֶה יִתְּנוּ". הַקַּב"ה נִטְלָה מִחֲצִית שֶׁקֶל שֶׁל אִשׁ מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, כְּדִי לְהוֹרוֹת כִּי אֵת הַמִּחֲצִית הַשְּׁנִיָּה מִשְׁלִים הַקַּב"ה בְּאֶתְעָרוֹתָא דְּלְעִילָא(=הַתְּעוֹרְרוֹת מִלְּמַעְלָה), לְעוֹזֵר לְאָדָם מִלְּמַעְלָה לְהַתְּגַבֵּר עַל יִצְרוֹ, כִּי אִלְמָלָא ה' עוֹזְרוֹ, לֹא יָכוֹל הָאָדָם לְהַתְּגַבֵּר עַל יִצְרוֹ הַרְעַ. וְלִכֵּן, כְּשֶׁהָאָדָם, מִלְּמַטָּה, מְקַדִּישׁ אֵת מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל שְׁלוֹ לַה' יִתְּבַרֵךְ, מוֹצִיא הַקַּב"ה אֵת הַמִּחֲצִית הַשְּׁנִיָּה שֶׁל הַשֶּׁקֶל – מִטְּבַע שֶׁל אִשׁ, מִלְּמַעְלָה, וּמְסִיעַ לוֹ לְהִיּוֹת שֶׁקֶל שְׁלֹם.

"וַיִּדְבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה: לֶךְ רֵד, כִּי שַׁחַת עֲמָךְ... עֲשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מִסִּכָּה"

עַל הַפְּתוּב – "וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב (מֹשֶׁה) אֶל הַמַּחֲנֶה, וַיִּרְא אֵת הָעֵגֶל... וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֵת הַלַּחַת, וַיִּשְׁבֵּר אֶת־" – הַתְּפִלָּאוֹ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל פְּלִיאָה עֲצוּמָה: מְדוּעַ לֹא שָׁבַר מֹשֶׁה אֵת הַלַּחַת מִיָּד כַּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְב' ז'): "לֶךְ רֵד, כִּי שַׁחַת עֲמָךְ", אֵלָּא רַק כַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ לְמִטָּה וְרָאָה בְּמוֹ עֵינָיו שְׂאֲכָן עֲשׂוּ הָעָם אֵת הָעֵגֶל? הָאֵם חָס וְחִלְיָלָה לֹא הָאֵמִין מֹשֶׁה לְמָה שְׂאָמַר לוֹ הַקַּב"ה?

וְעוֹד אָנוּ מוֹצִאִים דְּבָרִים נוֹרְאִים בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (שְׁמוֹת מו', א'): "...בְּשַׁעָה שְׂאָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְמִשְׁה) 'לֶךְ רֵד, כִּי שַׁחַת עֲמָךְ', הָיָה תוֹפֵס (מֹשֶׁה) בְּלַחַת, וְלֹא הָיָה מְאֵמֵן שְׁחָטָאוֹ יִשְׂרָאֵל. אָמַר: אִם אִינוּ רוֹאֵה – אִינוּ מְאֵמֵן, שְׁנֵאָמַר: 'וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב (מֹשֶׁה) אֶל הַמַּחֲנֶה' – מְכַאֵן, שְׁלֹא שְׁבָרָן עַד שְׂרָאָה בְּעֵינָיו. (אִם כֵּן) אִפְשָׁר שְׁלֹא הָיָה מֹשֶׁה מְאֵמֵן, חָס וְשְׁלֹום, בַּהַקַּב"ה, שְׂאָמַר לוֹ 'כִּי שַׁחַת עֲמָךְ?' אֵלָּא, הוֹדִיעַ (לָנוּ) מֹשֶׁה רַבְּנוּ דְּרַךְ-אֶרְץ לְיִשְׂרָאֵל: אִפְלוֹ שִׁיְהָא אָדָם שׁוֹמֵעַ דְּבַר (רַע) מִן יְחִידִי(=מֵאָדָם) נִאָּמַן, אָסוּר (לוֹ – לְשׁוֹמֵעַ) לְקַבֵּל אֵת עֲדוּתוֹ (שֶׁל הַמְּסַפֵּר)... אִם אִינוּ רוֹאֵה". וְשׁוֹב הַפְּלֵא וּפְלֵא: אִיךָ הָעוֹ אֲדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים לֹאֵר לַה' יִתְּבַרֵךְ: אִם אִינוּ רוֹאֵה אִינוּ

אֵלָּא, אוֹמְרִים חֲזוּ"ל בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (שְׁמוֹת מִב', ה'): אָמַר לֹו הַקַּב"ה (לְמִשָּׁה): אֵל יִרְעֵ לְךָ עַל שְׁאֲמַרְתִּי לְךָ 'לְךָ רַד' מִפָּאָן. שְׁהָרִי אֲנִי יִרְדְּתִי כְּמָה פְּעָמִים, כְּבִיכּוֹל, מִן הַשָּׁמַיִם לְאָרֶץ, כְּדִי לְרֹאוֹת בְּקַלְקֶלֶת (=בְּחֻטְאִי) הַבְּרִיּוֹת, שְׁנֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית י"א, ה'): "וַיִּרְדַּ ה' לְרֹאֵת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמְּגִדֵּל" (מְגִדֵּל בְּבֵל). וְכֵן בְּמַעֲשֵׂה סֹדֶם (שֵׁם יח', כא) נֶאֱמַר: "אֲרַדְהָ נָא וְאֲרָאָה". לָכֵן, אוֹמַר הַקַּב"ה לְמִשָּׁה – אַף אַתָּה לְךָ רַד.

לְפִי מֵאֲמַר זֶה אֲנִי לְמִדִּים שְׁהָרִי הַקַּב"ה עֲצָמוּ אָמַר לְמִשָּׁה "לְךָ רַד" – אֵל תֵּאֲמִין לִי, אֵלָּא אֲנִי רוֹצֵה שְׁתַּרְדַּ וְתִיכַח בְּמוֹ עֵינַי, שְׂאֲכֵן כֶּךָ הוּא הַדְּבָר שֶׁ"שַׁחַת עֲמֹד", וְכִמוּ שְׂגַם אֲנִי יִרְדְּתִי כְּבִיכּוֹל, לְרֹאוֹת אֶת מַעֲשֵׂי דוֹר הַפְּלִגָּה וְסֹדֶם, רַד גַּם אַתָּה, וְזֹאת כְּדִי לְלַמֵּד אֶת הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים לֹא לְהֵאֲמִין לְשׁוֹם דְּבָר רָע, עַד שְׂאִינָם רוֹאִים זֹאת בְּמוֹ עֵינֵיהֶם. (עַל פִּי "אוֹרְהָ שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וַיֹּאמֶר ה'...וְנִצַּבְתָּ עַל הַצּוּר...וְשַׁכַּתִּי כַּפִּי עָלֶיךָ עַד עֲבָרִי...וְהִסְרַתִּי אֶת כַּפִּי וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרַי וּפְנֵי לֹא יִרְאוּ"

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה, "וְשַׁכַּתִּי כַּפִּי עָלֶיךָ עַד עֲבָרִי", מִפְּרֵשׁ רַש"י: "וְשַׁכַּתִּי כַּפִּי", מִכָּאֵן שְׁנִתְּנָה רְשׁוֹת לְמַחְבְּלִים לְחֻבֵּל". וְצָרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שָׁפֵן, לְאִיזָה מַחְבְּלִים מִתְּכַנֵּן רַש"י הַקְּדוֹשׁ?

הַ"חֲתָם סוֹפֵר", בְּסִפְרוֹ "תוֹרַת מִשָּׁה" (ד"ה "וְהָיָה פִי רֹאשׁוֹ"), מְבִיא דְבָר נִחְמָד מֵהַגָּאוֹן הַמְּקוּבֵּל הָאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפֶאֶלִי זִיע"א, שֵׁם הוּא כּוֹתֵב שֶׁהֵנָּה יְדוּעַ, שְׁשֵׁמוֹ שֶׁל יִצְרָה הָרַע הוּא **סַמְא"ל**, וְשֵׁם בֵּת זּוּגוֹ **לִילִיָּת**. וְאוֹלָם, צָרִיךְ לְדַעַת, שְׂכַאֲשֶׁר מִתְּחַבְּרִים שְׁנֵי כּוֹחוֹת אֵלּוּ (**סַמְא"ל** וְ**לִילִיָּת**) בְּיַחַד – כּוֹחַם רַב מְאֹד, וְהֵם מְבִיאִים נֹזֶק גְּדוֹל לְעוֹלָם (רַחֲמָנָא לִי צְלוּן).

אָבֵל, אוֹמַר רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפֶאֶלִי, יֵשׁ לְכֶךָ תְּרוּפָה, וְהִיא הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שְׁנֶקְרָא **"כַּפִּי"**, שֶׁהוּא מְסוּגָל, וַיֵּשׁ בְּכוֹחוֹ לְהַפְרִיד בֵּין **סַמְא"ל** לְבֵין בֵּת זּוּגוֹ **לִילִיָּת**, כְּדִי שְׂלֹא יוּכְלוּ לְהַזִּיק לְנוּ.

וְהִבִּיא עַל-כֶּךָ רִמְזוֹ מֵהַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁת "תְּצַוָּה" (שְׁמוֹת כח', לא): "וְעֵשִׂיתָ אֶת מַעֲיֵל הָאֶפֹּד כְּלִיל תְּכֵלֶת, וְהָיָה פִי רֹאשׁוֹ בְּתוֹכּוֹ שֶׁפֶה יְהִיָּה לְפִיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אֲרָג כַּפִּי תַחְרָא יְהִיָּה לוֹ לֹא יִקְרַע". הֵנָּה, שֵׁם הַיִּצְרָה הָרַע מְרוֹמְזוֹ בַּכְּתוּב **"לְפִיו סָבִיב מַעֲשֵׂה אֲרָג"** – רֹאשֵׁי תִיבוֹת **סַמְא"ל**. וְאֵילוֹ שֵׁם בֵּת זּוּגוֹ מְרוֹמְזוֹ בְּרֹאשֵׁי תִיבוֹת **"תַּחְרָא יְהִיָּה לוֹ לֹא יִקְרַע"** – רֹאשֵׁי תִיבוֹת **לִילִיָּת**. כַּאֲשֶׁר בֵּין שְׁנֵיהֶם נִמְצָא הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ **"כַּפִּי"**, הַמְּפָרִיד בֵּין **סַמְא"ל** לְבֵין בֵּת זּוּגוֹ **לִילִיָּת**, כְּדִי שְׂלֹא יִתְחַבְּרוּ יַחַד לְהַזִּיק אֶת הָעוֹלָם בְּכוֹחֵם הַמְּשׁוֹתֵף.

וְזֶהוּ מָה שְׂכַתְּבֵ רַש"י הַקְּדוֹשׁ: "וְשַׁכַּתִּי כַּפִּי", מִכָּאֵן שְׁנִתְּנָה רְשׁוֹת לְמַחְבְּלִים לְחֻבֵּל". דְּהִינּוּ, מִכִּיּוֹן שֶׁ**סַמְא"ל** וּבֵת זּוּגוֹ **לִילִיָּת** הֵם מַחְבְּלִים וּמְזִיקִים, וְכוֹחֵם רַב כַּאֲשֶׁר הֵם מִתְּחַבְּרִים בְּיַחַד, עַל-כֵּן הִבְטִיחַ הַקַּב"ה לְמִשָּׁה "וְשַׁכַּתִּי כַּפִּי עָלֶיךָ" – אֲגִן עָלֶיךָ בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ **"כַּפִּי"**, שֶׁהוּא כְּאֹמֹר מְפָרִיד בֵּין הַ**סַמְא"ל** (= **סַמְא"ל**) לְבֵת זּוּגוֹ **לִילִיָּת** – כְּדִי שְׂלֹא יוּכְלוּ לְחֻבֵּל וּלְהַזִּיק.

בְּדֶרֶךְ זֶה מִפְּרֵשׁ "אֲרֶץ חַיִּים" (הַמְּקוּבֵּל הָאֱלֹקִי נִכְדָּ בַעַל "דְּרִישָׁה") אֶת הַכְּתוּב בְּתִהִלִּים (לב', ז'): "אַתָּה סִתְּרָ לִי מִצַּר תְּצַרְנִי רְנִי פִלְטָ תְּסוּבְּבֵנִי סִלָּה". שָׁפֵן, צָרִיךְ לְדַעַת, שְׂפָמוֹ שֶׁהֵשֵׁם **"כַּפִּי"** מְפָרִיד בֵּין הַ**סַמְא"ל** לְבֵין בֵּת זּוּגוֹ וּמְבַטֵּל אֶת כּוֹחֵם, כֶּךָ גַּם עֲשֶׂר פְּעָמִים שֵׁם הַ**רְנִיָּה** (260=10*26), מְצִיל אֶת הָאָדָם וּמְפָרִיד אֶת כּוֹחֵם שֶׁל יִצְרָה הָרַע/סַמְא"ל וּבֵת זּוּגוֹ **לִילִיָּת**. וְלָכֵן אוֹמַר דּוֹד הַמְּלֶךְ: "אַתָּה סִתְּרָ לִי מִצַּר", רֹאשֵׁי תִיבוֹת **סַמְא"ל**. "תְּצַרְנִי" (=תְּשַׁמְרֵנִי) מְמַנּוּ. וּמִפְּרֵשׁ וְאוֹמַר: וְאִיךְ תְּשַׁמְרֵנִי מִמְּנוּ? הֵנָּה עַל-יְדֵי **"רְנִי"**, שֶׁהוּא גְּמַטְרִיָּה 260 עֲשֶׂר פְּעָמִים שֵׁם הַ**רְנִיָּה**. שָׁפֵן, **"רְנִי"** חוֹצֵץ וּמְפָרִיד אֶת **"פִּלְטָ תְּסוּבְּבֵנִי"**, רֹאשֵׁי תִיבוֹת **תַּפִּי**, בְּגַמְטְרִיָּה **לִילִיָּת**.

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֵׂיךָ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת

פְּעַם בָּא יְהוּדִי לְפָנָי הַ"חֲפֵץ חַיִּים", וּבִקֵּשׁ לְהָרִים תְּרוּמָה לְיִשְׁבֵּיָה בְּרֹאדִין, אֵלָּא שְׂאוֹתוֹ יְהוּדִי הִיָּה מְחַלֵּל שְׁבֹת. הַחֲזִיק הַ"חֲפֵץ חַיִּים" אֶת יְדוֹ שֶׁל הַתּוֹרָם, לְטַפְּהָ בְּחוּם, וְהַחֵל בּוֹכָה. תְּמָה הַתּוֹרָם לְפֶשֶׁר בְּכִיוֹ שֶׁל הָרַב, וְשָׂאֵל אֶת הַ"חֲפֵץ חַיִּים", עַל מָה וְלָמָּה רַבְּנוּ בּוֹכָה? הַשִּׁיב לוֹ הַ"חֲפֵץ חַיִּים", שֶׁהוּא בּוֹכָה עַל הַיָּד הַזֹּאת שֶׁתְּשַׁרְף בְּגִיהָנוּם. "כּוֹאֵב לִי עָלֶיךָ מְאֹד, הָרִי אַתָּה מְחַלֵּל שְׁבֹת". לְאַחַר כְּמָה רְגָעִים הַחֵל גַּם הַתּוֹרָם לְבָכוֹת, וְאָמַר לְ"חֲפֵץ חַיִּים" שֶׁהוּא רוֹצֵה לְחַזֹּר בְּתִשׁוּבָה וְלִשְׁמֹר שְׁבֹת. "אֵלָּא, שְׂאֲנִי מוֹכֵן לְהַתְּחִיל רַק מֵהַשְּׁבֹת הַבָּאָה. אֶת הַשְּׁבֹת הַזֹּאת אֵינְנִי יוֹכֵל לְשְׁמֹר, עָלַי לְסִים אֶת עֶסְקִי". אָמַר לוֹ הַ"חֲפֵץ חַיִּים": "אֲנִי הֵייתִי מוֹכֵן לְהַרְשׁוֹת לְךָ זֹאת, לוֹ הַשְּׁבֹת הַיְּתֵה שְׂלִי. אָבֵל הַשְּׁבֹת הִיא לֹא שְׂלִי, אֵלָּא שֶׁל הַקַּב"ה..."

שְׁבֹת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשְׁמֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן

כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: כִּי תֵשָׂא

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עַרְשׂוֹן טו' אָדָר תִּשְׁע"ח (2.3.18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אֶחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי תֵשָׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְנָתַנוּ אִישׁ כַּפָּר נִפְשׁוֹ... מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל... לְכַפֵּר עַל נַפְשׁוֹתֵיכֶם" (י' יב')

עַל הַפְּתוּב בְּתוֹרָה: "זֶה יִתְּנוּ... מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל... הַעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט מִמִּחֲצִית הַשֶּׁקֶל".

שׂוֹאֲלִים חֲזו"ל, מְדוּעַ צִוָּה ה' יִתְּבָרֵךְ עַל יִשְׂרָאֵל לְתַת דּוֹקָא מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה, לֹא פְחוּת וְלֹא יוֹתֵר?

נִקְדָּיִם לְהַבִּיא אֶת דְּבָרָיו שֶׁל הַרְה"ק מֵאַפְטָא זִיע"א, בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ "אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" (פְּרִשְׁת שְׁקָלִים), הַמְּבָאֵר אֶת עֲמֻק עֲנָיִן מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל, עַל-פִּי הַפְּתוּב בְּמִשְׁנֵה (סְנֵהדְרִין לו'): "סְנֵהדְרִין (=בֵּית דִּין) הֵיטָה כְּחֲצִי גֶרֶן עֲגוּלָה, כְּדֵי שְׂיִהוּ רוֹאֵינָה זֶה אֶת זֶה".

וַיִּצְרִיכֵם אָנּוּ לְהַבִּינָה, מְדוּעַ יִשְׁבּוּ הַסְנֵהדְרִין (=בֵּית הַדִּין) דּוֹקָא בְּחֲצִי גוֹרָן עֲגוּלָה? הֲרֵי אִם הָיוּ יוֹשְׁבֵי שׂוֹרוֹת – אַחַת כָּלְפֵי הַשְּׁנִיָּה – גַּם הָיוּ רוֹאִים זֶה אֶת זֶה.

וּבֵאֵר ה' "אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" עֲנָיִן זֶה בְּלִשׁוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְאָמַר (תּוֹכַח תְּמַצִּית דְּכָרִיו): יְדוּעַ שְׁהַקְב"ה בְּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, הָעֲלִיוֹנִים וְהַתְּחִתּוֹנִים, כְּדֵי לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם, שֶׁהוּא לְבָדוּ מִלֶּךְ עַל כָּל הָעוֹלָם – בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתְּחַת, וְאֵינָן עוֹד זוֹלָתוֹ. וְהֵנָּה, כְּאֲשֶׁר הַבְּרוּאִים מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם אֶת מְלָכוּתוֹ, אִזּוֹ הוּא יִתְּבָרֵךְ מְטִיב לָהֶם, וּמְשַׁפֵּיעַ עֲלֵיהֶם כָּל מִינֵי טוֹבוֹת, בְּרָכוֹת וְחֻסְדִּים טוֹבִים. וּבְפִרְט לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם עִם קְרוֹבוֹ, אֲשֶׁר נִשְׁמָוְתֵיהֶם חֲצוּבוֹת וְדְבוּקוֹת בְּכֹסֵא כְבוֹדוֹ יִתְּבָרֵךְ.

וּמוֹסִיף וְאָמַר ה' "אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" שְׁהַקְב"ה, מְגַדֵּל אֶהְבְּתוֹ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, עִם קְרוֹבוֹ, כְּבִיכּוֹל מְצַמְצֵם אֶת עֲצָמוֹ לְהִיקְרָא "פְּלֶג גּוֹפָא" (=מִחֲצִית הַגּוֹף), וּבִיחַד עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת פְּלֶג הַגּוֹף הַשְּׁנִי (=הַחֲצִי הַשְּׁנִי שֶׁל הַגּוֹף), הֵם בְּסוּד "דְּכָר וְנוֹקְבָא" (זְכָר וְנִקְבָה). וְזֶהוּ סוּד יִיחּוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָהּ, שְׁהַקְב"ה מְיַחֵד אֶת עֲצָמוֹ עִם יִשְׂרָאֵל, כְּזָכָר וְכְנִקְבָה, הַמְשַׁלִּימִים זֶה אֶת זֶה.

וְלָכֵן הַסְנֵהדְרִין הָיוּ יוֹשְׁבֵי כְּחֲצִי גוֹרָן עֲגוּלָה, בְּבַחֲבִינַת פְּלֶג (=חֲצִי) גוֹף. וְהַחֲצִי הַשְּׁנִי שֶׁל הַגּוֹרָן הוּא כְּבִיכּוֹל שֶׁל הַבּוֹרָא יִתְּבָרֵךְ שְׁמוֹ, שֶׁהוּא בְּבַחֲבִינַת הַפְּלֶג גוֹף הַשְּׁנִי, כְּדֵי לְהַשְׁלִים אֶת הַמַּעְגָּל בְּאַחֲדוֹת גְּמוּרָה וְשְׁלִימָה.

נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים מִתּוֹכָן דְּבָרָיו הַקָּדוֹשִׁים שֶׁל ה' "אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל", שֶׁעֲנָיִן מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל בָּא לְרַמֵּז שְׁהַקְב"ה, מְרוֹב עֲנֻתָנוֹתוֹ, עֲשֵׂה עֲצָמוֹ כְּאִילוֹ הוּא רַק מִחֲצִית בְּלֵי יִשְׂרָאֵל, וְכִךְ יִשְׂרָאֵל, שְׁגַם הֵם בְּלַעֲדֵיו, יִתְּבָרֵךְ שְׁמוֹ, הֵם רַק מִחֲצִית. אוּלַּם, כְּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל מְקִימִים אֶת מִצְוַת מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל, מִתְּחַבְּרִים שְׁנֵי ה' "חֲצָאִים" כְּבִיכּוֹל – הַקְב"ה וְיִשְׂרָאֵל – וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה שֶׁקֶל שְׁלֵם. וְזֶהוּ עֲנָיִן "מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לֵה'", שֶׁצְרִיךְ לְתַת מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל, לֹא פְחוּת וְלֹא יוֹתֵר, כְּדֵי לְהַתְּחַבֵּר וְלְהַדְבִּק בְּה' יִתְּבָרֵךְ בְּדְבָקוֹת שְׁלִימָה. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "יִישֵׁר כַּחַךְ שְׁשִׁבְרֵת" (שְׁבַת פּוֹז)

ר' שְׁמוּאֵל בֵּר נַחְמָן אָמַר: בְּשַׁעַה שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה (=חֲטָא הַעֲגָל), יָשַׁב הַקְב"ה עֲלֵיהֶם בְּדִין לְחִיבָם, שְׁנֵאמַר: "הֲרַף מִמִּנֵּי וְאַשְׁמִידֵם וְאַמְחָה אֶת שְׁמֵם"... (ו) בָּא לְחַתּוֹם גְּזֵר דִּינָם (לְמִיתָה), שְׁנֵאמַר: "זָבַח לְאֱלֹהִים (אַחֲרִים) יַחֲרֵם, בְּלִתֵּי לֵה' לְבָדוּ". מַה עֲשֵׂה מִשָּׁה? נָטַל אֶת הַלּוּחֹת מִיַּדוֹ שֶׁל הַקְב"ה, כְּדֵי לְהַשִּׁיב אֶת חֲמָתוֹ. וְלָמָּה הִדְבֵּר דוּמָה? לְשׂוֹר שֶׁשְׁלַח שְׁלִיחַ לְקַדֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה. הֲלָךְ הַשְּׁלִיחַ אֶל הָאִשָּׁה, וְרָאָה שֶׁקְלָקְלָה (=נִתְּנָה) אוֹתָהּ הָאִשָּׁה עִם אִישׁ אַחֵר. מַה עֲשֵׂה? נָטַל אֶת כְּתוּבָתָהּ שֶׁנָּתַן לוֹ הַשֹּׁר לְקַדֵּשָׁה וְקָרְעָהּ. אָמַר אוֹתוֹ הַשְּׁלִיחַ: מוֹטֵב שֶׁתְּדוּן אֶת הָאִשָּׁה כְּפָנוּיָה, וְלֹא כְּאִשֶּׁת-אִישׁ.

כִּךְ עֲשֵׂה מִשָּׁה, כִּיּוֹן שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֶת מַעֲשֵׂה הַעֲגָל, מִיָּד נָטַל אֶת הַלּוּחֹת וְשִׁבְרָם. אָמַר מִשָּׁה: מוֹטֵב שְׂיִהוּ גִידוֹנִים כְּשׁוֹגְגִים (=שְׁחָטָאוּ בְּלֹא כּוֹנֵה) וְאֵל יִהְיוּ גִידוֹנִים כְּמִזִּידִים (=שְׁחָטָאוּ בְּכּוֹנֵה).

וְהֵנָּה, מְדַקְדֹק לְשׁוֹן הַמְּדַרְשׁ אָנּוּ לּוֹמְדִים כִּי עֵינֵינוּ הַטַּעַם לְכַךְ שֶׁמִּשָּׁה שִׁבְרָה אֶת הַלּוּחֹת ("הַפְּתוּבָה") הוּא כְּדֵי שְׁכַנֵּס יִשְׂרָאֵל ("הַכְּלָה") תְּהִיָּה גִידוּנָה "כְּפָנוּיָה וְלֹא כְּאִשֶּׁת-אִישׁ". אִךְ לְפִי זֶה קָשָׁה לְשׁוֹן הַמְּדַרְשׁ פָּאן: "נָטַל

28 (משה) את הלוחות מידיו של הקב"ה, כדי להשיב את חמתו". שהרי, אם לא היה נוטל משה כלל את הלוחות מידיו של הקב"ה, גם כך היו נידונים ישראל "כפנויה ולא כאשת-איש" (שהרי ה"כתובה" – הלוחות, לא היו נמסרים ל"פלה" – **לפנסת ישראל**). ואם כך, מדוע נוטל משה את הלוחות מידיו של הקב"ה, ושברם? אלא, אומרים חכמי ישראל, כי מה ששבר משה רבנו את הלוחות היה כדי שהקב"ה ישפוך כביכול את חמתו על הלוחות, במקום לשפוך את חמתו על ישראל. אותו ענין מצינו במדרש איכה רבה (ד', טו), על הכתוב בתהילים (עט', א): "מזמור לאסף, אלקים באו גוים בנחלתך, **טמאו** את היכל קדשך (=בית המקדש)".

ותמוה הדבר: איך אומר דוד המלך מזמור לאסף, על שבאו גוים **והתריבו** את בית המקדש? צריך היה לכתוב: בכי לאסף, או נהי לאסף, או קינה לאסף, אבל לא מזמור לאסף! אלא, משל למה הדבר דומה? למלך שעשה בית חפה לבנו, מפואר ומקושט, ולאחר מכן יצא בנו לתרבות רעה. מיד עלה המלך לאותו בית חפה שבנה לבנו, וקרע את כל תכשיתיו, והרס את הבית. ראה כך מחנכו של הבן, נוטל כלי זמר והתחיל מזמר.

אמרו לו עבדי המלך: המלך הפך את בית חפת בנו, ואתה יושב ומזמר? אמר להם: מזמר אני על שהפך המלך את חפתו של בנו, ולא שפך את חמתו על בנו יחידו. וזהו שאמר דוד המלך "מזמור לאסף" – מזמר אני ששפך הקב"ה את חמתו על העצים ועל האבנים כשהתריב את בית המקדש, ולא כלה חלילה וחס את בני ישראל. עתה מבואר היטב מדוע נוטל משה את הלוחות מידיו של הקב"ה. שכן, רצה הוא שישפוך הקב"ה כביכול את חמתו על לוחות האבנים, ולא חלילה על ישראל. ואכן, הקב"ה הודה לו על-כך, כמו שאמרו חז"ל: "מנלן דהסכים הקב"ה על-ידו? שנאמר 'אשר שברת', 'ישר כותף ששיברת' (=יפה עשית ששברת את הלוחות)". לסיום, נביא את קושית המפרשים, השואלים: איך שבר משה את לוחות הברית? הרי על לוחות הברית היו שמותיו הקדושים של ה' יתברך ("אנכי ה' אלהיך.."), "לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא..". והרי כל המוחק את שם ה' – **עון גדול** הוא לו...

ויש לומר בזה, מה שמצינו בפרשת סוטה, שה' צוה למחות את שמותיו הכתובים, כמו שכתוב (במדבר ה', כג): "וּכְתַב אֶת הָאֵלֶּת הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן בְּסֵפֶר וּמָחָה אֶל מִי הַמְרִים וְהִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת מֵי הַמְרִים הַמְאָרְרִים". ואמרו על-כך חכמינו ז"ל (חולין קמ"א, ע"א): **גדול השלום** שבין איש לאשתו. שהרי אמרה התורה: שמו של הקב"ה, שנכתב בקדושה, ימחה על המים שמשקים אשה סוטה!

(דין אשה סוטה=כאשר חושד אדם באשתו שבגדה בו, לוקח אותה אל הכהן, וזה משקה אותה מים, שלתוכם מכניס הכהן מגילה, שבה נכתב שמו של הקב"ה בקדושה. ואותם מים מוחקים את שמו של הקב"ה, וכל זאת למען השלום בין איש לאשתו). וכך עשה גם משה רבנו ע"ה, שלמד זאת מדעת קונו (=הקב"ה), ושבר את לוחות הברית (ובכך מחק את שמות ה' יתברך) – כל זאת כדי לעשות "**שלום בית**" בין "החתן"/הקב"ה לבין ה"פלה" כנסת ישראל. זכותו תגן עלינו, אמן! (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "וחנתי את אשר אחן ורחמתי את אשר ארחם"

בשנת תרנ"ז (=1897 למנינם) התמנה ה"סבא קדישא", הרב שלמה אליעזר אלפנדרוי צוק"ל זיע"א, לרבה של דמשק. שם הכיר את הגאון האדיר רבי יצחק אבולעפיה, שכל תורתנו הקדושה היתה ערוכה לפניו. כששוחחו שני גדולים אלו בדברי תורה, נקשרה נפשו של זה בנפשו של זה, והיו יושבים ועמלים בתורה שעות רבות, ויחסי חיבתם ואהבתם זה לזה היו לשם דבר בין אנשי הקהילה. באחד הלילות חלה רבי יצחק, ולפתע החמיר מצבו מאד, וכשהזעיקו בבקר את הרופא לביתו, ספק הרופא את כפיו, ואמר ביאוש: "לצערי, חלה קריסת מערכות חמורה בגופו, ולא נותרו לחייו, אלא שעות ספורות!!" כששמע זאת ה"סבא קדישא" הודרו ובא לביתו של רבי יצחק, וכשראה את מצבו הקשה מאד, פתח ואמר: "חכם יצחק! הריני מבטיחך, שעוד היום, בעזרת השם, תתרפא לחלוטין!!" אך, אגא, האמן בהבטחתי זו!!" "מאמין אני בלב שלם" – ענה רבי יצחק – "ובטוחני שעוד הלילה נלמד ביחד". שכנו של רבי יצחק, שהיה נוכח בחדר, גחך כששמע את הדברים, ואף מלא את פיו בצחוק מזלזל. ה"סבא קדישא" הלך לביתו, ומאותה השעה החל שיפור ניכר במצבו של רבי יצחק, עד שתוף שעות ספורות עמד על רגליו, וחזר לאיתנו. וכבר באותו הלילה למדו שני הצדיקים ביחד. בשעות הבקר שמעו קול יללה וזעקה מביתו של השכן, שלפתע פתאום צנח ומת, והיה הדבר לשיחת היום, כשאמרו: "פלוני שגחך – נענש. ורבי יצחק, שהאמין, למרות שהיה קרוב לשערי מות – זכה ונתרפא..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:07

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: כִּי תִשָּׂא

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:16 (ר"ת 18:48)

עַרְשׂוֹן טו' אָדָר תִּשְׁע"ח (2.3.18)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח אֶחָאָב" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"זֶה יִתְּנוּ... מַחְצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ" (ל' יג')

הַמְּלָה "שֶׁקֶל" – אוֹמֵר "בְּעַל הַטּוֹרִים" – עוֹלָה לְגִימְטְרִיָּה שֶׁל "נֶפֶשׁ" (430). דָּבָר זֶה מְרַמֵּז, שְׂמִתָּן שֶׁקֶל (אוּ מְטַבֵּעַ אַחֲרָי) לְצִדְקָה מְכַפֵּר עַל נֶפֶשׁ הָאָדָם, וּמְצִיל אֶת הַנּוֹתָן מִכָּל רָע. סִיּוּעַ לְרַעְיוֹן זֶה אָנוּ מוֹצְאִים בַּמְּלָה "דְּמִים": בְּלִשׁוֹן הַמִּקְרָא הֵיא רַבִּים שֶׁל "דָּם", וּבְלִשׁוֹן חֲכָמִים פִּירוּשָׁה "כְּסָפִים".

"וַיִּדְבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה: לֵךְ רֹד, כִּי שַׁחַת עִמָּךְ... עֲשׂוּ לָהֶם עֲגָל מִסָּכָה"

עַל הַפְּתוּב – "וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב (מֹשֶׁה) אֶל הַמַּחֲנֶה, וַיִּרְא אֶת הָעֲגָל... וַיִּשְׁלַח מִיָּדוֹ אֶת הַלְּחָת, וַיִּשְׁבֵּר אֹתָם" – הַתְּפִלָּא חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל פְּלִיאָה עֲצוּמָה: מְדוּעַ לֹא שָׁבַר מֹשֶׁה אֶת הַלְּחָת מִיָּד כַּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (ל'ב' ז'): "לֵךְ רֹד, כִּי שַׁחַת עִמָּךְ", אֲלָא רַק כַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ לְמִטָּה וַרְאָה בְּמוֹ עֵינָיו שְׂאֲכָן עֲשׂוּ הָעַם אֶת הָעֲגָל? הֲאֵם חָס וְחִלְיָה לֹא הֲאֵמִין מֹשֶׁה לְמָה שְׂאָמַר לוֹ הַקַּב"ה?

וְעוֹד אָנוּ מוֹצְאִים דְּבָרִים נוֹרְאִים בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (שְׁמוֹת מו', א'): "...בְּשַׁעָה שְׂאָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְמֹשֶׁה) 'לֵךְ רֹד, כִּי שַׁחַת עִמָּךְ', הָיָה תוֹפֵס (מֹשֶׁה) בְּלְחָתוֹ, וְלֹא הָיָה מֵאֲמִין שְׂחֲטָאוֹ יִשְׂרָאֵל. אָמַר: אִם אֵינִי רוֹאָה – אֵינִי מֵאֲמִין, שְׂנֵאָמַר: 'וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב (מֹשֶׁה) אֶל הַמַּחֲנֶה' – מִכָּאֵן, שְׂלֹא שָׁבַרְןָ עַד שְׂרָאָה בְּעֵינָיו. (אִם כֵּן) אֲפָשָׁר שְׂלֹא הָיָה מֹשֶׁה מֵאֲמִין, חָס וְשָׁלוֹם, בַּהַקַּב"ה, שְׂאָמַר לוֹ 'כִּי שַׁחַת עִמָּךְ'? אֲלָא, הוֹדִיעַ (לָנוּ) מֹשֶׁה רַבְּנוּ דְרַךְ-אֶרֶץ לְיִשְׂרָאֵל: אֲפִילוּ שִׁיחָא אָדָם שׁוֹמֵעַ דְּבַר (רָע) מִן יְחִידִי (=מֵאָדָם) נֶאֱמָן, אָסוּר (לוֹ – לְשׁוֹמֵעַ) לְקַבֵּל אֶת עֲדוּתוֹ (שֶׁל הַמְּסַפֵּר)... אִם אֵינִי רוֹאָה". וְשׁוּב הַפְּלֵא וְפְלֵא: אִיךָ הֵעִז אֲדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים לֹאמַר לֵה' יִתְבַּרְךָ: אִם אֵינִי רוֹאָה אֵינִי מֵאֲמִין?

אֲלָא, אוֹמְרִים חו"ל בְּמִדְרַשׁ רַבָּה (שְׁמוֹת מ"ב, ה'): אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְמֹשֶׁה): אֵל יִרַע לָךְ עַל שְׂאֲמַרְתִּי לָךְ 'לֵךְ רֹד' מִכָּאֵן. שְׁהָרִי אֲנִי יִרְדְּתִי כְּמָה פְּעָמִים, כְּבִיכּוֹל, מִן הַשָּׁמַיִם לְאָרֶץ, כְּדִי לְרְאוֹת בְּקִלְקֻלַּת (=בְּחֲטָאֵי) הַבְּרִיּוֹת, שְׂנֵאָמַר (בְּרֵאשִׁית י"א, ה'): "וַיִּרְדֵּ ה' לְרְאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמְּגִדָּל" (מְגִדָּל בְּבָל). וְכֵן בְּמַעֲשֵׂה סֹדֶם (שֵׁם יח', כ"א) נֶאֱמַר: "אֶרְדָּה נָא וְאֶרְאֶה". לָכֵן, אוֹמֵר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה – אַף אֶתָּה לֵךְ רֹד.

לְפִי מֵאָמַר זֶה אָנוּ לְמִדִּים שְׁהָרִי הַקַּב"ה עֲצוּמוֹ אָמַר לְמֹשֶׁה "לֵךְ רֹד" – אֵל תֵּאֲמִין לִי, אֲלָא אֲנִי רוֹצֵה שְׂתַרְדֵּ וְתִיכַח בְּמוֹ עֵינֶיךָ, שְׂאֲכָן כֵּךְ הוּא הַדְּבָר שֶׁ"שַׁחַת עִמָּךְ", וְכִמוֹ שְׂגַם אֲנִי יִרְדְּתִי כְּבִיכּוֹל, לְרְאוֹת אֶת מַעֲשֵׂי דוֹר הַפְּלִגָּה וְסֹדֶם, רֹד גַּם אֶתָּה, וְזֹאת כְּדִי לְלַמֵּד אֶת הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים לֹא לְהֵאֲמִין לְשׁוֹם דְּבַר רָע, עַד שְׂאֵינָם רוֹאִים זֹאת בְּמוֹ עֵינֵיהֶם.

"לֵךְ נָא אֲדֹנָי בְּקַרְבְּנוּ, כִּי עִם קִשָּׁה עָרְף הוּא" (לד' ט')

תְּמַהוּ הַמְּפָרְשִׁים עַל פְּסוּק זֶה: וְכִי בְּגִלְל שְׁהָעַם הוּא קִשָּׁה עָרְף יֵלֵךְ ה' בְּקַרְבָּם? מְסַבֵּיר זֹאת הַמְּגִיד מְדוּבָנָא עַל-פִּי מְשָׁל: רוֹכֵל אַחַד עֲמַד פְּעַם בְּרַחוּב מְהוּדָר, בּוֹ מִתְגוֹרְרִים אֲצִילִים וְנְסִיכִים, וְהַכְרִיז בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת עַל סְחוּרְתוֹ – כְּפּוֹת וּמְזַלְגוֹת שֶׁל עֵץ. עֲמַד כֵּךְ כָּל הַיּוֹם, וְלֹא זָכָה לְמַכּוֹר אַף כֵּף אַחַת. בְּשַׁעָה מְאוּחָרַת בְּלִילָה חֲזוֹר לְבֵיתוֹ עֲצוּב וּמְדוּכָא, בְּאֵין פְּרוּטָה שֶׁל פְּדִיּוֹן בְּכִיסוֹ. בְּדֶרֶךְ פִּגְשׁ בְּאַחַד מִיְדֵידֵיו, וְהַתְּלוּנָן בְּפָנָיו עַל רָע מְזוּלוֹ. צָחַק הֵלָה, וְאָמַר לוֹ: שׁוּטָה שְׂכַמוּדָ! בְּרַחוּב שֶׁל נְסִיכִים וְאֲצִילִים, הַמְּשַׁתְּמָשִׁים רַק בְּכִלֵי כֶסֶף וְזָהָב, אֶתָּה רוֹצֵה לְמַכּוֹר כְּפּוֹת שֶׁל עֵץ? לֵךְ וְעַמַּד עִם סְחוּרְתְךָ בְּרַחוּב הַסְּנִדְלָרִים, שֶׁם תְּצַלִּיחַ לְמַכּוֹר מִשְׁהוֹ.

פִּיּוּצָא בְּזַה טָעַן מֹשֶׁה רַבְּנוּ לְפָנָיו ה' יִתְבַּרְךָ, לְאַחַר שֶׁה' הִרְאָה לְמֹשֶׁה אֶת "סְחוּרְתוֹ", וּמְנָה אֶת מִידוּתֵיו: "רַחוּם וְחַנוּן, אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד... נִשְׂא עוֹן וּפְשָׁע...". אָמַר לוֹ מֹשֶׁה: וְכִי בְּשָׁמַיִם זְקוּקִים לְרַחֲמִים וְחֲסָדִים? לָכֵן "יֵלֵךְ נָא אֲדֹנָי בְּקַרְבְּנוּ" – עִם סְחוּרָה זוֹ שֶׁל יג' מִידוּת הַרַחֲמִים – "כִּי עִם קִשָּׁה עָרְף הוּא" – וְלָעַם כְּזֶה נְחוּצָה סְחוּרָה

”וַיִּנְקָה לֹא יִנְקָה” (לד' ז')

אמר רבי עקיבא: כתוב אחד אומר **”נִנְקָה”**, וכתוב שני אומר **”לֹא יִנְקָה”**. כיצד אפשר לקיים שני פסוקים אלו? אלא, ממשיך רבי עקיבא, ואומר: בעבירות שבין אדם למקום (=לה') – **”וַיִּנְקָה”**, ה' מוחל וסולח. אך בעבירות שבין אדם לחברו – **”לֹא יִנְקָה”**, ה' לא סולח לאדם עד אשר יפייס את חברו, והנפגע ימחל לו. (ע"פ מדרשי חז"ל)

”קח לך סמים נטף ושחלת וּחֲלִבְנָה...” (ל' לד')

מכל אחד-עשר הסמנים ששמשו להכנת הקטורת במקדש, יוצאת דפן היא **”החלבנה”**, שהיא בשם שריחו רע. חכמינו זצ"ל למדו מכאן מוסר השכל, שיש לשתף בתעניות ובתפילות את פושעי ישראל, כדי להחזירם למוטב (כמו **החלבנה**, שריחה רע, המצטרפת לשאר הבשמים). וזאת, כדי ללמדנו, שלא יקל בעינינו (=שלא יהיה דבר זה נקלה ובזוי אצלנו) לצרף עמנו בתעניותינו ובתפילותינו את פושעי ישראל, אלא שיהיו נמנים עמנו. בהקשר לכך מספרים חסידים: הגאון רבי פינחס הלוי הורוביץ, בעל **”ההפלאה”**, נזקק פעם לכנס בביתו **”מנין”** אנשים לתפילה בצבור. לאחר שנאספו עשרה אנשים בבית הרב, נמנע רבי פינחס מלפתוח בתפילה, אלא הורה להביא אדם נוסף ל**”מנין”**, כדי שיהיו אחד-עשר מתפללים.

בתום התפילה, נגש אחד הנוכחים בבית אל הרב, ואמר בתרעומת גלויה: אני חש, שרפנו נמנע בכונה תחילה מלצרף אותי ל**”מנין”**, כיון שאני מתרועע עם נוכרים, והריני חשוד על-כך שעברתי את כל העבירות שבתורה. אבל, הלא יודע רבנו, ש**”החלבנה”**, שריחה רע, אף היא נמנית עם הסמנים ששמשו להכנת הקטורת במקדש! אמנם כן הוא – השיב רבי פינחס בחיוך – אף משום **”ייחודה”** זה של **”החלבנה”**, שמשו להכנת הקטורת אחד-עשר סמנים...

”ושמרו בני ישראל את השבת”

(לרגל ההילולא של ר' אלימלך מליזענסק, הלא הוא ה**”נעם אלימלך”** הקדוש, שנלב"ע ביום כא' אדר) פעם אחת נסע בעל ה**”אמרי נעם”** לברית מילה, על-יד העיר דויקוב, ונודע לו שם, שבכפר הסמוך חי איש זקן, שהיה משרת בחצר ביתו של ה**”נעם אלימלך”** הקדוש. ומיד לאחר הברית נסע לאותו הכפר, כדי לראות את אותו המשרת. בבואו לשם מצא את אותו זקן שוכב במיטתו, חולה וחלש ובאפיסת כוחות, וחושיו כבדים עליו מאד.

שאל אותו בעל ה**”אמרי נעם”**, האם הוא זוכר את הרבי אלימלך, ה**”נעם אלימלך”**. כששמע הזקן את שאלתו, נפלה עליו חרדה גדולה, התישב על המיטה, ומעיניו החלו לזלוג דמעות, ופתח ואמר: אני איש פשוט, ומשרת הייתי שנים בליזענסק, בבית הרבי ה**”נעם אלימלך”**, ודע לך שמופתים רבים היו שם, מבקר עד ערב, ושכחתי הכל מחולשת הזקנה, ורק את זאת אני זוכר: בכל יום שישי, כשהרבי היה חוזר מהמקנה, היה פושט הוא את ידיו, מגלה את זרועותיו, ומניחם על העצים והאש שעל הפירה.

וכלם ראו זאת, ותמהו איך שהלהב והאש נתפזרו להם ימינה ושמאלה, וכך לא נכוו ידיו וזרועותיו של ה**”נעם אלימלך”**. ולפתע הרים הרבי קולו בככי, ובאנחה גדולה אמר: **”מייילך, מייילך (כך קרא לעצמו ה**”נעם אלימלך”**)** – ראה והיט איזה רשע אתה...! אפילו הלהב והאש בורחים ממך, ולא רוצים לשרוף אותך.”

וכך עמד הרבי על-יד הפירה, כשידיו בתוכה, כשהוא בוכה וצועק, עד שקולו נשמע בכל הבתים מסביב, ונפל פחד גדול על כלם, וכלם התעוררו בתשובה שלמה, וכל המשרתים והמשרתות בקשו מחילה זה מזה, ממש כמו בערב יום הכיפורים, וכך היה עד זמן הדלקת הנרות של שבת קדש. וכשהדליקו את הנרות, נפלה שמחה רבה על ה**”נעם אלימלך”** ועל כל אחד ואחד מאיתנו, וכלנו טעמנו שמחת שבת גדולה מאד מאד...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון